

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2001 Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2001 N:o 1488—1499

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1488	Osuuskuntalaki	4101
1489	Laki osuuskuntalain voimaanpanosta	4168
1490	Laki kaupparekisterilain 10 ja 18 a §:n muuttamisesta	4174
1491	Laki yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n muuttamisesta	4176
1492	Laki toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta	4177
1493	Laki yrityskiinnityslain muuttamisesta	4178
1494	Laki osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n muuttamisesta	4180
1495	Laki kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n ja 8 luvun 5 §:n muuttamisesta	4181
1496	Laki konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	4183
1497	Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta	4184
1498	Valtioneuvoston asetus kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta	4185
1499	Valtioneuvoston asetus yrityskiinnitysasetuksen 12 ja 13 a §:n muuttamisesta	4187

N:o 1488

Osuuskuntalaki

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kaikkiin osuuskuntiin, jollei erikseen toisin säädetä.

2 §

Osuuskunnan määritelmä ja tarkoitus

Osuuskunta on yhteisö, jonka jäsenmäärää eikä osuuspääomaa ole ennalta määrätty. Osuuskunnan tarkoituksena on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäse-

net käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jotka osuuskunta järjestää tytäryhteisönsä avulla tai muulla tavalla.

Osuuskunnan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että osuuskunnan tarkoitus on pääasiassa aatteellisen tarkoituksen yhteinen toteuttaminen.

Osuuskunta on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin tässä laissa säädetään.

3 §

Jäsenen vastuu

Osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa osuuskunnan velvoitteista.

Jäsenen velvollisuudesta ottaa yksi tai useampi osuus säädetään 9 luvussa. Säännöissä voidaan myös määrätä ylimääräisistä

HE 176/2001
TaVM 21/2001
EV 217/2001

maksuista ja jäsenen lisämaksuvelvollisuudesta siten kuin 14 ja 15 luvussa säädetään.

4 §

Konserni ja määräysvaltasuhde

Tässä laissa määräysvallalla, emo-osuuskunnalla, tytäryhteisöllä ja konsernilla tarkoitetaan kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa, emoyritystä, tytäryritystä ja konsernia.

Jos osuuskuntaan rinnastettavalla ulkomaisella yhteisöllä on määräysvalta suomalaisessa osuuskunnassa, ulkomaista yhteisöä pidetään emo-osuuskuntana ja suomalaista osuuskuntaa tytäryhteisönä sovellettaessa, mitä 6 luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään.

2 luku

Osuuskunnan perustaminen ja säännöt

Perustajat ja perustamiskirja

1 §

Perustajat

Osuuskunnan voi perustaa vähintään kolme luonnollista henkilöä taikka yhteisöä, säätiötä tai muuta oikeushenkilöä. Perustajan on tultava osuuskunnan jäseneksi.

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla perustajana.

2 §

Perustamiskirjan vähimmäissisältö

Perustajien on laadittava perustamiskirja, joka on päivättävä ja perustajien allekirjoitettava.

Perustamiskirjassa on oltava:

1) osuuskunnan säännöt, joista säädetään 5 ja 6 §:ssä;

2) perustajan täydellinen nimi ja osoite, luonnollisen henkilön asuinpaikka ja suomalainen henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä oikeushenkilöstä kotipaikka, rekisterinumero ja rekisteri, johon oikeushenkilö on merkitty;

3) perustajille annettavat osuudet;

4) osuuskunnan perustamisesta osuuskunnan maksettaviksi tulevat kulut tai niiden arvioitu enimmäismäärä; sekä

5) osuuskunnan ensimmäisen hallituksen tai, jos hallintoneuvosto valitsee hallituksen, hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien nimet.

Perustamiskirjaan on lisäksi otettava määräys, jos:

1) osuuskunnan on korvattava muita osuuskunnan perustamiseen liittyviä kuluja kuin julkiset maksut ja tavanomaiset palkkiot perustamisasiakirjojen laatimisesta ja siihen rinnastettavasta työstä; taikka

2) joku muutoin saa osuuskunnalta erityisen oikeuden tai edun.

Perustamiskirjassa on oltava selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa 3 momentissa tarkoitettua määräystä. Selvityksessä on mainittava henkilötiedot ja muut 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot siitä, jota määräys koskee.

Rekisteröiminen

3 §

Rekisteri-ilmoitus ja perustamisen raukeaminen

Osuuskunta on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa perustamiskirjan allekirjoittamisesta siten kuin siitä erikseen säädetään.

Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä osuuskunnan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että osuuskunnan perustamisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä.

Jollei osuuskuntaa ole 1 momentissa mainitussa ajassa ilmoitettu rekisteröitäväksi, perustaminen on rauennut. Perustaminen raukeaa myös, jos osuuskunnan rekisteröiminen evätään sen vuoksi, että sääntöjä ei ole laadittu tämän lain säännösten mukaisesti, tai muusta syystä.

Perustamisen rautessa hallituksen jäsenet vastaavat yhteisvastuullisesti sen osuusmaksuista ja liittymismaksuista maksetun määrän ja sen siitä saadun tuoton palauttamisesta, joista on vähennetty 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä jo aiheutuneet kustannukset.

4 §

Rekisteröimisen oikeusvaikutukset

Ennen rekisteröimistä osuuskunta ei voi hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia eikä myöskään hakea, kantaa tai vastata tuomioistuimissa tai muiden viranomaisten luona. Hallitus voi kuitenkin käyttää puhevaltaa osuuskunnan perustamista koskevissa asioissa ja ryhtyä muutoin toimenpiteisiin annetuista osuuksista osuuskunnalle suoritettavan maksun saamiseksi sääntöjen mukaisesti.

Osuuskunnan puolesta ennen sen rekisteröimistä tehdystä toimesta aiheutuneesta velvoitteesta vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet yhteisvastuullisesti. Vastuu perustamiskirjan allekirjoittamisen jälkeen syntyneestä velvoitteesta siirtyy kuitenkin osuuskunnalle, kun se on rekisteröity.

Jos osuuskunnan puolesta on ennen sen rekisteröimistä tehty sopimus sellaisen henkilön kanssa, joka tiesi osuuskunnan olevan rekisteröimätön, hän voi, jollei toisin ole sovittu, luopua sopimuksesta, jos osuuskuntaa ei ole ilmoitettu rekisteröitäväksi 3 §:ssä säädettyssä ajassa tai jos rekisteriviranomainen on evännyt osuuskunnan rekisteröimisen. Jollei sopimuskumppani tiennyt osuuskunnan olevan rekisteröimätön, hän voi luopua sopimuksesta siihen asti, kun osuuskunta on rekisteröity.

Osuuskunnan jäseneksi tullut ei voi osuuskunnan rekisteröinnin jälkeen kieltäytyä osuusmaksun suorittamisesta sillä perusteella, että osuuskunnan perustamiskirja on 1, 2, 5 tai 6 §:n vastaisena tai muusta syystä pätemätön.

Osuuskunnan säännöt

5 §

Sääntöjen vähimmäisisältö

Osuuskunnan säännöissä on mainittava:

- 1) osuuskunnan toiminimi;
- 2) osuuskunnan kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 3) osuuskunnan toimiala;
- 4) osuuden nimellisarvo (*osuusmaksu*), sen suorittamisaika ja -tapa; sekä

5) osuuskunnan tilikausi.

Jos osuuskunta aikoo käyttää toiminimeään kaksi- tai useampikielisenä, jokainen toiminimen ilmaisu on mainittava säännöissä.

Lisäksi varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen ja kokouskutsuun sekä hallituksen jäsenten, varajäsenten ja tilintarkastajien lukumäärään ja toimikauteen sovelletaan 4 luvun 3, 11 ja 13 §:n, 5 luvun 1 ja 2 §:n ja 7 luvun 2 ja 4 §:n säännöksiä, jollei säännöissä toisin määrätä siten kuin mainituissa säännöksissä säädetään.

6 §

Muut sääntömääräykset ja sääntöjen muuttaminen

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä:

- 1) osuuskunnan perustamisesta määräajaksi;
- 2) osuuskunnan palveluiden tarjoamisesta myös muille kuin jäsenille;
- 3) jäsenen eroamisoikeuden rajoittamisesta siten kuin 3 luvun 4 §:ssä ja 4 luvun 25 §:ssä säädetään;
- 4) suhteellisen vaalitavan noudattamisesta ja osuuskunnan jäsenten päätösvaltaa käyttävästä edustajistosta siten kuin 4 luvussa säädetään;
- 5) osuuskunnan toimitusjohtajasta, toiminimenkirjoittajasta ja hallintoneuvostosta siten kuin 5 luvussa säädetään;
- 6) ylijäämän jakamisesta ja muusta käytämisestä ja vararahastosta sekä purkautuvan osuuskunnan varojen jakamisesta siten kuin 8 ja 19 luvussa säädetään;
- 7) jäsenen velvollisuudesta ottaa useita osuuksia siten kuin 9 luvun 2 §:ssä säädetään;
- 8) vapaaehtoisista osuuksista siten kuin 9 luvun 3 §:ssä säädetään;
- 9) liittymismaksujen perimisestä siten kuin 9 luvun 4 §:ssä säädetään;
- 10) osuuden apporttimaksusta ja muusta erityisestä ehdosta siten kuin 9 luvun 7 §:ssä säädetään;
- 11) osuuksien lukumäärän vähentämisoikeuden rajoittamisesta sekä osuusmaksun palautuksen lykkäämisestä siten kuin 9 luvun 3 §:ssä ja 10 luvun 3 §:ssä säädetään;
- 12) lisäosuuksista siten kuin 11 luvussa säädetään;

13) sijoitusosuuksista siten kuin 12 luvussa säädetään;

14) ylimääräisten maksujen perimisestä siten kuin 14 luvussa säädetään; sekä

15) jäsenen lisämaksuvelvollisuudesta velkoja kohtaan siten kuin 15 luvussa säädetään.

Sääntöihin voidaan ottaa myös muita määräyksiä, jollei laissa muuta säädetä.

Osuuskunnan kokous päättää sääntöjen muuttamisesta siten kuin 4 luvussa ja muualla tässä laissa säädetään.

3 luku

Jäsenet, jäsenyyden alkaminen ja päättyminen

1 §

Jäsenten vähimmäismäärä

Osuuskunnassa on oltava vähintään kolme jäsentä.

Jos jäsenmäärä alenee alle kolmen eikä se nouse vähintään kolmeen vuoden kuluessa, osuuskunnan kokouksen on päätettävä osuuskunnan asettamisesta selvitystilaan siten kuin 19 luvussa säädetään.

2 §

Jäsenyyden hakeminen ja alkaminen

Osuuskunnan jäsenyyttä haetaan kirjallisesti hallitukselta. Hallitus päättää hakemusten hyväksymisestä tai hyväksymismenettelystä ja hyväksymisen edellytyksistä. Säännöissä voidaan määrätä, että hakemuksen hyväksymisestä päättää osuuskunnan tai edustajiston kokous tai hallintoneuvosto.

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että jäseneksi on hyväksyttävä jokainen, joka täyttää säännöissä määrätyt jäsenyyden edellytykset. Tällöin säännöissä voidaan määrätä myös, että jäsenyys voidaan evätä, jos siihen on osuuskunnan toiminnan laadun tai laajuuden vuoksi tai muusta syystä erityistä syytä.

Osuuskunnan jäsenyys alkaa, kun hakemus on hyväksytty, jollei säännöissä toisin määrätä.

Osuuden ottamisvelvollisuudesta ja osuudesta osuuskunnalle maksettavasta osuusmaksusta säädetään 9 luvussa.

3 §

Jäsenluettelo

Hallituksen on huolehdittava siitä, että osuuskunnan jäsenistä pidetään jäsenluetteloa. Luetteloon merkitään jäsenen nimi ja osoite, hänen osuuksiensa lukumäärä sekä päivä, jona hän on tullut jäseneksi.

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettävä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuusmaksun siten kuin 10 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta, entinen jäsen saadaan poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsenluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Jäsenluettelo ja luettelo entisistä jäsenistä on pidettävä osuuskunnan pääkonttorissa jäsenten ja velkojien nähtävänä. Jäsenellä ja velkojalla on oikeus saada jäljennös luettelosta tai sen osasta kulujen korvaamista vastaan. Sama oikeus on muillakin, jotka osoittavat etunsa sitä vaativan.

4 §

Eroamisoikeus ja -ilmoitus

Jäsenellä on oikeus erota osuuskunnasta ilmoittamalla siitä kirjallisesti osuuskunnalle 23 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Säännöissä voidaan määrätä myös muusta tavasta, jolla osuuskunnan katsotaan ottaneen vastaan eroamisilmoituksen, ja hallitus voi lisäksi nimetä jonkun ottamaan vastaan eroamisilmoituksia.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsen saa erota vasta määräajan kuluttua jäsenyyden alkamisesta. Määräaika voi olla enintään kolme vuotta.

Jäsenen ylimääräisestä eroamisoikeudesta säädetään 4 luvun 25 §:ssä.

5 §

Erottamispäätös

Jäsen voidaan erottaa osuuskunnasta, jos hän on laiminlyönyt jäsenyydestä johtuvan

velvollisuutensa. Säännöissä voidaan määrätä myös muista erottamisperusteista.

Jäsenelle on toimitettava kirjallinen ilmoitus erottamisperusteesta ja päätöksen tekevistä osuuskunnan elimistä vähintään kuukautta ennen erottamispäätöksen tekemistä. Ilmoitus on toimitettava jäsenelle jäsenluetteloon merkittyyn tai muuten osuuskunnan tiedossa olevaan osoitteeseen.

Erottamisesta päättää hallitus tai se osuuskunnan elin, joka sääntöjen mukaan päättää jäsenen ottamisesta. Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenen erottamisesta päättää toinen osuuskunnan elin kuin jäsenen ottamisesta.

Jos jäsen erotetaan muuten kuin osuuskunnan kokouksen päätöksellä, hänellä on oikeus vaatia asian siirtämistä osuuskunnan kokouksen päätettäväksi. Siirtoa koskeva kirjallinen vaatimus on toimitettava tiedoksi osuuskunnalle 23 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla kuukauden kuluessa siitä, kun erottamispäätöksestä on ilmoitettu erotetulle jäsenluetteloon merkittyyn tai muuten osuuskunnan tiedossa olevaan osoitteeseen. Erottamispäätöksen tehneellä osuuskunnan elimellä on oikeus omasta aloitteestaankin siirtää asia osuuskunnan kokouksen päätettäväksi.

Erotettu saa moittia osuuskunnan kokouksen tekemää erottamispäätöstä tuomioistuimessa. Erottamispäätöksen moittiminen on kuitenkin annettava välimiesten ratkaistavaksi, jos osuuskunnan säännöissä määrätään osuuskunnan ja jäsenen välisten riitojen ratkaisemisesta 23 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Kanteeseen sovelletaan, mitä 4 luvun 26 §:ssä säädetään.

Jos tuomioistuimen lainvoimaisessa päätöksessä tai välimiesoikeuden päätöksessä todetaan, että osuuskunnan kokouksen päätös erottamisesta on pätemätön, laittomasti erotetulla on oikeus saada osuuskunnalta korvaus menettämistään jäseneduista.

6 §

Jäsenyyden päättymisajankohta

Jäsen on eronnut osuuskunnasta, kun osuuskunta on vastaanottanut eroamisilmoituksen, jollei eroamisoikeutta ole lykätty säännöissä siten kuin 4 §:n 2 momentissa säädetään.

Jäsen on erotettu osuuskunnasta, kun

osuuskunnan kokous on päättänyt erottamisesta. Jos osuuskunnan muu elin on päättänyt erottamisesta, ja erotettu ei ole vaatinut asian siirtämistä osuuskunnan kokouksen päätettäväksi, erottaminen tulee voimaan, kun on kulunut kuukausi erottamispäätöksen tiedoksi antamisesta erotetulle.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenyyden tuottama oikeus osuuskunnassa jatkuu jäsenyyden lakkaamisesta huolimatta, kunnes osuudesta maksetun määrän palautus on suoritettu entiselle jäsenelle. Tällainen oikeus voi olla vain oikeus osuuskunnan ylijäämään ja muihin varoihin sekä oikeus käyttää hyökseen osuuskunnan palveluja.

Osuusmaksun palauttamisesta ja alentamisesta sekä osuuksien vähentämisestä säädetään 10 luvussa.

7 §

Jäsenyyden luovutuskielto

Jäsenyyttä ei voi luovuttaa toiselle.

Jäsen voi kuitenkin siirtää osuutensa toiselle siten kuin 9 luvussa säädetään.

8 §

Kuolleen jäsenen oikeudenomistajat

Kuolleen jäsenen oikeudenomistajilla on oikeus yhdessä käyttää vainajan oikeutta osuuskunnassa vuoden ajan kuolinpäivästä tai, kunnes oikeudenomistaja on sitä ennen tullut osuuskunnan jäseneksi, jollei säännöissä toisin määrätä. Oikeudenomistajien on käytettävä oikeutta yhteisen edustajan kautta.

4 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

Yleiset säännökset

1 §

Päätöksentekotavat

Jäsenet käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan asioissa yksimielisinä siten kuin 2 §:ssä säädetään tai osuuskunnan kokouksessa siten kuin 3—26 §:ssä säädetään.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenten päätösvaltaa käyttää osuuskunnan kokouksen sijasta jäsenten valitsema edustajisto siten kuin 27—32 §:ssä säädetään.

2 §

Kaikkien jäsenten yksimielinen päätös

Jäsenet voivat yksimielisinä päättää osuuskunnan kokoukselle kuuluvasta asiasta ilman kokousta.

Päätös on tehtävä kirjallisesti ja se on päivättävä ja vähintään kahden jäsenen allekirjoitettava. Päätöksessä on mainittava päätöksentekoon osallistuneiden jäsenten nimet.

Kirjalliseen päätökseen sovelletaan muuten, mitä osuuskunnan kokouksen pöytäkirjasta säädetään. Päätökseen ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää tai liittää ääniluetteloa.

Osuuskunnan kokous

3 §

Varsinainen kokous

Varsinainen osuuskunnan kokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, jollei säännöissä määrätä aikaisemmasta ajankohdasta. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä, jos osuuskunnalla on hallintoneuvosto, sen lausunto tilinpäätöksestä.

Kokouksessa on päätettävä:

1) tuloslaskelman ja taseen sekä emo-osuuskunnassa myös konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamisesta;

2) toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen ja emo-osuuskunnassa konsernitaseen mukainen ylijäämä tai tappio antaa aihetta;

3) vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille, hallintoneuvoston jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta; sekä

4) muista asioista, jotka tämän lain tai osuuskunnan sääntöjen mukaan kuuluvat varsinaiselle kokoukselle.

Kokouksessa on myös valittava hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat, jos heitä ei ole sääntöjen mukaan valittava toisessa varsinaisessa kokouksessa tai asetettava muussa järjestyksessä.

Päätöksen tekeminen 2 momentin 1—3

kohdassa mainitussa asiassa on kuitenkin siirrettävä tietynä päivänä vähintään kuukautta ja enintään kahta kuukautta myöhemmin pidettävään jatkokokoukseen, jos jäsenet, jotka edustavat vähintään kymmenesosaa tai säännöissä määrättyä pienempää osaa jäsenten koko äänimäärästä, sitä vaativat. Päätöksen tekemistä ei saa toistamiseen siirtää.

Osuuskunnalla voi olla useita varsinaisia kokouksia, jolloin säännöissä on määrättävä, mitkä asiat kussakin kokouksessa käsitellään. Edellä 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetut asiat on tällöinkin käsiteltävä kokouksessa, joka pidetään kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

4 §

Ylimääräinen kokous

Ylimääräinen osuuskunnan kokous on pidettävä, jos hallitus tai hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta.

Ylimääräinen kokous on myös pidettävä, jos tilintarkastaja tai jäsenet, jotka edustavat vähintään kymmenesosaa tai säännöissä määrättyä pienempää osaa jäsenten koko äänimäärästä, kirjallisesti sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa vaatimuksen esittämisestä.

5 §

Jäsenen osallistumisoikeus

Jokaisella jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen ja käyttää siellä puhevaltaa, jollei tässä laissa toisin säädetä. Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenen on saadaksesen osallistua kokoukseen ilmoittauttava osuuskunnalle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen päivää ennen kokousta.

Osuuskunnan jäsenenä oleva tytäryhteisö ei saa osallistua osuuskunnan kokoukseen. Tällaisen tytäryhteisön ääniä ei oteta lukuun, jos pätevän päätöksen syntymiseen tai tietyn oikeuden käyttämiseen vaaditaan kaikkien jäsenten kannatus tai kannatus jäseniltä, joilla on määräosa osuuskunnan kaikista äänistä.

Mitä tässä momentissa säädetään, koskee vastaavasti osuuskunnan tai sen tytäryhteisön määräysvallassa 1 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla olevaa säätiötä.

6 §

Jäsenen asiamies ja avustaja

Jäsen käyttää oikeuttaan osuuskunnan kokouksessa henkilökohtaisesti.

Jäsen voi käyttää oikeuttaan myös asiamiehen välityksellä, jollei säännöissä rajoiteta sitä. Asiamiehen on esitettävä päivätty valtakirja tai hänen on muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan jäsentä. Valtuutus koskee yhtä kokousta, jollei valtakirjasta muuta ilmene. Valtuutus on kuitenkin voimassa enintään kolme vuotta sen antamisesta. Asiamies voi samanaikaisesti edustaa enintään kolmea jäsentä, jollei säännöissä toisin määrätä. Tämän estämättä asiamies voi edustaa jäsenen kuolinpesän osakkaita ja jäseniä, jotka kuuluvat samaan kirjanpitolaissa tarkoitettuun konserniin.

Jäsenellä ja asiamiehellä saa olla avustaja osuuskunnan kokouksessa.

7 §

Jäsenen äänimäärä

Jäsenellä on kokouksessa yksi ääni kaikissa osuuskunnan kokouksessa käsiteltävissä asioissa.

Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että jäsenillä on erisuuruinen äänimäärä. Jäsenen äänimäärä saa olla suurempi kuin kymmenen kertaa toisen jäsenen äänimäärä vain sellaisessa osuuskunnassa, jonka sääntöjen mukaan jäsenten enemmistön on oltava osuuskuntia tai muita oikeushenkilöitä.

8 §

Esteellisyyden päätöksenteossa

Jäsen ei saa osuuskunnan kokouksessa äänestää asiassa, joka koskee vastuuvapauden myöntämistä hänelle, kannetta häntä vastaan, hänen vapauttamistaan vahingonkorvausvelvollisuudesta tai muusta velvoitteesta osuus-

kuntaa kohtaan taikka hänen ja osuuskunnan välistä sopimusta tai sitoumusta. Hän ei myöskään saa äänestää asiassa, joka koskee kannetta muuta henkilöä vastaan, tämän vapauttamista velvoitteesta osuuskuntaa kohtaan tai tämän ja osuuskunnan välistä sopimusta, jos hänellä on asiassa odotettavana olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa osuuskunnan edun kanssa. Tämän momentin estämättä vastaanottava osuuskunta saa käyttää äänivaltaa 16 luvun 4 §:ssä tarkoitettua sulautumissuunnitelmaa käsiteltäessä.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa äänestää tilintarkastajan valitsemista, erottamista eikä palkkiota koskevassa asiassa.

Osuuskunnan kokous voi myös päättää, että jäsen ei saa osallistua tässä pykälässä tarkoitettuna asian käsittelyyn.

Mitä tässä pykälässä säädetään jäsenestä, koskee myös jäsenen asiamiestä, ja mitä säädetään sopimuksesta ja sitoumuksesta, koskee myös osuuskunnan antamaa lahjaa.

9 §

Kokouspaikka

Kokous on pidettävä osuuskunnan kotipaikassa. Säännöissä voidaan määrätä, että kokous on pidettävä tai voidaan pitää jollakin toisella paikkakunnalla Suomessa. Erittäin painavista syistä kokous voidaan pitää muulla kuin edellä tarkoitetulla paikkakunnalla Suomessa.

Säännöissä voidaan määrätä tai osuuskunnan hallitus voi päättää, että osuuskunnan kokoukseen voidaan osallistua myös postin taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla. Edellytyksenä on, että osallistumisoikeus ja ääntenlaskennan oikeellisuus voidaan selvittää tavallisessa osuuskunnan kokouksessa noudatettaviin menettelyihin verrattavalla tavalla. Tällaisesta osallistumismahdollisuudesta on mainittava kokouskutsussa.

10 §

Kokouksen koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu osuuskunnan kokouksen

koolle. Jos osuuskunnalla on hallintoneuvosto, säännöissä voidaan määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu kokouksen koolle.

Jos tämän lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan pidettävää osuuskunnan kokousta ei ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, lääninhallituksen on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella.

11 §

Kokouksutsuaika

Kutsu osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen kokousta tai 5 §:n 1 momentin mukaista viimeistä ilmoittautuspäivää. Säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Jos päätöksen tekeminen kokouksessa käsiteltävässä asiassa siirretään jatkokokoukseen, siihen on toimitettava eri kutsu, jos kokous pidetään myöhemmin kuin kuuden viikon kuluttua. Sen estämättä, mitä säännöissä määrätään kutsuajasta, kutsu jatkokokoukseen voidaan toimittaa viimeistään neljä viikkoa ennen kokousta.

Jos asia on sääntöjen mukaan käsiteltävä kahdessa kokouksessa, kutsua toiseen kokoukseen ei saa toimittaa ennen kuin ensimmäinen kokous on päättynyt. Kutsussa on mainittava edellisessä kokouksessa tehty päätös.

12 §

Erityinen kokouksutsuaika

Kokouksutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, jos kokouksessa käsitellään:

- 1) osuuskunnan tarkoituksen tai toimialan olennaista muuttamista tai toiminnan jatkamista yli säännöissä määrätyn ajan;
- 2) jäsenten äänimäärän muuttamista;
- 3) osuuskunnan johdon, tilintarkastajien tai edustajiston valinnan vaalittavan tai vaalipiirien

muuttamista taikka jäsenten päätösvallan siirtämistä edustajistolle;

4) jo jäsenenä olevan eroamisoikeuden rajoittamista;

5) jo annettujen osuuksien vähentämisen tai siirto-oikeuden rajoittamista taikka osuusmaksun palautuksen lykkäämistä;

6) jo jäsenenä olevan tai jo annettujen osuuden osalta ylijäämää, osuusmaksun palautusta tai osuuskunnan säästöä koskevan oikeuden rajoittamista muulla kuin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla taikka ylijäämän tai säästön jakoperusteiden muuttamista muulla tavalla;

7) jo jäsenenä olevan maksuvelvollisuuden lisäämistä maksullisella osuusmaksun korotuksella tai muulla tavalla taikka uusien osuuksien antamista sekakorotuksena;

8) osuusmaksun tai siitä suoritettujen määrän alentamista taikka osuuksien lukumäärän vähentämistä; taikka

9) osuuskunnan sulautumista, jakautumista tai muuttamista osakeyhtiöksi taikka osuuskunnan asettamista selvitystilaan, selvitystilan lopettamista tai osuuskunnan poistamista rekisteristä.

Edellä 1 momentissa säädettyä kutsuaikaa sovelletaan myös muihin samassa kokouksessa käsiteltäviin asioihin sen estämättä, mitä säännöissä määrätään lyhyemmästä kutsuajasta.

13 §

Kokouksutsun toimittaminen ja sisältö

Kutsu osuuskunnan kokoukseen on lähetettävä jäsenille kirjallisesti jäsenluetteloon merkittyihin tai muuten osuuskunnan tiedossa oleviin osoitteisiin. Säännöissä voidaan määrätä, että kokouksutsu toimitetaan muulla tavalla.

Jos kutsu sääntöjen mukaan toimitetaan jäsenille muulla tavalla kuin lähettämällä se kirjallisesti ja kokouksessa käsitellään 12 §:ssä tarkoitettua asiaa, säännöissä määrätyn toimittamistavan lisäksi kirjallinen kutsu on:

- 1) lähetettävä jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa; taikka
- 2) toimitettava muulla yleisesti jäsenten tiedoksi tulevalla tavalla.

Kutsussa on mainittava kokouksessa käsiteltävät asiat. Jos kokouksessa käsitellään sääntöjen muuttamista tai 12 §:ssä tarkoitettua asiaa taikka uusien osuuksien, lisäosuuksien tai sijoitusosuuksien antamista, kutsussa on mainittava päätösehdotuksen pääasiallinen sisältö.

14 §

Jäsenen ehdotus kokouksessa käsiteltäväksi asiaksi

Jäsenellä on oikeus saada haluamansa asia osuuskunnan kokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokoukseen.

15 §

Kokousasiakirjat ja niiden nähtävinä pitäminen

Jos osuuskunnan kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, tilinpäätöstä koskevat asiakirjat tai niiden jäljennökset on pidettävä vähintään viikon ajan ennen kokousta osuuskunnan pääkonttorissa jäsenten nähtävinä ja viivytyksettä lähetettävä jäsenelle, joka sitä pyytää. Jos kokouksessa käsitellään osuuskunnan sulautumista toiseen osuuskuntaan, jakautumista tai osuuskunnan muuttamista osakeyhtiöksi, asiakirjat on pidettävä nähtävinä vähintään kuukautta ennen kokousta.

Jos muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa osuuskunnan kokouksessa käsitellään 12 §:ssä tarkoitettua asiaa, hallituksen on laadittava selostus tilinpäätöksen jälkeisistä osuuskunnan asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista. Hallintoneuvoston ja tilintarkastajien on annettava lausunto selostuksesta. Lausuntoja ei kuitenkaan tarvitse antaa, jos hallitus ilmoittaa kokouksessa, että sen tiedossa ei ole osuuskunnan asemaan olennaisesti vaikuttavia tapahtumia. Viimeistä tilinpäätöstä koskevat asiakirjat, mainitun tilikauden ylijäämää tai tappiota koskeva osuuskunnan kokouksen päätös sekä hallituksen selostus ja sitä koskevat lausunnot on pidettävä nähtävinä ja lähetettävä 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Jos osuuskunnan sulautumista, jakautumista tai osuuskunnan muuttamista osakeyhtiöksi käsittelevään osuuskunnan kokoukseen mennessä on kulunut kuusi kuukautta viimeksi päättyneen tilikauden päättymisestä, kokousasiakirjoihin on lisäksi liitettävä välitilinpäätös. Välitilinpäätöskausi saa päättyä aikaisintaan kolme kuukautta ennen kokousta. Välitilinpäätös on laadittava ja tarkastettava noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Välitilinpäätökseen on lisäksi liitettävä sitä koskeva hallintoneuvoston lausunto. Välitilinpäätös on pidettävä nähtävänä ja lähetettävä 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Jos kokouksessa käsitellään 12 §:ssä tarkoitettua asiaa, myös päätösehdotus on pidettävä nähtävänä ja lähetettävä siten kuin 1 momentissa säädetään.

Jos asiasta on sääntöjen mukaan päätettävä kahdessa osuuskunnan kokouksessa ja jälkimmäinen kokous pidetään kolmen kuukauden kuluessa ensimmäisestä kokouksesta, jälkimmäistä kokousta varten ei tarvitse laatia uusia tässä pykälässä tarkoitettuja asiakirjoja.

16 §

Muotovaatimuksen sivuuttaminen

Asiassa, jossa ei ole noudatettu kokouskutsua tai asiakirjan nähtäväksi asettamista koskevia tämän lain säännöksiä tai sääntöjen määräyksiä, saa tehdä päätöksen vain niiden jäsenten suostumuksella, joita laiminlyönti koskee.

Jos asia on sääntöjen mukaan käsiteltävä osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa, kokous saa päättää siitä, vaikkei asiaa ole mainittu kokouskutsussa. Kokous voi myös aina päättää ylimääräisen kokouksen koolle kutsumisesta määrättyä asiaa käsittelemään.

17 §

Puheenjohtaja, pöytäkirjantarkastaja, ääniluettelo ja pöytäkirja

Osuuskunnan kokous valitsee kokouksen puheenjohtajan, jollei säännöissä toisin määrätä. Lisäksi kokouksen on valittava vähintään yksi pöytäkirjantarkastaja, jos kaikki

edustettuina olevat jäsenet ja jäsenten edustajat eivät allekirjoita pöytäkirjaa.

Kokouksessa on oltava nähtävänä jäsenluettelo, jossa on mainittava myös jäsenen äänimäärä ja sen määräytymisperuste, jos jäsenellä voi sääntöjen mukaan olla useita ääniä. Kokouksen puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että läsnä olevista jäsenistä, asiamiehistä sekä avustajista laaditaan luettelo, johon merkitään kunkin jäsenen osuuskunnan lukumäärä ja äänimäärä (*ääniluettelo*).

Puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että kokouksessa pidetään pöytäkirjaa. Ääniluettelo on otettava pöytäkirjaan tai liitettävä siihen. Pöytäkirjaan on merkittävä kokouksessa tehdyt päätökset ja äänestyksen tulos, jos päätöksestä on äänestetty. Puheenjohtajan ja pöytäkirjantarkastajan on allekirjoitettava pöytäkirja. Pöytäkirja on viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta pidettävä osuuskunnan pääkonttorissa jäsenten nähtävänä. Pöytäkirjat on säilytettävä luotettavalla tavalla. Korvattuaan osuuskunnan kulut jäsenellä on oikeus saada jäljennös kokouksen pöytäkirjasta tai sen osasta.

18 §

Jäsenen kyselyoikeus

Hallituksen ja toimitusjohtajan on osuuskunnan kokouksessa jäsenen pyynnöstä, jos hallitus katsoo sen käyvän pänsä osuuskunnalle olennaista haittaa tuottamatta, annettava tarkempia tietoja sellaisista seikoista, jotka saattavat vaikuttaa osuuskunnan tilinpäätöksen ja taloudellisen aseman tai muun kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin. Velvollisuus antaa tietoja koskee myös osuuskunnan suhdetta samaan konserniin kuuluvaan toiseen yhteisöön sekä emo-osuuskunnassa lisäksi konsernitilinpäätöstä ja tytäryhteisöä koskevia edellä tarkoitettuja tietoja.

Jos jäsenen kysymykseen voidaan vastata vain sellaisten tietojen perusteella, jotka eivät ole kokouksessa käytettävissä, kysymykseen on annettava kirjallinen vastaus kahden viikon kuluessa kokouksesta. Vastaus on pidettävä osuuskunnan pääkonttorissa jäsenten nähtävänä ja lähetettävä kysymyksen esittäneelle jäsenelle.

Jos hallitus katsoo, ettei pyydettyä tietoa

voida antaa jäsenelle aiheuttamatta tiedon antamisella olennaista haittaa osuuskunnalle, hallituksen on kahden viikon kuluessa kokouksesta annettava pyydetty tieto osuuskunnan tilintarkastajille. Tilintarkastajien on kuukauden kuluessa kokouksesta annettava hallitukselle kirjallinen lausunto tiedon vaikutuksesta tilintarkastuskertomukseen tai muuhun tilintarkastajien kokoukselle antamaan lausuntoon. Lausunnon nähtävänä pitämistä ja jäljennösten antamista koskee, mitä 17 §:n 3 momentissa säädetään osuuskunnan kokouksen pöytäkirjasta. Lausunto on viipymättä lähetettävä kysymyksen esittäneelle jäsenelle.

19 §

Yhdenvertaisuusperiaate

Osuuskunnan kokouksessa ei saa tehdä päätöstä, joka on omansa tuottamaan jäsenelle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua toisen jäsenen tai osuuskunnan kustannuksella.

20 §

Yleiset enemmistövaatimukset

Osuuskunnan kokouksen päätökseksi tulee se mielipide, jota kannattaneilla jäsenillä on enemmän kuin puolet annetuista äänistä.

Vaaleissa katsotaan valituksi se, joka saa eniten ääniä. Osuuskunnan kokous voi kuitenkin ennen vaalia päättää tai säännöissä voidaan määrätä, että valituksi tulee kannatusta saaneista ehdokkaista se, joka saa enemmän kuin puolet annetuista äänistä. Sama koskee vaalia, jossa on valittava useita henkilöitä hallitukseen, hallintoneuvostoon, tilintarkastajaksi tai muutoin samanlaisiin tehtäviin.

Jos äännet menevät tasan, vaali ratkaistaan arvalla, ja muissa asioissa päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Säännöissä voidaan 2 ja 3 momentin estämättä määrätä, että vaalit toimitetaan suhteellista vaalitapaa noudattaen. Säännöissä on tällöin määrättävä, missä vaaleissa sovelletaan suhteellista vaalitapaa, sekä äänestäjryhmien muodostamisesta, toimeenpano- ja tarkastuselimistä ja muista vaalin toimittamiseen liittyvistä seikoista.

Säännöissä voidaan määrätä muista pätevän päätöksen edellytyksistä. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä tässä laissa säädettyä lievemmästä enemmistövaatimuksesta vain vaalien osalta ja muutettaessa jäsenen äänimäärää osuuskunnassa, jonka säännöissä määrätään jäsenten erisuuruudesta äänimäärästä. Äänimäärän muuttamisen osalta säännöissä ei voida kuitenkaan määrätä 21 §:n 1 momentissa säädettyä lievemmästä enemmistövaatimuksesta.

21 §

Sääntömuutoksen enemmistövaatimus ja muutoksen täytäntöönpano

Sääntöjen muuttamisesta päättää osuuskunnan kokous. Päätös on pätevä, jos sitä kannattavat jäsenet, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Päätös sääntöjen muuttamisesta on viivytyksettä ilmoitettava rekisteröitäväksi eikä sitä saa panna täytäntöön ennen rekisteröintiä.

Päätöstä sääntöjen muuttamisesta sovelletaan kuitenkin ennen päätöksen rekisteröintiä jäseneksi otettuun ja ennen rekisteröintiä annettuun osuuteen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana rekisteröitävällä päätöksellä:

- 1) lykätään osuuteen perustuvaa maksuvelvollisuutta;
- 2) aikaistetaan osuusmaksun palautusta muuten kuin 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettuna nopeutettuna palautuksena;
- 3) lisätään oikeutta rahastokorotuksen, liittymismaksun tai ylimääräisen maksun palautukseen;
- 4) alennetaan osuusmaksua muuten kuin tappion kattamiseksi; taikka
- 5) rajoitetaan jäsenen lisämaksuvelvollisuutta.

22 §

Erityisten sääntömuutosten enemmistövaatimukset

Sääntöjen muuttamista koskevan pätevän päätöksen edellytyksenä on kuitenkin niiden jäsenten kannatus, joilla on vähintään yhdeksän kymmenesosaa kokouksessa annetuista äänistä, jos päätöksellä:

- 1) rajoitetaan jo jäsenenä olevan eroamis-oikeutta;
- 2) rajoitetaan jo annettujen osuuksien vähentämis- tai siirto-oikeutta; taikka
- 3) lykätään jo annettua osuutta koskevan osuusmaksun palautusta.

Sääntöjen muuttamista koskevaan pätevän päätöksen edellytyksenä on kuitenkin kaikkien kokouksessa edustettujen jäsenten kannatus, jos päätöksellä:

- 1) muutetaan osuuskunnan pääasiallista tarkoitusta;
- 2) määrätään jäsenten erisuuruudesta äänimäärästä osuuskunnassa, jonka jokaisella jäsenellä on yksi ääni;
- 3) muutetaan jäsenten erisuuruista äänimäärää;
- 4) rajoitetaan jo jäsenenä olevan tai jo annettun osuuden tuottamaa oikeutta ylijäämään, osuusmaksun palautukseen tai osuuskunnan säästöön muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla;
- 5) lisätään jo jäsenenä olevan maksuvelvollisuutta määräyksellä, joka koskee ylimääräisiä maksuja, lisämaksuvelvollisuutta tai sellaista liittymismaksua, jota ei palauteta; taikka
- 6) rajoitetaan jo jäsenenä olevan eroamis-oikeutta tai oikeutta vähentää jo annettujen osuuksien lukumäärää osuuskunnassa, jonka säännöissä määrätään ylimääräisistä maksuista tai lisämaksuvelvollisuudesta.

23 §

Muut enemmistövaatimukset

Osuuksien lukumäärän vähentämistä tai osuusmaksuista osuuskunnalle maksetun määrän alentamista koskevaan osuuskunnan kokouksen päätökseen ja hallitukselle annettavaan valtuutukseen sovelletaan 21 §:n 1 momentissa säädettyä enemmistövaatimusta. Päätökseen ja valtuutukseen sovelletaan kuitenkin 22 §:ssä säädettyjä enemmistövaatimuksia, jos päätöksellä tai valtuutuksella rajoitetaan tai muutetaan jäsenen oikeutta pykälässä tarkoitettulla tavalla.

Sulautuvan osuuskunnan kokouksen päätös sulautumisesta on pätevä, jos sitä kannattavat jäsenet, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Sama koskee osuuskunnan

kokouksen päätöstä osuuskunnan jakautumisesta, osuuskunnan muuttamisesta osakeyhtiöksi, osuuskunnan asettamisesta vapaaehtoiseen selvitystilaan ja selvitystilan lopettamisesta sekä päätöstä selvitystilaan määräämistä tai rekisteristä poistamista koskevan hakeuksen tekemisestä.

24 §

Kokouksutsusta poikkeavan päätöksen ilmoittaminen jäsenelle

Osuuskunnan kokouksen päätöksestä on ilmoitettava osuuskunnan jäsenelle, jos 12 §:ssä tarkoitettua asiaa taikka uusien osuuksien, lisäosuuksien tai sijoitusosuuksien antamista koskevan päätöksen pääasiallinen sisältö poikkeaa kutsussa mainitusta siten, että päätöksellä:

- 1) muutetaan jäsenen oikeutta tai velvollisuutta osuuskunnassa;
- 2) muutetaan osuuskunnan pääasiallista tarkoitusta; taikka
- 3) muutetaan olennaisesti osuuskunnan toimialaa tai jatketaan osuuskunnan toimintaa ehdotettua pidemmän ajan.

Ilmoitus on toimitettava viipymättä jäsenille, jotka eivät olleet edustettuina kokouksessa. Ilmoitus on toimitettava samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen.

25 §

Ylimääräinen oikeus eroamiseen ja palautukseen

Säännöissä määrätyn eroamisoikeuden rajoituksen ja osuusmaksun palautuksen lykkäyksen estämättä jäsenellä on oikeus erota osuuskunnasta ja saada palautus tässä pykälässä säädetyllä tavalla, jos hän ei ole kannattanut 12 §:ssä tarkoitettua päätöstä (*ylimääräinen eroamis- ja palautusoikeus*). Sanoitua ei kuitenkaan sovelleta sulautumista koskevaan vastaanottavan osuuskunnan kokouksen päätökseen eikä selvitystilaan asettamista tai rekisteripoistoa koskevaan päätökseen.

Ylimääräinen eroamis- ja palautusoikeus on, jos jäsen eroaa osuuskunnasta tai jäsenyys muuten päättyy 30 päivän kuluessa osuus-

kunnan kokouksen päätöksestä taikka jos jäsenyys on päätynyt aiemmin sen tilikauden aikana, jonka kuluessa päätös tehdään.

Jos päätös koskee osuuskunnan sulautumista toiseen osuuskuntaan, jakautumista tai yhteisömuodon muuttamista, jäsenellä on oikeus saada vastaanottavalta osuuskunnalta tai rekisteröitävältä osakeyhtiöltä koko se määrä, joka hänen osaltaan on maksettu osuusmaksusta. Oikeus palautukseen syntyy, kun osuuskunnan kokouksen päätös on rekisteröity. Jos päätös koskee muuta 1 momentissa tarkoitettua asiaa, jäsenellä on oikeus saada osuuskunnalta osuusmaksun palautus siten kuin 10 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään ja, jos tässä laissa niin säädetään, sitten kun osuuskunnan kokouksen päätös on rekisteröity.

Jos sääntöjen muutos koskee jäsenen maksuvelvollisuuden lisäämistä, eronnut jäsen vapautuu samalla muutokseen perustuvasta velvollisuudesta.

Säännöissä voidaan määrätä ylimääräisen eroamis- ja palautusoikeuden rajoituksesta tai poistamisesta.

26 §

Päätöksen moittiminen

Jos osuuskunnan kokouksen päätös ei ole syntynyt asianmukaisessa järjestyksessä tai jos se muuten on tämän lain tai sääntöjen vastainen, osuuskunnan jäsen, hallitus, hallintoneuvosto taikka hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen taikka toimitusjohtaja voi panna vireille kanteen osuuskuntaa vastaan päätöksen julistamiseksi pätemättömäksi tai sen muuttamiseksi.

Kanne on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos jäsenellä on ollut hyväksyttävä syy viivästy miseen ja päätöksen jääminen päteväksi olisi hänelle ilmeisen kohtuutonta, kanne saadaan panna vireille vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä. Jollei kannetta nosteta määräajassa, päätöstä pidetään päteväenä.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) jos päätös on sellainen, ettei sitä lain mukaan voida tehdä edes kaikkien jäsenten suostumuksella;
- 2) jos päätökseen vaaditaan sääntöjen

mukaan kaikkien tai tiettyjen jäsenten suostumus eikä suostumusta ole annettu; taikka

3) jos kokoukseen ei ole toimitettu kutsua taikka jos kokouskutsusta tai kokousasiakirjojen nähtävinä pitämisestä voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu.

Tuomioistuimen ratkaisu, jolla osuuskunnan kokouksen päätös on julistettu pätemättömäksi tai muutettu, on voimassa myös niihin jäseniin nähden, jotka eivät ole yhtyneet kanteeseen. Tuomioistuin voi muuttaa osuuskunnan kokouksen päätöstä vain, jos voidaan todeta, minkä sisältöinen päätöksen olisi pitänyt olla.

Edustajisto

27 §

Tehtävät

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenten päätösvaltaa joko kaikissa tai joissakin asioissa käyttää osuuskunnan kokouksen sijasta jäsenten valitsema edustajisto.

Säännöissä on tällöin määrättävä, miten edustajisto asetetaan, edustajiston tehtävät, siihen valittavien jäsenten lukumäärä ja toimikausi sekä edustajiston täydentäminen tapauksessa, jossa siihen valitun toimi päättyy kesken toimikauden. Toimikauden on päättyvä viimeistään kuudentena valinnan jälkeisenä tilikautena, joko silloin, kun uusi edustajisto on valittu, tai tilikauden päättyessä.

Säännöissä voidaan määrätä osuuskunnan jäsenen oikeudesta edustajiston kokouksessa. Säännöissä ei kuitenkaan voida määrätä osuuskunnan jäsenen äänioikeudesta edustajiston kokouksessa.

28 §

Valinta

Edustajisto on aina valittava suhteellista vaalitapaa noudattaen.

Säännöissä voidaan määrätä, että edustajiston jäsenet valitaan eri jäsenryhmien tai eri alueiden mukaan määrättävistä vaalipiireistä. Säännöissä on tällöin määrättävä myös pe-

rusteista, joilla jäsenet jaetaan eri vaalipiireihin.

Säännöissä voidaan määrätä, että kustakin vaalipiiristä valittavien edustajiston jäsenten suhteellinen osuus edustajistosta määräytyy:

1) osuuskunnan jäsenten lukumäärän perusteella;

2) jäsenten osuuksien lukumäärän tai niistä suoritettun määrän perusteella;

3) osuuskunnan tarjoamien tai muulla tavalla järjestämien palveluiden käytön mukaan; taikka

4) muun säännöissä määrätyn perusteen mukaan.

Jos edustajiston jäsenet on valittava vaalipiireittäin, säännöissä voidaan määrätä valitsijamiehet toimittamaan vaalipiiristään edustajistoon tulevien jäsenten vaali. Osuuskunnan jäsenet valitsevat valitsijamiehet vaalipiireittäin suhteellista vaalitapaa noudattaen ja siten kuin tässä pykälässä säädetään edustajiston jäsenten valinnasta. Säännöissä on määrättävä valitsijamiesten toimikausi, joka saa olla enintään edustajiston toimikauden pituinen.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenet osallistuvat edustajiston tai valitsijamiesten valintaa koskevaan äänestykseen postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla. Äänestysmenettelystä on tällöin otettava sääntöihin määräykset, jotka turvaavat jäsenten äänioikeuden ja oikeuden asettaa ehdokkaita.

29 §

Uusi valinta kesken toimikauden

Edustajiston jäsenten valinta on järjestettävä kesken heidän toimikautensa, jos osuuskunnan jäsenet, jotka edustavat vähintään puolta tai säännöissä määrättyä pienempää osaa jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä, kirjallisesti sitä vaativat.

Jäsenet on valittava neljän kuukauden kuluessa vaatimuksen esittämisestä. Uusien jäsenten toimikausi alkaa valinnan tuloksen toteamasta seuraavana päivänä. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että uusien jäsenten toimikausi alkaa viimeistään kahden viikon kuluttua valinnasta.

30 §

Valinnan laiminlyönti

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, sovelletaan soveltuvin osin, mitä 10 §:n 2 momentissa säädetään, ja siinä tarkoitettua hakemuksen voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

31 §

Edustajiston kokous

Edustajiston kokoukseen sovelletaan soveltuvin osin osuuskunnan kokousta koskevia tämän lain säännöksiä, jollei tässä pykälässä toisin säädetä. Edustajiston jäsenellä on kokouksessa aina yksi ääni, eikä hän voi käyttää oikeuttaan asiamiehen välityksellä. Edustajiston jäsen saa käyttää avustajaa vain, jos säännöissä niin määrätään tai edustajiston kokous niin päättää.

Ylimääräinen edustajiston kokous on pidettävä, jos vähintään neljäsosa edustajiston jäsenistä sitä vaatii. Kokous on pidettävä myös, jos säännöissä määrätty mainittua pienempi osa edustajiston jäsenistä sitä vaatii.

Edustajiston kokous ei saa päättää 12 §:ssä tarkoitettua asiasta ennen kuin on kulunut kuukausi siitä, kun osuuskunnan jäsenille on toimitettu ilmoitus päätösehdotuksen pääasiallisesta sisällöstä ja edustajiston kokouksen ajankohdasta samalla tavalla kuin kutsu tällaista asiaa käsittelevään osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Jos 24 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva päätös poikkeaa osuuskunnan ja edustajiston jäsenille ilmoitetusta, poikkeamisesta on ilmoitettava jäsenille siten kuin mainitussa pykälässä säädetään.

32 §

Päätösten moittiminen ja vahingonkorvausvastuu

Edustajiston kokouksen päätöstä voivat moittia osuuskunnan tai edustajiston jäsen, hallitus, hallintoneuvosto taikka hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen taikka toimitusjohtaja siten kuin 26 §:ssä säädetään.

Edustajiston jäsenen vahingonkorvausvas-

tuuseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään osuuskunnan jäsenen vahingonkorvausvastuusta.

Edellä 27 §:ssä säädetyn estämättä myös osuuskunnan jäsenillä on oikeus vaatia 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettua erityistä tarkastusta ja oikeus ajaa 20 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kannetta osuuskunnan puolesta. Tarkastusta hakevilla tai kanteen vireille panevilla osuuskunnan jäsenillä on oltava vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan koko äänimäärästä. Osuuskunnan jäsenet voivat hakea tarkastusta tai panna vireille kanteen, vaikka edustajiston jäsenet eivät ole vastustaneet edustajiston päätöstä 7 luvun 7 §:ssä tai 20 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

5 luku

Osuuskunnan johto*Hallitus ja toimitusjohtaja*

1 §

Hallituksen jäsenten valinta ja varajäsenet

Osuuskunnalla on oltava hallitus.

Hallitukseen kuuluu vähintään yksi ja enintään seitsemän jäsentä, jollei säännöissä toisin määrätä. Jos hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä, hallituksessa on lisäksi oltava vähintään yksi varajäsen.

Osuuskunnan kokous valitsee hallituksen jäsenet. Säännöissä voidaan määrätä, että hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet.

Säännöissä voidaan määrätä myös, että vähemmän kuin puolet hallituksen jäsenistä asetetaan muussa järjestyksessä. Jos hallituksen jäsenen asettamisesta ei tällaisessa tapauksessa ilmoiteta osuuskunnalle kuukauden kuluessa, osuuskunnan kokous tai hallintoneuvosto voi valita jäsenelle sijaisen siten kuin 3 momentissa säädetään, jollei säännöissä toisin määrätä. Määräaika lasketaan siitä, kun hallituksen jäsenen asettamiseen oikeutetulla on syytä olettaa, että hallituksen jäsenen tehtävä on avoinna tai että hallituksen jäsen on menettänyt 5 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutensa tehtävään, eikä varajäsentä ole.

Hallituksen jäseneltä on saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenestä, koskee myös varajäsentä.

2 §

Hallituksen jäsenen toimikausi

Hallituksen jäsenen toimikausi jatkuu tois-
taiseksi, jollei säännöissä määrätä määräai-
kaisesta toimikaudesta. Toimikausi päättyy
uuden jäsenen valinnasta päättävän osuus-
kunnan kokouksen päättyessä, jollei säännöis-
sä toisin määrätä tai uutta jäsentä valittaessa
toisin päätetä.

3 §

Hallituksen jäsenen eroaminen ja erottaminen

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästä en-
nen toimikauden päättymistä. Eroamisesta on
ilmoitettava hallitukselle ja, jos eroavaa jä-
sentä ei ole valittu osuuskunnan kokouksessa,
myös sille, joka hänet on asettanut. Eroil-
moitus on päivättävä ja allekirjoitettava.
Hallituksen jäsenen voi erottaa tehtävästä se,
joka on hänet valinnut.

Jos hallituksen jäsenen tehtävä tulee kesken
toimikauden avoimeksi tai jos hallituksen
jäsen menettää 5 §:ssä tarkoitetun kelpoisuu-
tensa tehtävään, eikä varajäsentä ole, halli-
tuksen muiden jäsenten on huolehdittava siitä,
että uusi jäsen valitaan jäljellä olevaksi
toimikaudeksi. Jos valinta kuuluu osuuskun-
nan kokoukselle ja hallitus jäljellä olevine
jäsenineen ja varajäsenineen on päätösvaltai-
nen, valinta voidaan siirtää siihen seuraavaan
osuuskunnan kokoukseen, jossa hallituksen
jäsenet muutenkin on valittava.

Jos hallituksen jäsenellä on erotessaan
syytä olettaa, että osuuskunnalla ei enää ole
muuta hallituksen jäseniä, hänen on kutsuttava
osuuskunnan kokous koolle 4 luvun 10 §:n
2 momentin mukaisesti valitsemaan uutta hal-
litusta.

4 §

Toimitusjohtajan valinta ja toimitusjohtajan sijainen

Osuuskunnalla voi olla toimitusjohtaja, jos

säännöissä niin määrätään tai hallitus niin
päättää.

Toimitusjohtajan nimittää hallitus tai, jos
säännöissä niin määrätään, hallintoneuvosto
tai osuuskunnan kokous. Toimitusjohtajalta
on saatava päivätty ja allekirjoitettu suostu-
mus tehtävään.

Mitä tässä laissa säädetään toimitusjohta-
jasta, koskee myös hänen sijaistaan.

5 §

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan kelpoisuusvaatimukset

Vähintään puolella hallituksen jäsenistä ja
toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Eu-
roopan talousalueella, jollei kauppa- ja teol-
isuusministeriö myönnä osuuskunnalle lupaa
poiketa tästä.

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi
olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohta-
jana.

6 §

Hallituksen ja toimitusjohtajan yleiset tehtävät

Hallituksen ja toimitusjohtajan on edistet-
tävä osuuskunnan etua huolellisesti ja hoi-
dettava sen asioita tämän lain ja sääntöjen
mukaisesti.

Hallitus huolehtii osuuskunnan hallinnosta
ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.
Jos osuuskunnalla on toimitusjohtaja, hän
hoitaa osuuskunnan päivittäistä hallintoa hal-
lituksen antamien ohjeiden ja määräysten
mukaisesti. Toimiin, jotka osuuskunnan toi-
minnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat
epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohta-
ja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen
valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida
odottaa aiheuttamatta osuuskunnan toimin-
nalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa
tapauksessa hallitukselle on annettava toi-
menpiteestä tieto niin pian kuin mahdollista.

Hallituksen on huolehdittava siitä, että
kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on
asianmukaisesti järjestetty. Toimitusjohtajan
on huolehdittava siitä, että osuuskunnan
kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito
luotettavalla tavalla järjestetty.

7 §

Konsernisuhde

Jos osuuskunnasta on tullut emo-osuuskunta, hallituksen on viivytyksettä ilmoitettava siitä tytäryhteisön hallitukselle tai vastaavalle toimielimelle. Tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin on velvollinen antamaan emo-osuuskunnan hallitukselle konsernin aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

8 §

Hallituksen puheenjohtaja ja hallituksen kokous

Hallituksessa, johon kuuluu useita jäseniä, on yhden jäsenen oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei säännöissä toisin määrätä tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty. Jos äänet menevät hallituksessa tasan, puheenjohtaja valitaan arvalla.

Puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa. Puheenjohtajan on kutsuttava hallitus koolle, jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii. Toimitusjohtajalla on, vaikka hän ei olisikaan hallituksen jäsen, oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa, jollei hallitus määrättyssä tapauksessa toisin päättä.

Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja, jos hallitukseen kuuluu useita jäseniä, vähintään yksi hallituksen siihen valitsema jäsen. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan. Pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja säilytettävä luotettavalla tavalla.

9 §

Hallituksen kokouksen päätös

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä, jollei säännöissä vaadita suurempaa määrää. Päätöstä ei kuitenkaan saa tehdä, ellei kaikille hallituksen jäsenille ole mahdollisuuksien mukaan varattu tilaisuutta osallistua asian

käsittelyyn. Jos hallituksen jäsen on estynyt, hänen tilalleen tulevalle varajäsenelle on varattava tilaisuus osallistua asian käsittelyyn.

Hallituksen päätökseksi tulee, jollei sääntöjen mukaan vaadita määränemmistöä, se mielipide, jota enemmän kuin puolet läsnä olevista on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyy.

10 §

Esteellisyys päätöksenteossa

Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua hänen ja osuuskunnan välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hän ei myöskään saa osallistua osuuskunnan ja kolmannen henkilön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hänellä on siitä odotettavissa olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa osuuskunnan edun kanssa. Mitä tässä säädetään sopimuksesta, sovelletaan vastaavasti oikeudenkäyntiin ja muuhun puhevallan käyttämiseen sekä lahjaan, jonka osuuskunta antaa.

11 §

Yhdenvertaisuusperiaate ja täytäntöönpanokielto

Hallitus tai toimitusjohtaja ei saa ryhtyä sellaiseen oikeustoimeen tai muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan jäsenelle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua osuuskunnan tai toisen jäsenen kustannuksella.

Osuuskunnan edustaja ei saa noudattaa osuuskunnan kokouksen tai osuuskunnan muun elimen päätöstä, joka on tämän lain tai sääntöjen vastaisena pätemätön.

Hallintoneuvosto ja muut toimielimet

12 §

Hallintoneuvoston valinta

Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunnalla on hallintoneuvosto.

Hallintoneuvostossa on oltava vähintään kolme jäsentä. Toimitusjohtaja tai hallituksen

jäsen ei saa olla hallintoneuvoston jäsenenä. Hallintoneuvoston jäsenten ja mahdollisten varajäsenten lukumäärä tai vähimmäis- ja enimmäismäärä sekä toimikausi on mainittava säännöissä.

Osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston.

Mitä 1 §:n 4—6 momentissa sekä 2, 3 ja 5 §:ssä säädetään hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä, koskee myös hallintoneuvoston jäseniä ja varajäseniä.

13 §

Hallintoneuvoston tehtävät ja hallintoneuvoston kokous

Hallintoneuvoston on valvottava hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskunnan hallintoa ja annettava varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle lausunto tilinpäätöksestä. Hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava hallintoneuvostolle ja sen jäsenelle ne tiedot, joita nämä pitävät tarpeellisina tehtävänsä hoitamiseksi. Hallintoneuvoston jäsenen on pyydettävä tiedot hallintoneuvoston kokouksessa. Hallintoneuvosto voi antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Säännöissä voidaan määrätä, että:

1) hallintoneuvosto valitsee hallituksen ja määrää hallituksen jäsenten palkkion;

2) hallintoneuvosto valitsee toimitusjohtajan ja muut osuuskunnan ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt sekä päättää heidän palkkaeduistaan;

3) hallintoneuvosto päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista taikka osuuskunnan organisaation olennaista muuttamista; sekä

4) hallintoneuvostolla on myös muita tämän lain mukaan hallitukselle kuuluvia tehtäviä.

Hallintoneuvostolle ei kuitenkaan voida sääntöjen määräyksellä siirtää 6 §:ssä tarkoitettua päivittäistä hallintoa, kirjanpitoa ja varainhoitoa koskevia tehtäviä. Säännöissä ei myöskään voida rajoittaa hallituksen, sen jäsenen eikä toimitusjohtajan oikeutta edustaa osuuskuntaa. Hallituksella ei ole toimivaltaa hallintoneuvostolle siirretyissä tehtävissä, jollei säännöissä toisin määrätä.

Hallintoneuvostosta ja sen jäsenistä on soveltuvin osin voimassa, mitä hallituksesta ja hallituksen jäsenistä 8—11 §:ssä säädetään.

14 §

Muut toimielimet

Säännöissä voidaan määrätä myös muista osuuskunnan toimielimistä. Tällaisille elimille ei voida antaa tämän lain mukaan osuuskunnan tai edustajiston kokoukselle, valitsijamiehille, hallitukselle, toimitusjohtajalle tai hallintoneuvostolle kuuluvia tehtäviä.

Osuuskunnan edustaminen

15 §

Yleinen edustamisoikeus ja erityinen toiminimenkirjoitusoikeus

Hallitus edustaa osuuskuntaa ja kirjoittaa sen toiminimen.

Säännöissä voidaan määrätä, että hallituksen jäsenellä tai toimitusjohtajalla on oikeus toiminimen kirjoittamiseen taikka että hallitus tai hallintoneuvosto voi antaa tällaisen oikeuden jäsenelleen, toimitusjohtajalle tai muulle henkilölle. Mitä 5, 10 ja 11 §:ssä säädetään toimitusjohtajasta, koskee toiminimenkirjoittajaa, joka ei ole hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja.

Oikeutta toiminimen kirjoittamiseen voidaan rajoittaa niin, että kahdella tai useammalla henkilöllä on vain yhdessä oikeus kirjoittaa toiminimi. Muuta rajoitusta ei saa merkitä kaupparekisteriin.

Hallitus tai hallintoneuvosto voi milloin tahansa peruuttaa antamansa oikeuden toiminimen kirjoittamiseen.

Prokurasta säädetään prokuralaissa (130/1979).

16 §

Toimitusjohtajan edustamisoikeus

Toimitusjohtajalla on oikeus edustaa osuuskuntaa asiassa, joka 6 §:n mukaan kuuluu hänen tehtäviinsä.

17 §

Edustajan kelpoisuuden tai toimivallan ylittäminen

Osuuskunnan 15 tai 16 §:ssä tarkoitetun edustajan osuuskunnan puolesta tekemä oikeustoimi ei sido osuuskuntaa, jos:

1) edustaja on toiminut vastoin tässä laissa säädettyä kelpoisuuden rajoitusta;

2) edustaja on toiminut vastoin 15 §:n 3 momenttiin perustuvaa rajoitusta; taikka

3) edustaja on ylittänyt toimivaltansa ja se, johon oikeustoimi kohdistui, tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa riittävänä osoituksena siitä, että oikeustoimen kohteena ollut henkilö tiesi tai että hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä, ei voida pitää pelkästään sitä, että toimivaltaa koskevat rajoitukset on rekisteröity ja kuulutettu.

6 luku

Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

1 §

Tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus ja kirjanpitolain soveltaminen

Tilinpäätös on laadittava kirjanpitolain ja tämän lain säännösten mukaisesti.

Kirjanpitolautakunta voi kirjanpitolaisissa säädetyllä tavalla antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun säännösten soveltamisesta.

Tilinpäätös on annettava tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen sitä varsinaista osuuskunnan kokousta, jossa tuloslaskelma ja tase on esitettävä vahvistettaviksi.

2 §

Osuuskunnan oman pääoman erät

Osuuskunnan oma pääoma jaetaan:

- 1) osuuspääomaan;
- 2) lisäosuuspääomaan;
- 3) sijoitusosuuspääomaan;
- 4) ylikurssirahastoon;
- 5) arvonkorotusrahastoon;
- 6) vararahastoon;

7) ylijäämään tai tappioon; sekä

8) pääomalainoihin.

Tilikauden ylijäämä ilmoitetaan erikseen edellisiltä tilikausilta jäljellä olevan ylijäämän lisäyksenä tai tappion vähennyksenä. Tilikauden tappio ilmoitetaan vastaavasti edellisten tilikausien ylijäämän vähennyksenä tai tappion lisäyksenä.

Osuuskunnan taseen omaan pääomaan voidaan merkitä sellaisia liittymismaksuja ja muita eräitä, joiden maksamista, palautusta ja alentamista sekä joille maksettavaa hyvitystä ja joista annettavaa vakuutta koskevat ehdot vastaavat 1 momentin 1—4, 6 tai 7 kohdassa mainittua erää koskevia tämän lain säännöksiä. Tällaisesta erästä on määrättävä säännöissä, jos erän ehdot vastaavat 1 momentin 1—4 tai 6 kohdassa mainittua erää. Tällainen erä on esitettävä sen ehtoja vastaavalla tavalla taseen omassa pääomassa.

Edellä 3 momentissa tarkoitetun erän palautukseen ja alentamiseen sekä sille maksettavaan hyvitykseen ja siitä annettavaan vakuuteen sovelletaan, mitä 8 luvun 8 §:ssä säädetään laittomasta varojenjaosta.

3 §

Lainat ja vakuudet lähipiirille ja muille jäsenille

Taseessa tai sen liitteenä on erikseen ilmoitettava:

1) osuuskunnan johtoon kuuluvalla ja muulle 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle sekä näihin mainitun momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevalle luonnolliselle henkilölle, yhteisölle tai säätiölle annettujen lainojen yhteismäärät sekä olennaiset tiedot lainojen ehdoista ja takaisinmaksusta;

2) osuuskunnassa määräysvallassa olevalle ja muulle 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitulle annettujen lainojen yhteismäärät sekä olennaiset tiedot lainojen ehdoista ja takaisinmaksusta;

3) osuuskunnan osuuksista tai äänimäärästä vähintään yhden prosentin omistavalle jäsenelle ja muulle 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle sekä näihin mainitun momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevalle luonnolliselle henkilölle, yhteisölle

tai säätiölle annettujen rahalainojen yhteismäärä, jos se on suurempi kuin 20 000 euroa tai viisi prosenttia osuuskunnan taseen tai konsernitaseen omasta pääomasta;

4) osuuskunnan muille jäsenille annettujen rahalainojen yhteismäärä, jos se on suurempi kuin 20 000 euroa tai viisi prosenttia osuuskunnan taseen tai konsernitaseen omasta pääomasta;

5) 1—4 kohdassa tarkoitettun hyväksi annetut vastuut ja vastuusitoumukset vastaavasti jaoteltuina;

6) osuuskunnan kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hyväksi annetut vastuut ja vastuusitoumukset.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädettyä ei sovelleta siltä osin kuin vastaavat tiedot sisältyvät kirjanpitoasetuksessa (1339/1997) tarkoitettuihin saataviin samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä ja omistusyhteisyryksiltä.

4 §

Lähipiiri

Osuuskunnan lähipiiriin kuuluvat:

1) se, jolla on osuuskunnassa määräysvalta tai joka on osuuskunnassa määräysvaltaa käyttävän määräysvallassa taikka joka kuuluu osuuskunnan kanssa samaan konserniin;

2) se, jolla jäsenyyden perusteella on vähintään yhden prosentin osuus osuuksista tai äänimäärästä osuuskunnassa taikka jolla on tai voi olla jäsenyyden, omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla vastaava omistus tai äänivalta osuuskunnan konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka osuuskunnassa määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä tai säätiössä;

3) osuuskunnan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja tilintarkastaja sekä 1 kohdassa tarkoitettussa yhteisössä tai säätiössä vastaavassa asemassa oleva henkilö;

4) 1—3 kohdassa tarkoitettun henkilön aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, sisarus, sisar- ja velipuoli, 1—3 kohdassa tarkoitettun henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön ete-

nevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen sekä mainittujen henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt;

5) yhteisö ja säätiö, jossa 2—4 kohdassa tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä toisen kanssa on määräysvalta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omistusta ja äänivaltaa laskettaessa sovelletaan, mitä kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, ja yhteisön osakkaalla ja jäsenellä olevaan osuuteen luetaan häneen tämän pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan luonnollisen henkilön ja 5 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan yhteisön ja säätiön omistus ja äänivalta.

5 §

Oman pääoman erittely

Taseessa tai sen liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

1) osuuskunnan osuuspääoma, lisäosuuspääoma, sijoitusosuuspääoma ja 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu pääoma jaoteltuna osuuslajeittain;

2) pääomalainasta pääasialliset lainaehdot ja lainalle kertynyt kuluksi kirjaamaton korko tai muu hyvitys;

3) osuuskunnan antamiin optio-oikeuksiin ja vaihtovelkakirjoihin perustuvien lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien antamisaika ja ehdot sekä optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjojen perusteella merkittävistä lisäosuuksista ja sijoitusosuuksista lukumäärä ja osuusmaksujen yhteismäärä osuuslajeittain;

4) osuuskunnan hallussa olevista omista sijoitusosuuksista sekä emo-osuuskunnan osuuksista, lisäosuuksista ja sijoitusosuuksista lukumäärä, osuusmaksujen yhteismäärä ja hankintameno osuuslajeittain;

5) osuusmaksuista ja lisäosuusmaksuista jäsenyyden päättymisen sekä osuus- ja lisäosuusmaksujen alentamisen ja osuuskunnon lisäosuuskunnon lukumäärän vähentämisen vuoksi tämän tai aiemman tilinpäätöksen perusteella palautettaviksi tulevat määrät ja palautusajankohdat osuuslajeittain.

6 §

Apportti ja muut osuuden antamisen erityiset ehdot

Taseessa tai sen liitteenä on annettava tilikaudelle kuuluvan osuuden, lisäosuuden ja sijoitusosuuden apporttimaksun ja muun 9 luvun 7 §:ssä tarkoitetun erityisen ehdon arvioinnin kannalta olennaiset tiedot, kuten:

1) 2 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa mainitut tiedot siitä, jota erityinen ehto koskee;

2) selvitys osuuskunnalle tulevasta omaisuudesta;

3) arvo, joka osuuskunnalle tulevalle omaisuudelle merkitään taseeseen;

4) selvitys omaisuuden arvioinnissa käytetyistä arvostusmenetelmistä ja niitä käyttämällä saatavista tuloksista;

5) selvitys omaisuutta vastaan annettavien osuuksien, lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien lukumäärästä ja muusta vastikkeesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa erityisessä ehdossa tarkoitettua asiasta tehdään kirjallinen sopimus tai annetaan kirjallinen sitoumus, asiakirja tai sen jäljennös taikka viittaus siihen ja ilmoitus paikasta, jossa asiakirja pidetään nähtävänä, on liitettävä tilinpäätökseen. Jos liike pannaan osuuskuntaan osuuksia vastaan tai muutoin hankitaan osuuskunnalle, tilinpäätökseen on liitettävä myös liikkeen tilinpäätösasiakirjat kahdelta viimeksi päättyneeltä tilikaudelta sekä viimeisen tilinpäätöksen jälkeen laaditut osavuositarkastukset. Osuuskunnan tilinpäätöksessä on lisäksi annettava selvitys liikkeen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta viimeisen tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen laatimisen jälkeiseltä ajalta. Jollei tilinpäätösasiakirjoja ole, osuuskunnan tilinpäätöksessä on annettava selvitys liikkeen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta kahdelta viimeksi päättyneeltä tilikaudelta.

7 §

Toimintakertomus

Sen lisäksi, mitä kirjanpitolaissa säädetään, toimintakertomuksessa on oltava:

1) esitys ylijäämää tai tappiota koskeviksi toimenpiteiksi;

2) rahoituslaskelma, jos sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella osuuskunnassa on ylittynyt vähintään kaksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuista rajoista;

3) tiedot ulkomaisista sivuliikkeistä;

4) jos osuuskunnasta on tullut emo-osuuskunta, tieto siitä;

5) tiedot jäsenten ja osuuksien yhteenlasketuista määristä tilikauden alkaessa ja päättyessä, jos säännöissä määrätään jäsenten lisämaksuvelvollisuudesta;

6) selostus, jos osuuskunta on ollut vastaanottavana osuuskuntana sulautumisessa tai osuuskunta on jakautunut.

Rahoituslaskelmassa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja käytöstä tilikauden aikana.

8 §

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on kirjanpitolain lisäksi noudatettava soveltuvin osin, mitä 1—7 §:ssä säädetään.

Konsernitilinpäätös on laadittava aina, jos emo-osuuskunta palauttaa osuus-, lisäosuus- tai sijoitusosuusmaksuja, jakaa muuten varoja jäsenille tai muille osuuden, lisäosuuden tai sijoitusosuuden omistajille taikka palauttaa pääomalainan pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä.

Sen lisäksi, mitä kirjanpitolaissa säädetään, emo-osuuskunnan toimintakertomuksessa on annettava seuraavat tiedot:

1) konsernista 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu rahoituslaskelma, jos emo-osuuskunta on kirjanpitolain mukaan velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöksen;

2) määrä, joka konsernin ylijäämästä ja sitä vastaavista 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuista eristä on siirrettävä konserniin kuuluvan yhteisön sääntöjen tai yhtiöjärjestyksen mukaan vararahastoon tai sitä vastaavaan omaan pääomaan.

9 §

Tilinpäätöksen rekisteröinti

Osuuskunnan on ilmoitettava tilinpäätös

rekisteröitäväksi kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä jäljennös tilintarkastuskertomuksesta sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kirjallinen ilmoitus tilinpäätöksen vahvistamisen päivämäärästä ja osuuskunnan kokouksen päätöksestä. Emo-osuuskunnan on ilmoitettava rekisteröitäviksi myös konsernitilinpäätös ja konsernitilintarkastuskertomus.

Jos 1 momentissa säädetty velvollisuus laiminlyödään, rekisteriviranomainen voi velvoittaa toimitusjohtajan tai hallituksen jäsenen sakon uhalla täyttämään velvollisuuden määräämässään ajassa.

Päätökseen, jolla rekisteriviranomainen on asettanut uhkasakon, ei saa hakea muutosta valittamalla.

7 luku

Tilintarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

Tilintarkastus ja tilintarkastajat

1 §

Tilintarkastuslain soveltaminen

Osuuskunnan tilintarkastuksessa noudatetaan, mitä tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (936/1994) säädetään.

Tässä laissa hyväksytyllä tilintarkastajalla tarkoitetaan tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettua henkilöä ja yhteisöä.

2 §

Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valitseminen

Osuuskunnalla on oltava tilintarkastaja. Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunnalla on useita tilintarkastajia. Osuuskunnan kokous valitsee tilintarkastajat. Jos osuuskunnalla on sääntöjen mukaan useita tilintarkastajia, säännöissä voidaan määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, asetetaan muussa järjestyksessä.

Osuuskunnan kokous voi lisäksi valita yhden tai useamman varatilintarkastajan. Varatilintarkastajan valitsemisvelvollisuudesta

säädetään tilintarkastuslaissa. Mitä tässä laissa ja tilintarkastuslaissa säädetään tilintarkastajasta, koskee myös varatilintarkastajaa.

Tilintarkastajalta ja varatilintarkastajalta on saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

3 §

Velvollisuus valita hyväksytty tilintarkastaja

Hyväksytyt tilintarkastajan valitsemisvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslaissa. Myös muussa kuin tilintarkastuslain 11 tai 12 §:ssä tarkoitetussa osuuskunnassa on tilintarkastajaksi valittava hyväksytty tilintarkastaja, jos jäsenet sitä vaativat. Vaatimuksen tekevä jäsenillä on oltava vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä. Vaatimus on tehtävä kokouksessa, jossa tilintarkastajat on valittava. Jos osuuskunnan kokous ei kuitenkaan valitse hyväksyttyä tilintarkastajaa, lääninhallituksen on määrättävä hyväksytty tilintarkastaja tilintarkastuslain 27 §:n 1 ja 3 momentissa säädettyssä järjestyksessä, jos jäsen hakee hyväksytyt tilintarkastajan määräämistä kuukauden kuluessa kokouksesta.

4 §

Tilintarkastajan toimikausi

Tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi, jollei säännöissä määrätä määräaikaisesta toimikaudesta. Toimikausi päättyy uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän osuuskunnan kokouksen päättyessä, jollei säännöissä toisin määrätä tai uutta tilintarkastajaa valittaessa toisin päätetä.

5 §

Lisätilintarkastaja

Jäsen voi vaatia yhden tilintarkastajan asettamista osallistumaan tilintarkastukseen muiden tilintarkastajien ohella. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä siinä osuuskunnan kokouksessa, jossa tilintarkastajat on valittava tai jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta ovat kokouksessa

kannattaneet jäsenet, joilla on vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea lääninhallitukselta hyväksytyn tilintarkastajan määräämistä. Lääninhallituksen on osuuskunnan hallitusta kuultuaan määrättävä tilintarkastaja ajaksi, joka kestää seuraavana tilikautena pidettävän varsinaisen osuuskunnan kokouksen loppuun.

Jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

6 §

Jäsenen tarkastusoikeus harvainosuuskunnassa

Jäsenellä on oikeus osuuskunnassa, jossa on enintään kymmenen jäsentä, tutustua osuuskunnan kirjanpitoon ja muihin osuuskunnan toimintaan liittyviin asiakirjoihin siinä laajuudessa kuin se on tarpeen 4 luvun 18 §:n 1 momentissa tarkoitettujen seikkojen arvioimiseksi.

Hallitus voi evätä tarkastusoikeuden siltä osin kuin se katsoo, että tutustumisesta aiheutuu olennaista haittaa osuuskunnalle. Hallituksen velvollisuuteen antaa tietoja tilintarkastajille sovelletaan, mitä 4 luvun 18 §:n 3 momentissa säädetään. Määräaika tiedon antamiselle ja tilintarkastajien lausunnonle lasketaan kuitenkin oikeuden pyytämisestä.

Jäsenellä on oikeus käyttää avustajaa sekä korvattuaan osuuskunnan kulut oikeus saada jäljennöksiä kirjanpidosta ja asiakirjoista. Hallitus voi kieltää muun kuin hyväksytyn tilintarkastajan käyttämisen avustajana.

Jäsen tai avustaja ei saa ilmaista eikä käyttää tietoa, jonka hän saa tässä pykälässä säädetyllä tavalla, jos tiedon ilmaisemisesta tai käyttämisestä saattaa aiheutua olennaista haittaa osuuskunnalle.

7 §

Erityinen tarkastus

Jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista.

Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai siinä osuuskunnan kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos jäsenet, joilla on vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä, ovat ehdotusta kannattaneet, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea lääninhallitukselta tarkastajan määräämistä.

Lääninhallituksen on ennen tarkastajan määräämistä kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lääninhallitus voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan.

Mitä tilintarkastajasta säädetään 20 luvun 4—6 §:ssä ja 23 luvun 4 §:ssä sekä tilintarkastuslain 10, 15, 21—25 ja 44 §:ssä, sovelletaan vastaavasti tässä pykälässä tarkoitettuun tarkastajaan.

Osuuskunnan kokoukselle on annettava lausunto tarkastuksesta. Lausunto on vähintään viikon ajan ennen kokousta pidettävä osuuskunnan pääkonttorissa jäsenten nähtävänä ja viivytyksettä lähetettävä jäsenelle, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäväksi kokouksessa. Tarkastajalla on oikeus saada osuuskunnalta palkkio.

8 luku

Varojen käyttäminen, vararahasto, ylikurssirahasto ja arvonorotusrahasto

Yleiset säännökset

1 §

Sallitut varojenjakotavat

Osuuskunnan varoja saadaan jakaa jäsenille ja heidän oikeudenomistajilleen vain sen mukaisesti kuin tässä laissa säädetään:

- 1) ylijäämän jaosta;
- 2) osuuskunnan palautuksesta jäsenyyden päätyttyä ja osuuksien lukumäärää vähennettäessä;
- 3) lisäosuus- ja sijoitusosuuskunnan palautuksesta;

4) varojen jaosta osuus- ja lisäosuusmaksun, vararahaston, ylikurssirahaston ja sijoitusosuuspääoman alentamisen yhteydessä;

5) omien ja emo-osuuskunnan sijoitusosuuksien hankkimisesta ja pantiksi ottamisesta;

6) varojen jaosta osuuskunnan purkautuessa, sulautuessa, jakautuessa tai muuttuessa osakeyhtiöksi tai poistettaessa osuuskuntarekisteristä.

Varoja ei saa jakaa ennen osuuskunnan rekisteröimistä.

Ylijäämä ja sen jakaminen

2 §

Oikeus ylijäämään ja sen jakoperusteet

Ylijäämää saa jakaa jäsenille vain, jos säännöissä niin määrätään. Jos jaossa noudatettavasta perusteesta ei määrätä säännöissä, jako toimitetaan sen mukaan kuin jäsenet ovat käyttäneet hyväkseen osuuskunnan palveluita.

Säännöissä voidaan määrätä, että ylijäämää jaetaan kokonaan tai osittain:

1) osuuksista maksetulle määrälle suoritettavana korkona tai muuna hyvityksenä;

2) sen mukaan, miten jäsenet ovat käyttäneet osuuskunnan tarjoamia tai muulla 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla järjestämiä palveluita; taikka

3) muulla säännöissä määrättyllä tavalla.

3 §

Jakokelpoinen ylijäämä

Ylijäämän jako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen ylijäämän ja muiden 6 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ylijäämää vastaavien erien yhteismäärää, josta on vähennetty 2 momentissa mainitut erät.

Jakokelpoista ylijäämää laskettaessa 1 momentin mukaisesta yhteismäärästä vähennetään:

1) taseen osoittama tappio, jota ei ole vähennetty ylijäämästä;

2) taseeseen aktivoituja perustamismenoja vastaava määrä;

3) taseeseen aktivoituja tutkimusmenoja ja

muita kuin kirjanpitolain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettuja kehittämismenoja vastaava määrä;

4) määrä, joka sääntöjen mukaan on siirrettävä vararahastoon, käytettävä muuhun tarkoitukseen tai muutoin jätettävä jakamatta.

4 §

Jakokelpoista ylijäämää koskevat lisärajoitukset

Jakokelpoista ylijäämää laskettaessa taseen osoittamasta ylijäämästä vähennetään myös:

1) osuusmaksujen nopeutetun palautuksen yhteismäärä siten kuin 10 luvun 4 §:ssä säädetään;

2) pääomalainalle maksettavan koron tai muun hyvityksen yhteismäärä siten kuin 13 luvun 1 §:ssä säädetään.

Jäsenelle tulevasta ylijäämästä pidätetään puolet hänen osuusmaksustaan maksamatta olevan määrän suorittamiseksi, jollei säännöissä toisin määrätä.

Osuus-, lisäosuus- ja sijoitusosuusmaksun ja siitä maksetun määrän alentamiseen, osuuksien, lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien lukumäärän vähentämiseen sekä vararahaston ja ylikurssirahaston alentamiseen perustuvasta ylijäämän jakokiellosta säädetään 10 ja 11 §:ssä, 10 luvun 9, 12 ja 13 §:ssä, 11 luvun 3 §:ssä ja 12 luvun 1 §:ssä.

5 §

Emo-osuuskunnan jakokelpoinen ylijäämä

Emo-osuuskunnassa jakokelpoisena ylijäämänä pidetään taseen ja konsernitaseen perusteella lasketuista määristä pienempää.

Konsernitaseeseen perustuva jakokelpoinen ylijäämä lasketaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 3 ja 4 §:ssä säädetään. Konsernitaseen perusteella laskettavaan jakokelpoiseen ylijäämään ei lueta:

1) sellaista tytäryhteisön ylijäämää tai voittoa, johon sovelletaan 10 luvun 9 §:n 3 momentissa säädettyä vastaavaa ylijäämän tai voiton jaon rajoitusta; eikä

2) konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätöksissä tehdyistä, kirjanpitolaissa tarkoitetuista vapaaehtoisista varauksista eikä teh-

tyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotuksesta konsernitilinpäätöksen omaan pääomaan merkittävät määriä.

6 §

Ylijäämän jakopäätös

Ylijäämän jaosta päättää osuuskunnan kokous.

Osuuskunnan kokous saa päättää jaettavaksi hallituksen ehdottamaa tai hyväksymää määrää enemmän vain, jos se on sääntöjen mukaan siihen velvollinen.

Osuuksien rahoituskielto ja laitton varojenjak

7 §

Omien osuuksien, lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien rahoituskielto

Osuuskunta ei saa antaa rahalainaa tai muita osuuskunnan varoja käytettäväksi sitä varten, että varojen saaja tai hänen 6 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun lähipiiriinsä kuuluva maksaisi varoilla osuuskunnan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan toisen yhteisön osuudesta, lisäosuudesta tai sijoitusosuudesta maksettavaa määrää taikka osakkeiden merkintähintaa. Sama koskee muun samaan konserniin kuuluvan yhteisön osuuden tai yhtiöosuuden maksun rahoittamista.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta henkilöstörahalain (814/1989) 23 §:ssä tarkoitettuun lainaan. Tällaisen rahalainan saa kuitenkin antaa vain jakokelpoisen ylijäämän rajoissa.

Mitä tässä pykälässä säädetään rahalainan antamisesta, koskee vastaavasti vakuuden antamista pykälässä tarkoitetun henkilön velvoitteesta.

8 §

Laitton varojenjak

Jäsenen on palautettava vastoin tämän lain säännöksiä osuuskunnasta saamansa varat korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa säädettyine vuotuisine korkoineen, jollei hä-

nellä ollut perusteltua aihetta olettaa, että varat jaettiin tämän lain mukaisesti.

Varojenjakoa koskevan päätöksen tekemiseen tai täytäntöönpanoon taikka päätöksen perusteena olevan virheellisen taseen laatimiseen tai vahvistamiseen osallistuneet ovat yhteisvastuussa varojen palauttamisen jälkeisen vajauksen täyttämisestä 20 luvun 1—3 §:n sekä tilintarkastuslain 44 §:n mukaisesti.

Vararahasto, ylikurssirahasto ja arvonkorotusrahas

9 §

Vararahasto ja rahastointivelvollisuus

Osuuskunnalla on vararahasto. Vararahastoon on siirrettävä viisi prosenttia taseen osoittamasta tilikauden ylijäämästä, josta on vähennetty taseen osoittama tappio edellisiltä tilikausilta. Vararahastoa on kerrytettävä, kunnes rahasto on vähintään sadasosa osuuskunnan taseen loppusummasta. Rahastoa on kuitenkin aina kerrytettävä vähintään 2 500 euroon.

Säännöissä voidaan määrätä 1 momentissa säädettyä suuremmasta vararahastosta ja suuremmasta vuotuisesta rahastoinnista.

Osuuskunnan kokous voi muutenkin päättää, että vararahastoa kartutetaan ylijäämästä ja arvonkorotusrahas

10 §

Vararahaston alentaminen

Vararahastoa saadaan alentaa osuuskunnan kokouksen päätöksellä vain 10 luvun 7 §:ssä säädettyssä tarkoituksessa ja sijoitusosuuspääoman rahastokorotuksen toteuttamiseksi siten kuin 12 luvussa säädetään. Päätökseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä 4 ja 10 luvussa säädetään osuismaksun alentamispäätöksessä.

Jos vararahastoa alennetaan tappion kattamiseksi, rahasto on alennettu, kun päätös on tehty. Tällöin osuuskunta ei saa jakaa ylijäämää ennen kuin on kulunut vuosi sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana vararahaston alentamisesta päätettiin.

Jos vararahastoa alennetaan muutoin kuin

tappion kattamiseksi, päätöksen täytäntöönpanoon tarvitaan rekisteriviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos vararahastoa, ylikurssirahastoa tai sijoitusosuuspääomaa samanaikaisesti korotetaan alentamismäärää vastaavalla määrällä. Lupaa on haettava kuukauden kuluessa vararahaston alentamisesta tehdystä päätöksestä tai päätös raukeaa. Hakemukseen on liitettävä päätös liitteineen. Muilta osin lupaan sovelletaan, mitä 16 luvun 13—15 §:ssä säädetään. Vararahasto on alennettu, kun lupa on myönnetty.

11 §

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahastoon on merkittävä:

1) se osa osuusmaksusta, lisäosuusmaksusta ja sijoitusosuusmaksusta osuuskunnalle maksetusta määrästä, jota ei palauteta, käytetä vahvistetun tappion kattamiseen eikä siirretä osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaisesti käytettävään rahastoon; sekä

2) omien ja emo-osuuskunnan sijoitusosuuksien myynnistä saatu myyntivoitto.

Ylikurssirahastoon voidaan lisäksi merkitä sellainen liittymismaksu ja muu 6 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu erä, jonka ehdot vastaavat ylikurssirahastoa koskevia tämän pykälän säännöksiä.

Ylikurssirahaston alentamisesta on voimassa, mitä 10 §:ssä säädetään vararahaston alentamisesta.

12 §

Arvonkorotusrahasto

Arvonkorotusrahastoa saadaan käyttää ainoastaan vararahaston kartuttamiseen ja sijoitusosuuspääoman rahastokorotukseen siten kuin 12 luvussa säädetään.

Arvonkorotusta peruutettaessa on arvonkorotusrahastoon merkittyä pääomaa vastaavasti vähennettävä. Jos arvonkorotusrahastoa on käytetty eikä rahastoon merkittyä määrää voida pienentää peruutettavalla määrällä, vastaava määrä on merkittävä ylijäämän vähennyksenä.

9 luku

Osuudet, osuusmaksut, osuuspääoma ja liittymismaksut*Yleiset säännökset*

1 §

Osuudet

Jäsenen on otettava yksi osuus ja maksettava siitä osuuskunnalle sen säännöissä määrätty osuusmaksu.

Kaikki osuudet tuottavat yhtäläiset oikeudet osuuskunnassa, jollei tässä laissa toisin säädetä tai säännöissä toisin määrätä.

Osuusmaksut ovat samansuuruisia.

2 §

Usean osuuden ottamisvelvollisuus

Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunnan jäsenellä on velvollisuus ottaa useita osuuksia osuuskuntaan liittymisen yhteydessä tai jäsenyyden aikana ja että tällainen velvollisuus vähenee jäsenyyden aikana. Tällöin säännöissä on määrättävä velvollisuuden lisäämisen ja vähentämisen perusteista sekä uusien osuusmaksujen suorittamisaika ja -tapa.

Jos jäsenen velvollisuus ottaa useita osuuksia vähenee, velvoitteen ylittävät osuudet muuttuvat 3 §:ssä tarkoitetuiksi vapaaehtoisiksi osuuksiksi.

Edellä 2 momentissa säädetyn estämättä säännöissä voidaan määrätä, että vapaaehtoisiksi muuttuvasta osuudesta suoritettu osuusmaksu palautetaan säännöissä määrättyllä tavalla tai että osuus muuttuu lisäosuudeksi. Tällöin osuus muuttuu lisäosuudeksi, kun velvollisuus ottaa osuuksia vähenee. Tällaisesta lisäosuudesta suoritettu maksu voidaan palauttaa aikaisintaan vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana osuus on muuttunut lisäosuudeksi.

3 §

Vapaaehtoiset osuudet

Säännöissä voidaan määrätä, että osuus-

kunta voi antaa jäsenille vapaaehtoisia osuuksia sen lisäksi, mitä 1 ja 2 §:ssä säädetään. Säännöissä on tällöin määrättävä:

1) annettavien osuuksien lukumäärä, enimmäismäärä tai laskemisperuste sekä osuuksien antamisessa noudatettava järjestys ja uusien osuusmaksujen suorittamisaika ja -tapa; taikka

2) että osuuskunnan kokous päättää osuuksien antamisesta tai valtuuttaa hallituksen päättämään siitä.

Valtuutus voidaan antaa enintään viideksi vuodeksi osuuskunnan kokouksen päätöksensä.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tapauksessa osuuksien antamisesta päättää jäseneksi ottamisesta päättävä osuuskunnan elin, jollei säännöissä toisin määrätä. Osuuksien antamista tai valtuutusta koskevassa päätösehdotuksessa ja osuuskunnan kokouksen päätöksessä on mainittava 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut asiat ja valtuutus päätöksessä lisäksi valtuutuksen kesto. Hallituksen päätöksessä on mainittava 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut asiat. Vapaaehtoisen osuuden antamiseen sovelletaan muuten, mitä osuuskuntaan liittymisestä säädetään 3 luvun 2 §:ssä.

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä myös, että osuuskunnan on annettava jäsenelle vapaaehtoisia osuuksia. Tällöin säännöissä on määrättävä myös 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista asioista.

Jäsenellä on oikeus vähentää vapaaehtoisten osuuksiensa lukumäärää ilmoittamalla siitä kirjallisesti osuuskunnalle siten kuin 23 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetään. Säännöissä voidaan määrätä myös muusta tavasta, jolla osuuskunnan katsotaan ottaneen vastaan ilmoituksen, ja hallitus voi lisäksi nimetä jonkun ottamaan vastaan näitä ilmoituksia. Säännöissä voidaan määrätä lisäksi, että jäsen ei saa vähentää vapaaehtoisten osuuksiensa lukumäärää tietyn määräajan kuluessa osuuksien antamisesta.

4 §

Liittymismaksut

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenen on suoritettava osuuskunnalle liittymismaksu

silloin, kun jäsenyys alkaa tai kun jäsenen osuuksien lukumäärää lisätään.

Liittymismaksua ei palauteta, jollei säännöissä toisin määrätä.

Liittymismaksuja koskevaan sääntöjen määräykseen ja osuuskunnan kokouksen päätökseen ja hallitukselle annettavaan valtuutukseen sovelletaan muuten, mitä 3 §:n 1—3 momentissa säädetään vapaaehtoisista osuuksista.

5 §

Osuuspääoma

Annettuja osuuksia vastaavien osuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä osuuskunnalle kulloinkin suoritettu määrä muodostaa osuuspääoman.

Osuusmaksun maksaminen ja periminen

6 §

Maksaminen

Osuusmaksu on maksettava osuuskunnalle määräajassa yhtenä tai useampana eränä siten kuin säännöissä määrätään.

Osuusmaksu voidaan suorittaa myös jäsenelle tulevasta ylijäämästä ja rahastokorotuksena siten kuin tässä laissa säädetään.

Säännöissä voidaan määrätä, että osuusmaksu tai osa siitä maksetaan ensi sijassa maksuajan kuluessa jäsenelle jaettavasta ylijäämästä. Säännöissä voidaan määrätä myös, että tältä osin jäsen vastaa osuusmaksun maksamisesta vain, jos osuuskunta menettää osuuspääomansa tai asetetaan selvitystilaan tai konkurssiin siten kuin 9 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

7 §

Apportti ja muut osuuden antamisen erityiset ehdot

Säännöissä voidaan määrätä, että osuus voidaan antaa oikeuksin tai velvollisuuksin panna osuuskuntaan osuutta koskevana osuusmaksuna muuta omaisuutta kuin rahaa (*apporttiomaisuus*) tai että osuus muuten voidaan antaa erityisin ehdoin.

Apporttiomaisuutta voi olla vain omaisuus, jolla on osuuskunnalle taloudellista arvoa. Työsuoritusta tai palvelun suorittamista koskeva sitoumus ei voi olla apporttiomaisuutta.

8 §

Kuittaaminen ja periminen

Osuusmaksun saa kuitata osuuskunnalta olevalla saatavalla, jos osuuskunnan hallitus suostuu siihen. Hallitus ei saa antaa suostumusta, jos kuittauksesta aiheutuisi vahinkoa osuuskunnalle tai sen velkojille.

Säännöissä voidaan määrätä kuittausoikeudesta. Siitä voidaan määrätä myös vapaaehtoisten osuuskunnon päätöksessä ja hallitukselle annettavassa valtuutuksessa.

Osuuskunnan selvitystilan tai konkurssin aikana osuusmaksua ei saa kuitata osuuskunnalta olevalla saatavalla.

Osuuskunta ei saa luovuttaa eikä pantata osuusmaksuun perustuvaa saatavaansa. Jos osuuskunta asetetaan konkurssiin, tällainen saatava kuuluu konkurssipesään.

Hallituksen on viipymättä perittävä viivästynyt määrä, jos osuusmaksua ei suoriteta ajoissa. Hallitus voi todeta oikeuden vapaaehtoiseen osuuteen menetetyksi, jos viivästynyt määrä korkoineen ei makseta kuukauden kuluessa maksuajan päättymisestä. Jos oikeus vapaaehtoiseen osuuteen on menetetty, hallitus voi antaa sen toiselle, jonka on viipymättä suoritettava osuusmaksusta eräänäntynyt määrä.

9 §

Jäsenyyden päättyessä maksamaton osuusmaksu

Entinen jäsen ei vastaa maksamattomasta osuusmaksusta.

Entisen jäsenen on kuitenkin suoritettava maksamatta olevaa määrää, jos osuuskunnalla ei ole 10 luvun 1 eikä 2 §:n mukaan osuusmaksun palautukseen käytettävissä olevia varoja siltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen mukaan, jonka aikana jäsenyys päättyi. Entisen jäsenen on tällöin suoritettava osuudelle laskettava osuus määrästä, jolla

taseen osoittaman tappion sekä muiden 8 luvun 3 §:n 2 momentissa ja 4 §:ssä tarkoitettujen jakokelvottomien erien yhteismäärä ylittää osuuspääoman, ylijäämän ja muiden 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen osuusmaksun palautukseen käytettävien erien yhteismäärän. Entisen jäsenen on kuitenkin maksettava enintään osuusmaksusta maksamatta oleva määrä. Osuuskunnan on vaadittava suoritusta vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys päättyi.

Jäsenyyden lakkaamisesta huolimatta osuusmaksu on suoritettava kokonaan, jos osuuskunta asetetaan selvitystilaan tai konkurssiin vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys päättyi.

Suorittamaton osuusmaksu voidaan periä vainajan kuolinpesästä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, vaikka hänen oikeudenomistajansa on 10 §:n 3 momentin mukaisesti tullut osuuskunnan jäseneksi.

Edellä tässä pykälässä säädettyä sovelletaan myös osuuskunnon lukumäärän vähentämiseen.

Osuuden siirtäminen

10 §

Siirto-oikeus ja siirronsaajan asema

Jäsen voi siirtää osuutensa toiselle, jolle säännöissä toisin määrätä. Siirrosta osuuskunnalle tehdyllä kirjallisella ilmoituksella on sama vaikutus, kuin jos siirtäjä olisi ilmoittanut eroavansa osuuskunnasta tai vähentävänsä osuusiensa lukumäärää.

Jos siirronsaaja hyväksytään jäseneksi 3 momentin mukaisesti, hänellä on oikeus lukea osuusmaksunsa lyhennykseksi siirtäjän osuusmaksusta osuuskunnalle maksettu määrä. Siirronsaaja saa tällöin myös muut tähän lakiin ja sääntöihin perustuvat taloudelliset edut ja velvollisuudet, jotka siirtäjällä olisi ollut, jos hänen jäsenyytensä olisi jatkunut.

Siirronsaajan on haettava osuuskunnan jäsenyyttä kuuden kuukauden kuluessa saannosta tai, jos saanto perustuu kuolleen jäsenen jälkeen toimitettuun perinnönjakoon tai ositukseen, vuoden kuluessa kuolinpäivästä. Jos siirronsaaja ei hae jäsenyyttä määräajassa tai

hänen hakemuksensa evätään, hänellä on vain samat oikeudet osuuskunnan palautukseen, ylijäämään ja osuuskunnan muihin varoihin kuin osuuden siirtäjällä olisi erotessaan ollut.

Tätä pykälää sovelletaan myös siirronsaajaan, joka on osuuskunnan jäsen.

11 §

Saannon ja muun oikeuden ilmoittaminen

Siirronsaajan osuuskunnalle ilmoittama osuuden saanto, josta on esitetty luotettava selvitys ja selvitys säädetyn varainsiirtoveron suorittamisesta, on viivytyksettä merkittävä jäsenluetteloon. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai osuuskunnan jäsenellä on lunastusoikeus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

Osuuskunnan on pyynnöstä merkittävä viivytyksettä jäsenluetteloon jokainen, joka asiakirjalla osoittaa hänellä olevan panttauksen, toimeksiannon tai muun seikan nojalla oikeus osuuskunnasta palautettaviin tai jaettaviin varoihin. Merkintä on päivättävä. Merkintä on poistettava, kun oikeuden näytetään lakanneen.

12 §

Osuusoikeuksien käyttämiseen oikeutetut

Osuuteen perustuvia oikeuksia osuuskunnassa saa käyttää vain se, joka on merkitty jäsenluetteloon taikka joka on ilmoittanut osuuskunnalle saantonsa tai muun 11 §:ssä tarkoitetun oikeutensa ja esittänyt siitä selvityksen.

Jos useat omistavat osuuden, he voivat käyttää osuuteen perustuvaa oikeutta osuuskunnassa vain yhteisen edustajan kautta.

Osuuskirja ja väliaikaistodistus

13 §

Osuuskirjan ja muiden asiakirjojen antaminen

Jos säännöissä määrätään oikeudesta päästä

osuuskunnan jäseneksi siten kuin 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, säännöissä voidaan määrätä myös, että osuudesta voidaan antaa osuuskirja ja väliaikaistodistus. Tällöin osuuskirja on pyynnöstä annettava jäsenluetteloon merkitylle osuuden omistajalle. Osuuskirja on asetettava nimetylle henkilölle, ja se voi koskea useita osuuksia. Osuuskirjaa ei saa antaa ennen kuin osuuspääomaa koskevat sääntöjen määräykset on rekisteröity ja täysi maksu osuudesta on suoritettu. Osuuskirjojen antamista koskevat sääntöjen määräykset voidaan poistaa säännöistä, kun kaikki osuuskirjat ja väliaikaistodistukset on mitätöity tai palautettu osuuskunnalle.

Osuuskirjassa on mainittava osuuskunnan toiminimi ja rekisterinumero, osuuskirjan järjestysnumero sekä osuuskirjan sisältämien osuuksien lukumäärä ja osuuden omistajan nimi. Hallituksen tai hallituksen valtuuttaman on päivättävä ja allekirjoitettava osuuskirja. Osuuskirja saadaan allekirjoittaa painamalla tai muulla siihen verrattavalla tavalla.

Osuuskirjassa on myös mainittava tähän lakiin tai sääntöihin perustuvasta osuuden luovuttamisen ja hankkimisen rajoituksesta sekä sääntöihin perustuvasta ylimääräisen maksun suorittamisvelvollisuudesta, lisämaksuvelvollisuudesta ja lunastusehdosta.

Osuuskirjaan voidaan liittää todisteita, jotka oikeuttavat osuudelle jaettavaan ylijäämään. Tällaiseen todisteeseen sovelletaan, mitä velkakirjalain (622/1947) 24 ja 25 §:ssä säädetään osinkolipuista.

Osuuskirjaan voidaan liittää myös todisteita, jotka oikeuttavat uusiin osuuksiin. Tällaiseen todisteeseen sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä sen jälkeen, kun päätös uusien osuuksien antamisesta on tehty. Jos todiste on saatu yhdessä osuuskirjan kanssa, sen saajalla ei ole siihen parempaa oikeutta kuin osuuskirjaan. Todisteen haltijan on noudatettava todistetta koskevia sääntöjen määräyksiä. Jos todiste on luovutettu erillään osuuskirjasta ennen kuin päätös osuuksien antamisesta on tehty, velkakirjalain 14 §:ää ei sovelleta.

Ennen osuuskirjan antamista osuuskunta voi antaa nimetylle henkilölle asetetun väliaikaistodistuksen, joka koskee oikeutta yhteen tai useampaan osuuteen ja joka sisältää

ehdon osuuskirjan antamisesta ainoastaan väliaikaistodistuksen palauttamista vastaan. Todistukseen on pyynnöstä tehtävä merkintä osuudesta suoritetuista maksuista. Todistukseen sovelletaan muuten, mitä 2 momentissa säädetään osuuskirjasta.

14 §

Asiakirjojen luovuttaminen

Osuuskirjan ja väliaikaistodistuksen luovuttamiseen ja panttaamiseen sovelletaan, mitä velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään juoksevista velkakirjoista. Mainittuja lainkohtia sovellettaessa se, jolla on osuuskirja tai väliaikaistodistus hallussaan ja joka osuuskunnan asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on omistajana merkitty jäsenluetteloon, rinnastetaan siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus.

Mitä 12 §:ssä säädetään, ei koske sellaista osuuteen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, 13 §:n 4 momentissa tarkoitettu todiste tai muu osuuskunnan antama erityinen asiakirja.

Jos osuuskunnalle ilmoitettu osuuden viimeinen luovutus on merkitty osuuskirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osuuskirjaan ja väliaikaistodistukseen on lisäksi merkittävä uuden omistajan nimi ennen kuin saanto merkitään jäsenluetteloon. Osuuskunnalle esitettyyn osuuskirjaan tai väliaikaistodistukseen on merkittävä todistus saannon merkitsemisestä jäsenluetteloon ja sen päivämäärästä.

15 §

Osuuskirjaan tehtävät merkinnät

Osuuden omistajan pyynnöstä hallituksen on toimitettava kohtuullista maksua vastaan osuuskirjan jakaminen tai osuuskirjojen yhdistäminen.

Jos osuuskunta osuusmaksun alentamisen, osuuksien vähentämisen tai osuuskunnan purkamisen vuoksi taikka osuuskunnan sulautuessa toiseen osuuskuntaan, jakautuessa tai muuttuessa osakeyhtiöksi suorittaa maksun osuuden omistajalle, osuuskirjaan on viivytystä tehtävä siitä merkintä. Samoin on

osuuskirjaan tehtävä merkintä, jos osuus on mitätöity tai osuusmaksua on alennettu maksua suorittamatta.

Jos osuuskirja kuolettamisen yhteydessä on annettu toisen sijaan, osuuskirjassa on mainittava siitä.

Jos osuuskirja tämän lain mukaan on varustettava merkinnällä tai jos se on osuuskunnan kokouksen osuuskunnon jakoa koskevan päätöksen perusteella vaihdettava kahteen tai useampaan osuuskirjaan, osuuskunta voi pidättää osuudelle tulevan koron tai muun hyvityksen, kunnes osuuskirja on sanottua tarkoitusta varten esitetty. Osuuskunta voi pidättää osuudelle tulevan koron tai hyvityksen myös, jos osuuskirja on vaihdettava sen vuoksi, että osuus muunnetaan lisäosuudeksi tai sijoitusosuudeksi.

16 §

Rahastokorotus

Jos osuudesta on annettu osuuskirja eikä osuuden perusteella annettavaa uutta osuutta vaadita kymmenen vuoden kuluessa rahastokorotuspäätöksestä, uusi osuus on menetetty. Menetetystä osuudesta maksettuna pidetyn osuusmaksun määrä siirretään osuuspääomasta vararahastoon.

Osuuksien jakaminen ja yhdistäminen

17 §

Jakamisen ja yhdistämisen edellytykset

Osuus voidaan jakaa useiksi osuuksiksi ja useita osuuksia voidaan yhdistää yhdeksi osuudeksi siten, että:

1) säännöissä määrättyä osuusmaksua muutetaan osuuksien jako- tai yhdistämissuhteen mukaisesti; sekä

2) osuusmaksujen yhteenlaskettu määrä ja osuuspääoman määrä säilyy ennallaan.

Osuuden jakamisessa osuusmaksusta osuuskunnalle maksettu määrä jaetaan osuusmaksuille osuuksien jakosuhteen mukaan, jollei säännöissä tai osuuden jakamista koskevassa osuuskunnan kokouksen päätöksessä toisin määrätä.

Osuusmaksun korottaminen ja uusien osuuksien antaminen

18 §

Osuusmaksun korottamistavat

Osuusmaksua voidaan korottaa maksua vastaan (*maksullinen korotus*) tai maksutta (*rahastokorotus*) taikka osittain maksua vastaan (*sekakorotus*). Rahastokorotus ja sekakorotus voidaan toteuttaa myös siten, että osuuskunta antaa uusia osuuksia, lisäosuuksia tai sijoitusosuuksia.

Osuusmaksun korotuksesta päättää osuuskunnan kokous. Päätökseen ja sen rekisteröintiin sovelletaan, mitä 4 luvussa säädetään sääntöjen muuttamisesta. Päätöstä ei saa tehdä ennen osuuskunnan rekisteröimistä.

Korotuksen maksamiseen, perimiseen ja kuittamiseen sovelletaan, mitä 6—9 §:ssä säädetään.

19 §

Maksullinen korotus

Maksullinen korotus toteutetaan siten, että osuusmaksua koskevaa sääntöjen määräystä muutetaan ja jäsenet velvoitetaan maksamaan osuuskunnalle korotuksen määrä siten kuin säännöissä määrätään.

Jos korotus voidaan maksaa käyttämällä kuittausoikeutta tai apporttiomaisuutta taikka muuten erityisin ehdoin, siitä on mainittava päätösehdotuksessa ja korotuspäätöksessä.

20 §

Rahastokorotus

Rahastokorotus toteutetaan siten, että osuusmaksua koskevaa sääntöjen määräystä muutetaan ja jakokelpoista ylijäämää siirretään jäsenen osuusmaksuun vastaavassa suhteessa kuin jäsenille voidaan jakaa ylijäämää tämän lain ja sääntöjen mukaan. Oikeus rahastokorotukseen on sillä, joka on osuuskunnan jäsen rahastokorotuksesta päätettäessä, jollei tässä pykälässä toisin säädetä taikka säännöissä tai korotuspäätöksessä toisin määrätä.

Rahastokorotusta koskevassa päätösehdo-

tuksessa ja päätöksessä on mainittava osuus-pääomaan siirrettävä määrä.

Osuuskunnan kokous ei saa päättää suu-remmasta rahastokorotuksesta kuin minkä hallitus ehdottaa tai hyväksyy.

Säännöissä voidaan määrätä, että rahastokorotusta ei lueta jäsenen puolesta tai sen puolesta, jolle jäsenen oikeus on siirtynyt, osuusmaksusta maksettuun määrään silloin, kun lasketaan osuusmaksusta palautettava määrä tai osuusmaksusta maksetulle määrälle jaettava ylijäämää. Tällaisen rahastokorotuksen määrä on merkittävä osuuden kohdalle jäsenluetteloon.

Osuuskunnan kokous voi myös päättää, että rahastokorotus toteutetaan antamalla jäsenille uusia osuuksia. Tällöin päätösehdotuksessa ja päätöksessä on mainittava myös annettavien osuuksien lukumäärä ja antamisajankohta. Muutoin päätösehdotusta ja päätöstä koskee soveltuvin osin, mitä 1—4 momentissa säädetään. Tällainen rahastokorotus tulee voimaan, kun uudet osuudet on annettu, jos korotus toteutetaan sääntöjä muuttamatta.

Rahastokorotuksessa annettavista lisäosuuksista ja sijoitusosuuksista säädetään 11 ja 12 luvussa.

21 §

Sekakorotus

Sekakorotus toteutetaan siten, että osuusmaksua koskevaa sääntöjen määräystä muutetaan ja korotuksesta suoritetaan osa rahastokorotuksena ja osa maksullisena korotuksena.

Sekakorotusta koskevassa päätösehdotuksessa ja päätöksessä on mainittava maksullista korotusta koskevien tietojen lisäksi määrä, joka siirretään rahastokorotuksena maksuksi jäsenen osuusmaksusta.

Osuuskunnan kokous voi päättää, että sekakorotus toteutetaan antamalla jäsenille uusia osittain rahastokorotuksena maksettuja osuuksia. Tällöin päätösehdotuksessa ja päätöksessä on mainittava 20 §:n 5 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi määrä, joka siirretään rahastokorotuksena maksuksi jäsenen osuusmaksusta.

22 §

Osuuksien ottamisvelvollisuuden muuttaminen

Jäsenen velvollisuutta ottaa osuuksia voidaan muuttaa siten, että velvollisuutta koskevia sääntöjen määräyksiä muutetaan.

10 luku

Osuusmaksun palauttaminen ja alentaminen sekä osuuksien vähentäminen*Osuusmaksun palauttaminen jäsenyyden päättyessä*

1 §

Osuusmaksun palautus

Kun jäsenyys osuuskunnassa on päättynyt, entisellä jäsenellä on oikeus saada osuusmaksunsa takaisin siten kuin tässä pykälässä ja 2—6 §:ssä säädetään. Sama oikeus on sillä, jolle jäsenen oikeus on siirtynyt.

Osuusmaksusta palautettava määrä on osuusmaksusta maksetulle määrälle laskettava osuus palautukseen käytettävissä olevasta omasta pääomasta. Rahastokorotus luetaan maksetuksi määräksi, jollei säännöissä toisin määrätä. Palautuksen enimmäismäärä on osuusmaksusta maksettu määrä.

Maksettu määrä palautetaan kokonaan, jos osuuskunnalla on taseen mukaan jakokelpoista ylijäämää. Jos osuuskunnalla ei ole jakokelpoista ylijäämää, palautukseen käytettävissä oleva oma pääoma lasketaan siten, että:

1) osuuspääomaan lisätään taseen mukainen ylijäämä sekä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero verovelalla vähennettynä; sekä

2) osuuspääomasta vähennetään tappio sekä muut 8 luvun 3 §:n 2 momentissa ja 4 §:ssä tarkoitetut jakokelvottomat erät.

Palautukseen käytettävissä oleva oma pääoma ja osuusmaksusta palautettava määrä lasketaan siltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen perusteella, jonka aikana jäsenyys päättyi. Palautettava määrä on suoritettava vuoden kuluttua tilikauden päättymisestä. Palautus katsotaan suoritetuksi, kun palautettava määrä on nostettavissa osuuskunnassa, jollei säännöissä määrätä toisin tai toisin

sovita. Jos jäsenyys päättyy kuoleman vuoksi, palautettava määrä on suoritettava vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana osuuskunta sai kuolemasta tiedon.

Lisäosuuspääoman, sijoitusosuuspääoman ja pääomalainan huomioon ottamisesta osuusmaksun palautukseen käytettävissä olevan oman pääoman laskemisessa säädetään 11 luvun 9 §:n 3 momentissa, 12 luvun 1 §:ssä ja 13 luvun 2 §:n 3 momentissa.

2 §

Emo-osuuskunnan palautuskelpoinen oma pääoma

Emo-osuuskunnassa osuusmaksujen palautukseen käytettävissä olevan oman pääoman määrä on taseen ja konsernitaseen mukaan lasketuista määristä pienempi.

Konsernitaseeseen perustuva palautukseen käytettävissä oleva määrä lasketaan soveltuvin osin noudattaen, mitä 1 §:ssä säädetään.

3 §

Lykätty palautus

Edellä 1 §:n 4 momentissa säädetyn estämättä säännöissä voidaan määrätä, että osuusmaksun palautus maksetaan myöhemmin kuin vuoden kuluttua mainitussa momentissa tarkoitetun tilikauden päättymisestä (*lykätty palautus*). Säännöissä on tällöin määrättävä palautuksen ajankohdasta sekä entisen jäsenen oikeuksista osuuskunnassa jäsenyyden päättymisen ja osuusmaksun palautuksen välisenä aikana. Jäsenyyden päättymisestä huolimatta entiseen jäseneen sovelletaan 4 luvun 19 §:ää ja 5 luvun 11 §:ää, kunnes lykätty palautus on suoritettu.

Säännöissä voidaan 1 §:n 4 momentin estämättä määrätä myös, että palautettava määrä lasketaan myöhemmän kuin mainitussa momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen perusteella.

4 §

Nopeutettu palautus

Edellä 1 §:n 4 momentissa säädetyn estämättä säännöissä voidaan määrätä, että jäsen

voi saada osuuskunnan palautuksen jakokelpoisen ylijäämän rajoissa välittömästi jäsenyyden päätyttyä tai säännöissä määrätyn ajan kuluessa jäsenyyden päättymisestä (*nopeutettu palautus*).

Säännöissä on tällöin lisäksi määrättävä nopeutetussa palautuksessa noudatettava järjestys ja kunkin tilinpäätöksen perusteella nopeutetusti palautettavien osuuskunnien enimmäismäärä, joka voi olla enintään kymmenen prosenttia tilinpäätöksen mukaisesta osuuskunnasta.

Nopeutettua palautusta vastaavan määrän saa jakaa ylijäämänä vasta, kun on kulunut vuosi sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys päättyi.

5 §

Jälkipalautus

Edellä 1 §:ssä säädetyn estämättä säännöissä voidaan määrätä, että oikeus osuuskunnan palautukseen säilyy, jos siitä maksettua määrää ei voida kokonaan palauttaa siten kuin 1—3 §:ssä säädetään (*jälkipalautus*). Säännöissä on tällöin määrättävä siitä, minkä tilinpäätöksen tai tilinpäätösten perusteella jälkipalautuksen määrä lasketaan, milloin palautus suoritetaan, ja siitä, milloin oikeus palautukseen päättyy. Säännöissä on tällöin määrättävä myös entisen jäsenen oikeuksista osuuskunnassa jäsenyyden päättymisen ja jälkipalautuksen suorittamisen välisenä aikana. Jäsenyyden päättymisestä huolimatta entiseen jäseneseen sovelletaan 4 luvun 19 §:ää ja 5 luvun 11 §:ää, kunnes jälkipalautus on suoritettu.

Jälkipalautuksen määrä lasketaan siten, että 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua laskelmassa entisen jäsenen osuuskunnasta osuuskunnalle maksettu määrä otetaan huomioon täyteen määrään. Näin lasketusta palautettavasta määrästä vähennetään entiselle jäsenelle aiemmin palautettu määrä. Jälkipalautuksen määrä lasketaan aina vahvistetun tilinpäätöksen perusteella ja maksetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 1—4 ja 6 §:ssä säädetään.

6 §

Palauttaminen selvitystilassa ja konkurssissa sekä poistettaessa osuuskunta rekisteristä

Jos osuuskunta on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin taikka poistettu rekisteristä ennen kuin osuuskunta on palautettu 1—5 §:n mukaisesti, palauttamiseen sovelletaan osuuskunnan varojen jakoa koskevia 19 luvun säännöksiä.

Osuuskunnan ja siitä maksetun määrän alentaminen

7 §

Osuuskunnan alentamistavat

Osuuskuntaa voidaan alentaa:

- 1) osuuskunnan palauttamiseksi jäsenille;
- 2) jäsenen maksuvelvollisuuden vähentämiseksi;
- 3) osuuskunnan siirtämiseksi vararahastoon taikka 6 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ylijäämään tai vararahastoa vastaavaan rahastoon;
- 4) sellaisen vahvistetun taseen mukaisen tappion kattamiseksi osuuskunnasta, johon 6 luvun 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettu ylijäämä ja sitä vastaavat saman pykälän 3 momentissa tarkoitettut erät eivät riitä.

Osuuskuntaa alennetaan siten, että osuuskuntaa koskevaa sääntöjen määräystä muutetaan. Osuuskunnasta maksettua määrää voidaan alentaa 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tappion kattamiseksi myös sääntöjä muuttamatta.

8 §

Alentamispäätös

Osuuskunnan kokous päättää osuuskunnan ja siitä maksetun määrän alentamisesta siten kuin 4 luvun 21—23 §:ssä säädetään. Osuuskunnasta palautetaan siitä osuuskunnalle maksetun määrän ja alennetun osuuskunnan erotus, jollei alentamispäätöksessä toisin määrätä. Tappiota katetaan jokaisesta osuuskunnasta samalla määrällä, jollei päätöksessä

toisin määrätä. Tappion kattamisesta sanottu koskee myös rahastosiirtoa.

Osuusmaksun palautukseen käytettävään omaan pääomaan sovelletaan, mitä 1 ja 2 §:ssä säädetään palautukseen käytettävissä olevasta omasta pääomasta. Oma pääoma lasketaan siltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen perusteella, jonka aikana alentamista koskeva päätös rekisteröidään. Sama koskee siirtoa ylijäämää vastaavaan rahastoon.

Alentamisesta voidaan päättää, kun osuuskunta on rekisteröity. Osuusmaksun palauttamisesta ja siirtämisestä ylijäämää vastaavaan rahastoon voidaan päättää vain hallituksen suostumuksella.

Päätösehdotuksessa ja päätöksessä on mainittava alentamistapa ja alentamismäärä sekä mahdollisen palautuksen ajankohta.

9 §

Alentamisen täytäntöönpano ja ylijäämän jakorajoitus

Osuusmaksun alentamista koskeva sääntöjen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa tai se raukeaa.

Alentamista koskevan sääntöjen muutoksen täytäntöönpanosta säädetään 4 luvun 21 §:ssä. Jos osuusmaksusta maksettua määrää alennetaan tappion kattamiseksi sääntöjä muuttamatta, alentaminen tulee voimaan, kun päätös on tehty.

Jos osuusmaksua tai siitä maksettua määrää alennetaan tappion kattamiseksi, osuuskunta ei saa jakaa ylijäämää ennen kuin on kulunut vuosi sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana alentamista koskeva sääntöjen muutos on rekisteröity tai osuusmaksusta maksetun määrän alentamisesta on päätetty sääntöjä muuttamatta.

Edellä 3 momentissa sanotun estämättä ylijäämää saa jakaa, jos osuuspääomaa, vararahastoa, ylikurssirahastoa ja sijoitusosuuspääomaa on yhteensä lisätty vähintään alentamisen määrällä.

Vapaaehtoisten osuuksien lukumäärän vähentäminen

10 §

Jäsenen oikeus

Jäsenellä on oikeus vähentää vapaaehtoisten osuuksiensa lukumäärää.

Jos jäsen kuolee tai eroaa osuuskunnasta, myös vapaaehtoisen osuuden osuusmaksu palautetaan.

Vapaaehtoisten osuuksien lukumäärän vähentämiseen ja niitä vastaavien osuusmaksujen palautukseen sovelletaan, mitä 9 luvun 3 §:ssä ja tämän luvun 1—6 §:ssä säädetään ja säännöissä määrätään. Osuuksien lukumäärän vähentämisestä on ilmoitettava kirjallisesti osuuskunnalle siten kuin 3 luvun 4 §:ssä ja 23 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetään.

11 §

Osuuskunnan oikeus

Osuuskunnan kokous voi päättää vapaaehtoisten osuuksien lukumäärän vähentämisestä palautusta vastaan tai palautuksetta 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, jollei säännöissä toisin määrätä.

Osuuskunnan kokous voi myös valtuuttaa hallituksen päättämään osuuksien lukumäärän vähentämisestä, jos osuusmaksusta maksettu määrä palautetaan kokonaan vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana vähentämisestä päätetään. Valtuutus voidaan antaa enintään vuodeksi osuuskunnan kokouksen päätöksestä.

Jäsenen oikeus vapaaehtoiisiin osuuksiin päättyy, kun hänet erotetaan. Osuuksia vastaavista osuusmaksuista maksetun määrän palautus määräytyy jäsenyyden päättymisen ajankohdan perusteella, jollei säännöissä toisin määrätä.

12 §

Osuuskunnan kokouksen päätös ja valtuutus

Osuuskunnan kokous päättää osuuksien lukumäärän vähentämisestä ja hallitukselle annettavasta valtuutuksesta siten kuin 4 luvun

21—23 §:ssä säädetään. Vähennettäviä osuuksia vastaavista osuusmaksuista osuuskunnalle maksettu määrä palautetaan kokonaan, jollei päätöksessä toisin määrätä. Tappion kattamiseksi osuuksia vähennetään jäsenten osuuksista maksettujen osuusmaksujen suhteessa, jollei päätöksessä toisin määrätä. Tappion kattamisesta sanottu koskee myös rahastosiirtoa.

Osuusmaksun palautukseen ja rahastosiirtoon käytettävissä olevaan omaan pääomaan ja vähentämispäätökseen sovelletaan, mitä 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Jos osuuskunnan lukumäärää vähennetään sääntöjä muuttamatta, oma pääoma lasketaan kuitenkin siltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen perusteella, jonka aikana vähentämisestä päätetään.

Osuuskunnan kokouksen päätösehdotuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) osuuskunnan lukumäärän vähentämistapa;
- 2) mitä osuuksia vähentäminen koskee;
- 3) missä järjestyksessä osuuksia vähennetään;
- 4) osuusmaksun palautuksen ajankohta;
- 5) valtuutuksen voimassaoloaika.

Valtuutukseen perustuvassa hallituksen päätöksessä on mainittava 3 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetut asiat.

Osuuskunnan lukumäärän vähentämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoon ja ylijäämän käyttörajoitukseen sovelletaan, mitä 9 §:ssä säädetään. Jos osuuskunnan lukumäärää vähennetään sääntöjä muuttamatta, vähentäminen tulee voimaan, kun päätös on tehty, ja osuusmaksu voidaan palauttaa, kun on kulunut vuosi sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana päätös on tehty. Viimeksi sanottu koskee myös siirtoa ylijäämää vastaavaan rahastoon.

13 §

Lunastusehtoiset osuudet

Säännöissä voidaan määrätä osuuskunnan oikeudesta vähentää vapaaehtoisten osuuskunnan lukumäärää 7 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla (*lunastusehtoiset osuudet*). Säännöissä on tällöin määrättävä 12 §:n 3 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuista asioista.

Osuuskunnan kokous päättää lunastusoikeuden käyttämisestä, jollei säännöissä toisin

määrätä. Osuuskunnan kokous voi valtuuttaa hallituksen päättämään lunastuksesta siten kuin 11 ja 12 §:ssä säädetään.

Osuusmaksun palautukseen ja rahastosiirtoon käytettävissä olevaan omaan pääomaan, osuusmaksun palautukseen, rahastosiirtoon ja ylijäämän jakorajoitukseen sovelletaan, mitä 12 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään.

11 luku

Lisäosuudet

Yleiset säännökset

1 §

Lisäosuudet

Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunta voi antaa myös lisäosuuksia.

Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunta voi antaa lisäosuuksia myös muille kuin jäsenille.

2 §

Sääntöjen sisältö

Säännöissä on aina määrättävä:

1) lisäosuuskunnan lukumäärä ja niiden antamisessa noudatettava peruste sekä lisäosuuskunnan suorittamisaika ja -tapa siten kuin 9 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetään;

2) lisäosuuden nimellisarvo (*lisäosuusmaksu*);

3) ylijäämästä lisäosuudelle maksettava korko tai muu hyvitys;

4) mitkä oikeudet lisäosuus tuottaa, jos osuuskunta sulautuu toiseen osuuskuntaan, jakautuu, muutetaan osakeyhtiöksi, asetetaan selvitystilaan tai päätetään poistaa rekisteristä ilman selvitysmenettelyä.

Säännöissä voidaan määrätä lisäosuuden tuottamasta oikeudesta tavalla, joka poikkeaa osuuteen sovellettavista sääntöjen määräyksistä.

3 §

Osuuksia koskevien sääntösten soveltaminen

Lisäosuuteen ja sen omistajaan, lisäosuusmaksuun ja lisäosuusluetteloon sovelletaan

soveltuvien osin, mitä vapaaehtoisesta osuudesta, osuusmaksusta, jäsenestä ja jäsenluettelosta säädetään 1 luvun 3 §:ssä, 2 luvun 2—4 §:ssä, 3 luvun 2—6 §:ssä, 4 luvun 19 §:ssä ja 21 §:n 2 ja 3 momentissa, 5 luvun 11 §:ssä sekä 6, 8—10 ja 14—23 luvussa, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

Lisäosuuteen ei liity:

1) äänioikeutta osuuskunnan kokouksessa;
2) oikeutta käyttää osuuskunnan palveluita;
3) oikeutta uusiin osuuksiin;
4) muuta oikeutta osuuskunnan ylijäämän jaossa kuin oikeus 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun korkoon tai muuhun hyvitykseen;

5) oikeutta rahastokorotukseen, uusiin lisäosuuksiin eikä sijoitusosuuksiin eikä oikeutta purkautuvan osuuskunnan säästöön;

6) osuuskunnan oikeutta päättää lisäosuusmaksun maksullisesta korotuksesta eikä ylimääräisen maksun tai lisämaksun suorittamisesta lisäosuuksien omistuksen perusteella; eikä

7) osuuskunnan oikeutta päättää lisäosuuksien lukumäärän vähentämisestä taikka lisäosuusmaksun tai siitä osuuskunnalle maksetun määrän alentamisesta.

Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että lisäosuuteen liittyy 2 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettu oikeus ja että osuuskunnan kokous voi tehdä 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua päätöksen. Säännöissä voidaan määrätä myös, että jäsenellä on velvollisuus ottaa lisäosuuksia tai että osuuskunnan on annettava jäsenelle lisäosuuksia.

4 §

Erilajiset lisäosuudet

Kaikki lisäosuudet tuottavat yhtäläiset oikeudet osuuskunnassa.

Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että osuuskunnassa on tai voi olla erilaiset oikeudet tai velvollisuudet tuottavia lisäosuuksia. Tällöin säännöissä on mainittava lisäosuuksien väliset erot.

Jos osuuskunnassa on erilaisia lisäosuuksia, lisäosuusluettelossa on mainittava, mihin lajiin kukin lisäosuus kuuluu.

Lisäosuuksia koskevat osuuskunnan päätökset

5 §

Päätös lisäosuuksien antamisesta

Lisäosuuksien antamisesta päättää jäseneksi ottamisesta päättävä osuuskunnan elin, jollei säännöissä toisin määrätä.

6 §

Lisäosuuksien omistajien kannatus

Jos osuuskunnan kokouksen päätös koskee jo annettua lisäosuutta tai sen omistajaa 4 luvun 22 §:ssä tai 23 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, päätökseen vaaditaan mainituissa lainkohdissa säädetyn kannatuksen lisäksi, että päätöstä kannattavat lisäosuuksien omistajat, joilla on mainituissa lainkohdissa tarkoitettu enemmistö lisäosuuksien omistajien äänistä. Jos osuuskunnan kokouksen päätös koskee 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräyksen lisäämistä sääntöihin jo annetun lisäosuuden osalta, päätökseen vaaditaan jäsenten kannatuksen lisäksi, että päätöstä kannattavat lisäosuuden omistajat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa annetuista lisäosuuksien omistajien äänistä. Viimeksi sanottu koskee myös tällaisen sääntöjen määräyksen muuttamista siten, että osuuskunnan kokouksen päätöksellä voidaan lisätä lisäosuuden omistajan maksuvelvollisuutta tai vähentää lisäosuuden tuottamaa oikeutta osuuskunnassa.

Säännöissä voidaan määrätä, että myös muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun osuuskunnan kokouksen päätökseen vaaditaan lisäosuuksien omistajien kannatus.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa äänestyksessä lisäosuuden omistajalla on yksi ääni, jollei säännöissä määrätä lisäosuuden omistajien erisuuruudesta äänimäärästä. Tällaisessa asiassa lisäosuuden omistajalla on jäsenen äänioikeutta lukuun ottamatta muut jäsenen oikeudet osuuskunnan kokouksessa. Lisäosuuden omistajalla on lisäksi aina oikeus nostaa 4 luvun 26 §:ssä tarkoitettu kanne sellaisen osuuskunnan kokouksen päätöksen kumoamiseksi tai muuttamiseksi, joka on omiaan tuottamaan hänen kustannuksellaan

jollekulle 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua epäoikeutettua etua.

Jos osuuskunnan kokous tekee sellaisen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, joka voi lisätä lisäosuuden omistajan maksuvelvollisuutta tai vähentää lisäosuuden tuottamaa oikeutta osuuskunnassa, lisäosuuden omistajalla on oikeus luopua lisäosuudesta ja oikeus lisäosuusmaksun palautukseen siten kuin 4 luvun 25 §:ssä säädetään.

Lisäosuusmaksun maksaminen ja lisäosuuspääoma

7 §

Maksaminen sekä oikeuksien ja velvollisuuksien syntyminen

Lisäosuusmaksu on suoritettava yhtenä eränä, jollei säännöissä toisin määrätä.

Lisäosuuden tuottamat oikeudet ja velvollisuudet osuuskunnassa syntyvät, kun lisäosuutta koskevat sääntöjen määräykset on rekisteröity ja, jollei säännöissä toisin määrätä, lisäosuusmaksu on maksettu osuuskunnalle.

8 §

Lisäosuuspääoma

Annettuja lisäosuuksia vastaavien lisäosuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä osuuskunnalle kulloinkin suoritettu määrä muodostaa lisäosuuspääoman.

Lisäosuusmaksun palauttaminen ja lisäosuuden siirtäminen

9 §

Lisäosuusmaksun ja osuusmaksun palauttaminen

Lisäosuusmaksu palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jolta laadittavan tilinpäätöksen perusteella palautettava määrä lasketaan 10 luvun mukaan. Lisäosuusmaksua ei palauteta jäsenyyden päättymisen vuoksi, jos säännöissä määrätään, että lisäosuuksia voidaan antaa myös muille kuin jäsenille.

Osuusmaksun ja lisäosuusmaksun palautukseen käytettävissä olevaa omaa pääomaa laskettaessa 10 luvun 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetut erät vähennetään ensi sijassa osuusmaksun palautukseen käytettävissä olevasta omasta pääomasta, jollei säännöissä toisin määrätä.

Osuuskunnan purkamisen yhteydessä lisäosuusmaksut palautetaan ennen osuusmaksuja, jollei säännöissä toisin määrätä.

10 §

Lisäosuuden siirtäminen

Lisäosuuden voi luovuttaa jäsenelle tai muulle, jolle osuuskunta voi sääntöjen mukaan antaa lisäosuuden. Säännöissä voidaan myös rajoittaa lisäosuuden luovuttamista ja hankkimista.

11 §

Lisäosuuskirjat

Säännöissä voidaan määrätä, että lisäosuudesta voidaan antaa lisäosuuskirja ja väliaikaindistus. Lisäosuuskirjan ja lisäosuuteen liittyvien muiden asiakirjojen antamiseen sovelletaan muilta osin, mitä 9 luvun 13—16 §:ssä säädetään osuuskirjasta ja muista osuuteen liittyvistä asiakirjoista.

Jos osuuskunnassa on erilaisia lisäosuuksia, lisäosuuskirjassa on mainittava myös lisäosuuden laji.

Optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjalainat

12 §

Määritelmät

Osuuskunta voi antaa uusiin lisäosuuksiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia (*optio-oikeus*). Osuuskunta voi myös ottaa lainan ehdoin, että lainanantajalla on oikeus vaihtaa velkakirjansa (*vaihtovelkakirjalaina*) kokonaan tai osittain uusiin lisäosuuksiin.

13 §

Optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjalainan ehdot

Optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan no-

jalla annettavien lisäosuuksien ehdot on mainittava optio-oikeuksien antamista tai vaihtovelkakirjalainan ottamista koskevassa päätöksessä. Ehtojen on oltava sellaiset, että lisäosuudet voidaan antaa sääntöjä muuttamatta.

Päätöksessä on myös mainittava, mitkä oikeudet optio-oikeus tai vaihtovelkakirja tuottavat, jos ennen lisäosuuden antamista:

- 1) annetaan uusia lisäosuuksia;
- 2) annetaan sellainen optio-oikeus tai otetaan sellainen vaihtovelkakirjalaina, joka oikeuttaa uusiin lisäosuuksiin;
- 3) lisäosuusmaksua korotetaan tai alennetaan tai lisäosuuksien lukumäärää vähennetään; taikka
- 4) osuuskunta sulautuu toiseen osuuskuntaan, jakautuu, muutetaan osakeyhtiöksi tai asetetaan selvitystilaan taikka päätetään poistaa rekisteristä ilman selvitysmenettelyä.

Optio-oikeuden nojalla annettavasta lisäosuudesta on maksettava rahassa vähintään lisäosuusmaksua vastaava määrä. Vaihtovelkakirjalainan ehdot eivät saa olla sellaiset, että velkakirjasta maksettava määrä on pienempi kuin niitä lisäosuuksia vastaavien lisäosuusmaksujen yhteenlaskettu määrä, joihin velkakirja voidaan vaihtaa, jollei erotusta makseta rahassa lisäosuuden antamisen yhteydessä.

14 §

Todistukset optio-oikeudesta ja vaihtovelkakirjasta

Optio-oikeuden omistajalla on oikeus saada osuuskunnalta todistus, josta käy ilmi oikeus saada lisäosuus.

Optio-oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että optio-oikeuden omistajalle annetaan erityinen todistus, joka sisältää lisäosuuden antamisen ehdot, sekä määräyksen siitä, että todistus on luovutettava osuuskunnalle lisäosuuden antamisen yhteydessä (*optiotodistus*). Optiotodistukseen sovelletaan muutoin soveltuvien osin, mitä 9 luvun 13 §:ssä ja 14 §:n 1 momentissa säädetään osuuskirjasta.

Optiotodistusta tai juoksevaa vaihtovelkakirjaa ei saa antaa, ennen kuin siinä tarkoitettuja lisäosuuksia koskevat sääntöjen mää-

räykset on rekisteröity ja osuuskunta on saanut täyden maksun optio-oikeudesta tai vaihtovelkakirjasta.

12 luku

Sijoitusosuudet

Yleiset säännökset

1 §

Sijoitusosuudet ja sijoitusosuuspääoma

Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunta voi antaa myös sijoitusosuuksia.

Sijoitusosuuspääomaan ja sijoitusosuuksiin sovelletaan 11 luvun säännöksiä lisäosuuspääomasta ja lisäosuuksista, jollei tässä luvussa toisin säädetä. Sama koskee sellaisia optio-oikeuksia ja vaihtovelkakirjoja, jotka tuottavat oikeuden sijoitusosuuksiin.

2 §

Sijoitusosuusmaksu ja sijoitusosuuspääoma

Sijoitusosuudesta on maksettava osuuskunnalle säännöissä määrätty sijoitusosuusmaksu.

Rekisteröity sijoitusosuuspääoma osoittaa osuuskunnan sijoitusosuuspääoman määrän.

Sijoitusosuuspääoman rekisteröiminen ja sijoitusosuuskirja

3 §

Osuuskunnan päätöksen raukeaminen

Jos sijoitusosuuksien antamista koskevassa päätöksessä mahdollisesti määrättyä vähimmäismäärää sijoitusosuuksia ei ole otettu päätöksessä määrätyn ajan kuluessa, päätös raukeaa. Niin ikään raukeaa sellainen sääntöjen muutosta koskeva päätös, joka on tehty edellytyksin, että sijoitusosuuksia annetaan. Otetuista sijoitusosuuksista osuuskunnalle maksettu määrä on tällöin heti palautettava.

Hallituksen on ennen sijoitusosuuksien ilmoittamista rekisteröitäviksi mitätöitävä sijoitusosuudet, joita ei ole täysin maksettu.

4 §

Sijoitusosuuspääoman rekisteröiminen

Sijoitusosuuspääomana rekisteröidään annettuja sijoitusosuuksia vastaavien sijoitusosuusmaksujen yhteenlaskettu määrä vähennettynä mitätöityjä sijoitusosuuksia vastaavalla määrällä.

Sijoitusosuuspääoman korotus voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi, vaikka aiemmin tehtyyn päätökseen perustuvaa sijoitusosuuspääomaa ei ole vielä rekisteröity.

Sijoitusosuuspääomana rekisteröitävistä sijoitusosuuksista maksettavan määrän on oltava osuuskunnan omistuksessa ja hallinnassa ennen sijoitusosuuspääomaerän ilmoittamista rekisteröitäväksi. Rahassa maksettava määrä on maksettava osuuskunnan Suomessa olevalle talletuspankin tai talletusten vastaanottamiseen oikeutetun ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin tilille.

Sijoitusosuuksien antamista koskevan päätöksen mukainen sijoitusosuuspääoma tai sen vähimmäismäärä on ilmoitettava rekisteröitäväksi viipymättä osuuksien antamisen edellytysten täytyttyä ja viimeistään vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä. Loppuosa on ilmoitettava rekisteröitäväksi yhdessä tai useammassa erässä. Ilmoitus on tehtävä viipymättä, ottaen huomioon sijoitusosuuksien omistajien oikeudet ja osuuskunnalle aiheutuvat ilmoituskustannukset, ja viimeistään vuoden kuluessa vähimmäismäärää vastaavan sijoitusosuuspääomaerän rekisteröimisestä. Jos rekisteriviranomaiselle on viimeksi mainitun määräajan kuluessa ilmoitettu, että sijoitusosuuden antamiseen perustuvaa saataavaa on haettu laillisesti sijoitusosuuden ottajalta, korotuserä voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi viiden vuoden kuluessa vähimmäismäärää vastaavan korotuserän rekisteröimisestä.

5 §

Rekisteri-ilmoitus

Sijoitusosuuspääomaa ja sen korottamista koskevasta rekisteri-ilmoituksesta säädetään kaupparekisterilaissa (129/1979). Rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä:

1) osuuskunnan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sijoitusosuuksien antamisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä ja että rekisteröitävästä sijoitusosuuspääomasta tai sen korotuksesta maksettu määrä on osuuskunnan omistuksessa ja hallinnassa; sekä

2) tilintarkastajien todistus siitä, että sijoitusosuuspääoman maksua koskevia tämän lain säännöksiä on noudatettu.

Jos sijoitusosuus on annettu apportiomaisuutta vastaan tai muuten erityisin ehdoin, ilmoitukseen on lisäksi liitettävä 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetut tiedot ja asiakirjat.

6 §

Rekisteröinnin ja puutteellisen ilmoituksen oikeusvaikutukset

Sijoitusosuuspääoma on suoritettu ja korotettu, kun vastaava sijoitusosuuspääomaerä on rekisteröity. Sijoitusosuuden omistaja ei voi rekisteröinnin jälkeen vedota siihen, että sijoitusosuuden antaminen on tämän lain vastaisena pätemätön.

Jos sijoitusosuuspääomaa ei ilmoiteta rekisteröitäväksi 4 §:n 4 momentissa säädettyssä ajassa tai rekisteröiminen evätään, sijoitusosuuksiin sovelletaan kultakin sijoitusosuuspääomaerältä soveltuvin osin, mitä 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitusosuudet tuottavat oikeuden ylijäämään ja muun oikeuden osuuskunnassa niitä vastaavan sijoitusosuuspääomaerän rekisteröimisestä, jollei sijoitusosuuksien antamista koskevassa päätöksessä määrätä tätä myöhäisemmästä ajankohdasta. Nämä oikeudet alkavat kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröimisestä.

7 §

Sijoitusosuuskirjan antaminen

Sijoitusosuuskirjaa ei saa antaa, ennen kuin siinä tarkoitettua sijoitusosuutta vastaava sijoitusosuuspääomaerä on rekisteröity.

8 §

Rahastokorotus ja sekakorotus

Osuuskunnan kokous voi päättää, että 9

luvun 20 §:n 5 momentissa tarkoitettu rahastokorotus toteutetaan antamalla uusia sijoitusosuuksia jäsenille sekä sellaisten lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien omistajille, joiden osuudet tuottavat oikeuden rahastokorotukseen. Tällaisessa rahastokorotuksessa sijoitusosuuspääomaan siirretään annettavien sijoitusosuuksien yhteenlaskettua nimellisarvoa vastaava määrä ylijäämästä, ylikurssirahastosta, vararahastosta ja niitä vastaavasta 6 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua oman pääoman erästä sekä arvonkorotusrhastosta.

Osuuskunnan kokous voi päättää, että 9 luvun 21 §:n 3 momentissa tarkoitettu sekakorotus voidaan toteuttaa antamalla jäsenille uusia sijoitusosuuksia. Tällaiseen sekakorotukseen sisältyvään rahastokorotukseen voidaan käyttää 1 momentissa tarkoitettua osuuskunnan omaa pääomaa.

Optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjalainat

9 §

Maksaminen

Hallituksen on mitätöitävä sellaiset optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjat, joita ei ole täysin maksettu, ennen kuin optio-oikeudet ja vaihto-oikeudet ilmoitetaan rekisteröitäviksi.

10 §

Rekisteröiminen

Osuuskunnan on viipymättä ja viimeistään kahden vuoden kuluessa optio-oikeuksien antamista tai vaihtovelkakirjalainan ottamista koskevasta päätöksestä ilmoitettava rekisteröitäväksi sijoitusosuuslajeittain määrä, jolla sijoitusosuuspääomaa voidaan korottaa, sekä aika, jonka kuluessa optio-oikeutta tai vaihto-oikeutta voi käyttää. Rekisteröimisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 4 §:n 1—3 momentissa, 5 §:n 1 momentissa sekä 6 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Optio-oikeuden tai vaihto-oikeuden käyttämiseen varatun ajan päätyttyä optio-oikeuksien tai vaihtovelkakirjalainan nojalla otettujen sijoitusosuuksien määrä on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi. Rekisteröimä-

tön optio-oikeus tai vaihtovelkakirja ei tuota oikeutta sijoitusosuuteen sijoitusosuuspääoman korotuksessa.

Jos optio-oikeuden tai vaihto-oikeuden käyttämiseen varattu aika on vuotta pitempi, ilmoitus on lisäksi tehtävä viipymättä sellaisen tilikauden päättymisen jälkeen, jonka aikana sijoitusosuuksia on annettu. Rekisteröimisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 4 §:n 1—3 momentissa, 5 §:n 1 momentissa sekä 6 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Sijoitusosuus tuottaa oikeuden ylijäämään ja muihin varoihin rekisteröinnistä riippumatta viimeistään vuoden kuluttua vaihdosta tai siitä, kun sijoitusosuus on täysin maksettu.

Sijoitusosuusmaksun alentaminen ja sijoitusosuuksien vähentäminen

11 §

Sijoitusosuuden omistajan oikeus

Sijoitusosuuden omistajaan ei sovelleta 11 luvun 3 ja 9 §:n säännöksiä lisäosuuden omistajan oikeudesta vaatia lisäosuusmaksun palauttamista.

Sijoitusosuuden omistajan oikeudesta sijoitusosuusmaksun palautukseen voidaan määrätä säännöissä vain siten kuin 13 §:ssä säädetään.

12 §

Osuuskunnan päätös alentamisesta tai vähentämisestä

Jos sijoitusosuusmaksua alennetaan tai sijoitusosuuksien lukumäärää vähennetään tappion kattamiseksi, sijoitusosuuspääoma on alennettu, kun alentamista tai vähentämistä koskeva päätös on rekisteröity. Tällöin osuuskunta ei saa jakaa ylijäämää, ennen kuin on kulunut vuosi sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana päätös rekisteröitiin. Tämän estämättä ylijäämää saa jakaa ja käyttää muulla tavalla, jos sijoitusosuuspääomaa, vararahastoa ja ylikurssirahastoa on yhteensä lisätty vähintään alentamismäärällä.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa alentamista tai vähentämistä koskevan osuuskunnan kokouksen päätöksen

täytäntöönpanoon tarvitaan rekisteriviranomaisen lupa, jos täytäntöönpano johtaa siihen, että 6 luvun 2 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettujen oman pääoman erien ja niitä vastaavien saman pykälän 3 momentissa tarkoitettujen erien yhteismäärä vähenee. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos vararahastoa, ylikurssirahastoa tai sijoitusosuuspääomaa samanaikaisesti korotetaan alentamismäärää vastaavalla määrällä. Jos lupaa ei tarvita, sijoitusosuuspääoma on alennettu, kun päätös on tehty ja rekisteröity sekä palautettavan tai muuhun rahastoon siirrettävän määrän osoittava tase on vahvistettu.

Lupaa osuuskunnan päätöksen täytäntöönpanoon on haettava kuukauden kuluessa alentamista tai vähentämistä koskevasta päätöksestä tai päätös raukeaa. Hakemukseen on liitettävä päätös liitteineen. Muilta osin lupaan sovelletaan, mitä 16 luvun 12—14 §:ssä säädetään. Jos lupaa ei haeta määräajassa tai lupa evätään, myös sellainen sääntöjen muutosta koskeva päätös raukeaa, joka on tehty edellytyksin, että sijoitusosuusmaksua alennetaan tai sijoitusosuuksia vähennetään. Rekisteriviranomaisen päätös on rekisteröitävä viran puolesta. Sijoitusosuuspääoma on alennettu, kun hakemuksen hyväksymistä koskeva päätös on rekisteröity ja palautettavan tai muuhun rahastoon siirrettävän määrän osoittava tase on vahvistettu.

13 §

Lunastusehtoiset sijoitusosuudet

Säännöissä voidaan määrätä, että sijoitusosuuksien lukumäärää voidaan vähentää sijoitusosuusmaksujen palauttamiseksi sääntöjä muuttamatta (*lunastusehtoiset sijoitusosuudet*). Edellä 10 luvun 13 §:ssä mainittujen asioiden lisäksi säännöissä on tällöin määrättävä:

- 1) onko osuuskunnalla oikeus tai velvollisuus palauttaa sijoitusosuusmaksut; sekä
- 2) mitä varoja palautuksen maksuun käytetään.

Palautusta koskevan päätöksen täytäntöönpanoon tarvitaan rekisteriviranomaisen lupa 12 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa. Lupaa koskevaan hakemukseen, sen käsitelyyn ja sijoitusosuuksien lukumäärän vä-

hentämisen rekisteröimiseen sovelletaan, mitä 12 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

14 §

Sijoitusosuuksien hankintarajoitus

Osuuskunta saa vastiketta vastaan hankkia ja ottaa pantiksi oman sijoitusosuutensa tai emo-osuuskunnan sijoitusosuuden vain vastaanottaessaan liikkeen sulautumisessa tai muulla tavoin taikka ostaessaan huutokaupassa osuuskunnan saamisesta ulosmitatun täysin maksetun sijoitusosuuden. Lisäksi osuuskunta saa palauttaa sijoitusosuusmaksun, kun osuuskunta sulautuu toiseen osuuskuntaan, jakautuu tai muuttuu osakeyhtiöksi.

Osuuskunnan on luovutettava hankkimansa omat ja emo-osuuskunnan sijoitusosuudet kolmen vuoden kuluessa saannosta.

Jos sijoitusosuuksia ei ole luovutettu määräajassa, sijoitusosuuspääomaa on heti alennettava sijoitusosuuksia vastaavista sijoitusosuusmaksuista osuuskunnalle maksetulla määrällä mitätöimällä sijoitusosuudet tai osuuskunnan kokouksen on päätettävä osuuskunnan asettamisesta selvitystilaan.

13 luku

Pääomalaina

1 §

Vähimmäisehdot

Osuuskunta voi ottaa lainan (*pääomalaina*), jonka:

1) pääoma, korko ja muu hyvitys saadaan maksaa osuuskunnan purkautuessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella;

2) pääomaa saadaan muutoin palauttaa vain, jos osuuskunnalla on viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan taseen mukaan pääomalainan palautukseen käytettävissä olevaa omaa pääomaa;

3) korkoa tai muuta hyvitystä saadaan maksaa vain, jos maksettava määrä voidaan käyttää ylijäämän jakamiseen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan taseen perusteella; sekä

4) pääoma merkitään taseeseen omaan pääomaan erillisenä eränä.

Osuuskunta tai sen kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö ei saa antaa vakuutta lainan pääoman taikka koron tai muun hyvityksen maksamisesta.

Pääomalainalle viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan taseen perusteella maksettava korko tai muu hyvitys vähentää ylijäämää, joka voidaan saman taseen perusteella jakaa tai käyttää muulla tavalla. Jakokelpoista ylijäämää vähentää sellainen maksettava korko tai muu hyvitys, jota ei ole merkitty kuluksi viimeksi päättyneeltä tai sitä edeltävältä tilikaudelta laadittuun tilinpäätökseen.

2 §

Pääoman palautus

Pääomalainan palautukseen käytettävissä oleva oma pääoma lasketaan viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan osuuskunnan taseen mukaan siten, että:

1) pääomalainojen yhteismäärään lisätään taseen mukainen ylijäämä sekä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero verovelalla vähennettynä; sekä

2) pääomalainojen yhteismäärästä vähennetään taseen mukainen tappio, jota ei ole vähennetty ylijäämästä, sekä muut 8 luvun 3 §:n 2 momentissa ja 4 §:ssä tarkoitetut jakokelvottomat erät.

Emo-osuuskunnassa pääomalainan palautukseen käytettävissä olevan oman pääoman määrä on taseen ja konsernitaseen mukaan lasketuista määristä pienempi. Konsernitaseeseen perustuva palautukseen käytettävissä oleva määrä lasketaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 1 momentissa säädetään. Konsernitaseeseen perustuvassa laskelmassa palautukseen käytettävissä olevaan omaan pääomaan ei lueta sellaisen tytäryhteisön ylijäämää tai voittoa, johon sovelletaan 8 luvun 10 §:n 2 momentissa säädettyä vastaavaa ylijäämän tai voiton jaon rajoitusta.

Pääomalainaa ei lueta osuusmaksujen, lisäosuusmaksujen ja sijoitusosuusmaksujen palautukseen käytettävissä olevaan omaan pääomaan, jollei lainaehdoissa toisin määrätä.

3 §

Koron ja muun hyvityksen maksu

Pääomalainan koron ja muun hyvityksen maksuun käytettävissä oleva jakokelpoinen ylijäämä lasketaan viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan osuuskunnan taseen perusteella.

Emo-osuuskunnassa jakokelpoisena ylijäämänä pidetään tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen perusteella lasketuista määristä pienempää.

Ylijäämää vastaavat 6 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetut erät lisätään hyvityksen maksuun käytettävissä olevaan ylijäämään.

Pääomalainan korko maksetaan ennen ylijäämän jakoa jäsenille sekä lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien omistajille, jollei lainaehdoissa toisin määrätä.

4 §

Pääomalainasopimus ja sen muuttaminen

Sopimus pääomalainasta on tehtävä kirjallisesti.

Pääomalainoilla on keskenään yhtäläinen oikeus osuuskunnan varoihin, jollei muuta ole osuuskunnan ja pääomalainojen velkojien kesken sovittu.

Lainaehtojen muutos on pätemätön, jos se on 1 §:n 1 momentin vastainen. Myös 1 §:n 2 momentin vastainen vakuus on pätemätön.

5 §

Laiton pääomalainan palautus, hyvitys ja vakuus

Pääomalainan 1 §:n vastaista pääoman palautusta, koron ja muun hyvityksen maksua, vakuuden antamista sekä ylijäämän jakamista koskee soveltuvin osin, mitä 8 luvun 8 §:ssä säädetään.

6 §

Yhteisörakenteen muuttaminen

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta sulautumisen, jakautumisen tai osakeyhtiöksi muuttamista koskevan päätöksen täytäntöön-

panoa koskevassa lupamenettelyssä. Pääomailainan velkojalle tulevan määrän saa kuitenkin maksaa vasta, kun sulautuminen, jakautuminen tai yhteisömuodon muuttaminen on rekisteröity.

14 luku

Ylimääräinen maksu

1 §

Yleiset säännökset

Säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunnan kokous voi päättää ylimääräisten maksujen perimisestä säännöissä määrättyyn, osuuskunnan toiminnan aikana ilmenevään tarpeeseen. Säännöissä on tällöin mainittava myös maksuvelvollisuuden perusteet sekä, minkä verran ylimääräisiä maksuja enintään voidaan määrätä jäsenen suoritettaviksi tilikauden aikana. Ylimääräistä maksua ei palauteta, jollei säännöissä toisin määrätä.

Ylimääräinen maksu on suoritettava yhtenä tai useampana eränä osuuskunnan kokouksen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

Jos osuuskunta asetetaan selvitystilaan tai konkurssiin, selvitysmiehet tai konkurssipesä saavat periä ylimääräisen maksun vain, jos se olisi tullut suorittaa ennen selvitystilaan tai konkurssiin asettamista.

2 §

Uusi jäsen

Uusi jäsen on velvollinen suorittamaan ylimääräisen maksun, jollei sen suorittamisaika hänen jäseneksi tullessaan ollut päättynyt.

Ennen uuden jäsenen hyväksymistä osuuskuntaan hallituksen on huolehdittava siitä, että hakija saa tiedon 1 momentissa tarkoitetusta maksusta.

3 §

Jäsenyyden päätyminen

Jäsenyyden päättymisestä huolimatta entinen jäsen on velvollinen suorittamaan sellaisen jäsenyyden päättyessä kulumassa olevalta

tai aikaisemmalta tilikaudelta perittävän ylimääräisen maksun, jonka perimisestä on päätetty ennen jäsenyyden päättymistä.

Jos oikeus osuuteen on siirtynyt toiselle, joka 9 luvun 10 §:ssä mainitussa ajassa tekemästään hakemuksesta on hyväksytty jäseneksi ja joka on tämän luvun 2 §:n mukaan velvollinen suorittamaan ylimääräisen maksun, entinen jäsen tai hänen kuolinpesänsä sekä uusi jäsen vastaavat omasta ja toistensa puolesta tällaisen ylimääräisen maksun suorittamisesta.

15 luku

Lisämaksuvelvollisuus

Yleiset säännökset

1 §

Lisämaksuvelvollisuus

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenet vastaavat osuuskunnan veloista siinä tapauksessa, että konkurssiin tai selvitystilaan asetetun osuuskunnan omat varat eivät riitä velkojen maksuun (*lisämaksuvelvollisuus*).

Tällöin säännöissä on määrättävä lisämaksuvelvollisuuden peruste, onko maksuvelvollisuus rajaton vai rajoitettu ja rajoitetun maksuvelvollisuuden määrä.

Lisämaksuvelvollisuus on määrättävä säännöissä kaikille jäsenille samoin perustein ja saman suuruiseksi jäsentä tai, jos lisämaksuvelvollisuus määräytyy osuuksien lukumäärän tai muun laskemisperusteen mukaan, näin määrättyä perusyksikköä kohden.

2 §

Uusi jäsen

Uusi jäsen on lisämaksuvelvollinen myös veloista, jotka osuuskunnalla on hänen siihen liittyessään.

Ennen uuden jäsenen hyväksymistä osuuskuntaan hallituksen on huolehdittava siitä, että hakija saa tiedon säännöissä määrätystä lisämaksuvelvollisuudesta.

3 §

Jäsenyyden päätyminen

Jäsenyyden päättymisestä huolimatta entinen jäsen on velvollinen suorittamaan lisämaksun, jos osuuskunta asetetaan selvitystilaan tai konkurssiin vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys päättyi.

Lisämaksuvelvollisuus ei koske velkaa, jonka peruste syntyy jäsenyyden päättymisen jälkeen. Jos kuolleen jäsenen oikeudenomistajat ovat 3 luvun 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla käyttäneet vainajan oikeutta osuuskunnassa, lisämaksuvelvollisuus koskee myös velkaa, jonka peruste on syntynyt oikeuden käyttämisaikana. Oikeudenomistajat vastaavat näistä veloista vain kuolinpesän varoilla.

Lisämaksuvelvolliseen entiseen jäseneseen ja hänen oikeudenomistajiinsa sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään lisämaksuvelvollisesta jäsenestä.

4 §

Kuittaaminen

Lisämaksuvelvollisuuden perusteella suoritettavaa maksua ei saa kuitata saatavalla, joka jäsenellä on osuuskunnalta.

5 §

Jäsenhakemusten säilyttäminen

Jos jäsenet ovat lisämaksuvelvollisia, osuuskunnan hallituksen on säilytettävä hyväksytyt jäsenhakemukset, kunnes jäsenyys on päättynyt. Hallituksen on säilytettävä eroamisilmoitukset kolmen vuoden ajan.

6 §

Lisämaksuvelvollisen jäsenen eroilmoitus

Jos jäsenet ovat lisämaksuvelvollisia, eroamisilmoitus on tehtävä kaksin kappalein, joista toinen on annettava jäsenelle takaisin. Takaisin annettavaan kappaleeseen on tehtävä merkintä siitä, milloin ilmoitus on tullut hallitukselle tai sille, jonka hallitus on ni-

mennyt ottamaan vastaan tällaisia ilmoituksia.

7 §

Lisämaksuvelvollisuuden muuttaminen

Jos sääntöjä muutetaan lisämaksuvelvollisuuden vähentämiseksi tai poistamiseksi, samalla voidaan määrätä, että lisämaksuvelvollisuus koskee edelleen velkaa, jonka peruste syntyy ennen muutoksen voimaantuloa.

8 §

Päätös lisämaksujen perimisestä selvitystilassa

Jos jäsenet ovat lisämaksuvelvollisia ja osuuskunnan selvitystilan aikana ilmenee, että osuuskunnan velat ovat varoja suuremmat ja velat voidaan lisämaksuja perimällä saada suoritetuiksi, selvitysmiesten on heti kutsuttava osuuskunnan kokous koolle päättämään lisämaksujen perimisestä.

Selvitysmiesten on kokouksessa esitettävä kirjallinen selostus osuuskunnan taloudellisesta tilasta, luettelo varoista ja veloista sekä luettelon mukaiseen arvoon perustuva osittelulaskelma perittävistä lisämaksuista. Varat on merkittävä luetteloon myös todennäköiseen luovutushintaan, josta vähennetään luovutuksesta johtuvat erilliskulut.

Jollei selvitystilassa olevan osuuskunnan kokous päätä periä lisämaksuja, selvitysmiesten on heti luovutettava osuuskunnan omaisuus konkurssiin. Osuuskunnan omaisuus on luovutettava konkurssiin myös, jos vajauksen koko määrää ei ole suoritettu osuuskunnalle 60 päivän kuluessa kokouksesta, joka päätti lisämaksujen perimisestä.

Jos osuuskunta joutuu konkurssiin sen jälkeen, kun kokouksessa on tehty päätös lisämaksujen perimisestä, päätöksen täytäntöönpanoa ei saa jatkaa.

9 §

Päätös lisämaksujen perimisestä konkurssissa

Jos sellaisen konkurssissa olevan osuuskunnan varat, jonka jäsenet ovat lisämaksu-

velvollisia, eivät riitä velkojen maksuun varmojen saatavien perimisen ja muun riidattoman omaisuuden rahaksi muuttamisen jälkeen, konkurssihallinnon on laadittava osittelulaskelma vajauksen peittämiseksi perittävistä lisämaksuista.

Konkurssissa tehty osittelulaskelma on esitettävä riittävällä tavalla kuulutetussa velkojainkokouksessa. Osuuskunnan jäsenet on kutsuttava velkojainkokoukseen samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan.

10 §

Erlaiset lisämaksuvelvollisuudet

Jos lisämaksuvelvollisuus on eri sitoumuksista erilainen eikä suoritettu määrä riitä kaikkien sitoumusten täyttämiseen, kertyneet maksut jaetaan sitoumusryhmien kesken niiden perusteiden mukaan, jotka säännöissä on määrätty noudatettaviksi lisämaksuja perittäessä.

11 §

Rajaton lisämaksuvelvollisuus

Jos lisämaksuvelvollisuus on rajaton, tämän luvun säännösten mukaan toimitettavassa osittelussa jäsenen maksettavaksi pannaan hänen osalleen niiden jäsenten pääluvun mukaan laskien tuleva määrä, joiden kesken osittelu tapahtuu. Säännöissä voidaan määrätä muusta ositteluperusteesta.

12 §

Lisämaksuvelvollisuuden täydennys

Edellä 8 ja 9 §:ssä tarkoitettussa lisämaksujen osittelussa voidaan, lisämaksuvelvollisuuden rajoissa, tarvittavan määrän lisäksi samalla ositella maksettavaksi enintään 25 prosenttia vajauksesta.

13 §

Osittelulaskelman moittiminen

Jäsen voi moittia osuuskunnan kokouksen päätöstä 8 §:ssä tarkoitettua osittelulaskel-

masta nostamalla kanteen osuuskuntaa vastaan. Kanne on pantava vireille 30 päivän kuluessa siitä, kun laskelma on esitetty osuuskunnan kokouksessa.

Jäsen tai velkoja voi moittia 9 §:ssä tarkoitettua osittelulaskelmaa nostamalla kanteen konkurssihallintoa vastaan. Kanne on pantava vireille 30 päivän kuluessa siitä velkojainkokouksesta, jossa laskelma esitettiin.

Lisämaksuvelvollisuuden täytäntöönpano

14 §

Lisämaksun periminen

Niin pian kuin osittelulaskelma on 8 tai 9 §:n mukaisesti esitetty, selvitysmiesten tai konkurssihallinnon on vaadittava jäseniä suorittamaan heidän maksettavakseen pantu määrä 30 päivän kuluessa siitä, kun vaatimus on toimitettu heille samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen. Selvitysmiesten tai konkurssihallinnon pyynnöstä ulosottomies perii suorittamatta jätetyt maksut osittelulaskelman perusteella siten kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Tällainen periminen voidaan toimittaa, vaikka osittelua on moitittu, mutta peritty maksu saadaan tällöin nostaa ainoastaan panttia tai takausta vastaan.

15 §

Lisämaksuvelvollisten yhteisvastuu

Jos ulosottomiehen antaman todistuksen mukaan jäseneltä ei heti saada perityksi osittelussa hänen maksettavakseen pantua määrää, selvitysmiesten tai konkurssihallinnon on ositeltava puuttuva määrä muiden jäsenten kesken lisämaksuvelvollisuuden rajoissa ja perittävä se heiltä siten kuin 14 §:ssä säädetään.

16 §

Jäsenen oikeus palautukseen

Jos osuuskunnan kokous on päättänyt lisämaksujen perimisestä 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla ja jäsen on suorittanut osuuskunnalle

lisämaksuja enemmän kuin hänen osalleen osittelulaskelman mukaan tulee, osuuskunnan on palautettava jäsenen liikaa suorittama määrä niistä varoista, jotka osittelulaskelman mukaan saadaan muilta jäseniltä perityiksi. Jos osuuskunta on joutunut konkurssiin ennen kuin jäsenen liikaa suorittama määrä on palautettu, määrä on otettava huomioon konkurssissa tehtävässä osittelulaskelmassa ja palautettava tämän osittelulaskelman perusteella perityistä varoista. Tämä edellyttää kuitenkin, että jäsenen liikaa suorittama määrä voidaan palauttaa hänelle velkojien oikeutta loukkaamatta.

16 luku

Sulautuminen*Sulautumisen määritelmä ja edellytykset*

1 §

Sulautumistavat

Osuuskunta (*sulautuva osuuskunta*) voi sulautua toiseen osuuskuntaan (*vastaanottava osuuskunta*) siten, että sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle osuuskunnalle, sulautuvan osuuskunnan jäsenistä tulee vastaanottavan osuuskunnan jäseniä ja nämä saavat vastikkeena vastaanottavan osuuskunnan osuuksia. Vastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Jos jäsenelle tarjotaan osuuksien vastikkeeksi muuta omaisuutta kuin vastaanottavan osuuskunnan osuuksia, hänellä on oikeus saada tällaisen vastikkeen sijasta rahakorvaus, jollei säännöissä toisin määrätä.

Osuuskuntien sulautuminen voi tapahtua siten, että:

1) vastaanottava osuuskunta ja yksi tai useampi sulautuva osuuskunta sulautuvat (*absorptiosulautuminen*); taikka

2) vähintään kaksi sulautuvaa osuuskuntaa sulautuu perustamalla yhdessä vastaanottavan osuuskunnan (*kombinaatiosulautuminen*).

2 §

Tytäryhteisösulautuminen

Jos osuuskunta omistaa osakeyhtiön kaikki

osakkeet, hallitukset voivat sopia osakeyhtiön sulautumisesta osuuskuntaan. Sama koskee tytärosuuskunnan sulautumista emo-osuuskuntaan, jos tytärosuuskunnassa ei ole muita jäseniä.

Tytärosakeyhtiön sulautumista koskee soveltuvin osin, mitä osakeyhtiölain (734/1978) 14 luvussa säädetään tytäryhtiösulautumisesta. Sulautumiseen ei kuitenkaan sovelleta luvun 8—11 §:ää, 12 §:n säännöksiä sulautuvan yhtiön osakkeiden lunastamisesta, 14 §:n 1 momentin toista virkettä eikä 18 §:ää.

3 §

Sulautuvan osuuskunnan selvitystila

Sulautuminen voidaan toteuttaa, vaikka sulautuva osuuskunta on asetettu selvitystilaan, jollei osuuskunnan omaisuutta ole ryhdytty jakamaan jäsenille.

Sulautumissuunnitelma

4 §

Sulautumissuunnitelma

Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitusten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma, joka on päivättävä ja allekirjoitettava.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava:

1) sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien toiminimet, rekisterinumero, osoitteet ja kotipaikat;

2) absorptiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan osuuskunnan sääntöjen muutoksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus perustettavan osuuskunnan säännöistä ja siitä, miten perustettavan osuuskunnan hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat valitaan;

3) ehdotus vastikkeesta sulautuvan osuuskunnan jäsenille;

4) selvitys pääomalainoista, joiden velkojat voivat vastustaa 12 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämistä;

5) sulautuvan osuuskunnan ja sen tytäryhteisön omistamista vastaanottavan osuuskunnan osuuksista, lisäosuuksista ja sijoitusosuuksista osuuslajeittain niiden lukumäärä,

yhteenlaskettu osuus pääomasta ja taseeseen merkitty hankintameno;

6) absorptiosulautumisessa ehdotus vastikkeen suorittamiseksi tarvittavasta osuuksien, lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien antamisesta;

7) ehdotus vastikkeen jakamisen ajankohdasta ja muista ehdoista;

8) selvitys sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenelle, toimitusjohtajalle ja tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista;

9) selvitys sulautumisen syystä sekä perusteista, joiden mukaan vastike määritetään, kuten selvitys vastaanottavalle osuuskunnalle tulevasta omaisuudesta ja arvosta, joka sille merkitään taseeseen, omaisuuden arvioinnissa käytetyistä arvostusmenetelmistä ja niitä käyttämällä saatavista tuloksista;

10) ehdotus sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta.

Sulautumissuunnitelmassa ei tarvita 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettua selvitystä, jos kaikki sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien jäsenet suostuvat siihen, että selvitystä ei laadita.

5 §

Tilintarkastajien lausunnot

Sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan tilintarkastajien on annettava sulautumissuunnitelmasta lausunto osuuskunnalle. Lausunnossa on arvioitava, annetaanko sulautumissuunnitelmassa oikeat ja riittävät tiedot seikoista, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sulautumisen syyn, vastaanottavalle osuuskunnalle siirtyvän omaisuuden sekä vastikkeen arvon ja jaon arviointiin. Vastaanottavalle osuuskunnalle annettavassa lausunnossa on erikseen mainittava, onko sulautuminen omiaan vaarantamaan osuuskunnan velkojen maksun.

Jos sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien kaikki jäsenet suostuvat, riittää, että lausunto annetaan siitä, onko sulautuminen omiaan vaarantamaan vastaanottavan osuuskunnan velkojen maksun.

Lausunto on päivättävä ja allekirjoitettava. Lausunto on annettava välittömästi ennen sulautumisesta päättävää osuuskunnan kokousta.

6 §

Sulautumissuunnitelman liitteet

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista ja viimeksi päättyneen tilikauden ylijäämää tai tappiota koskevasta osuuskunnan kokouksen päätöksestä;

2) 4 luvun 15 §:ssä tarkoitettu hallituksen selostus, välitilinpäätös sekä niitä koskevat hallintoneuvoston ja tilintarkastajien lausunnot;

3) 5 §:ssä tarkoitetut lausunnot sulautumissuunnitelmasta.

Sulautumissuunnitelman hyväksyminen

7 §

Sulautumisesta päättävä osuuskunnan elin

Sulautuvassa osuuskunnassa sulautumisesta päättää osuuskunnan kokous siten kuin 4 luvussa säädetään. Tytäryhteisösulautumisesta voi kuitenkin päättää sulautuvan osuuskunnan hallitus.

Vastaanottavassa osuuskunnassa sulautumisesta päättää hallitus. Muusta kuin tytäryhteisösulautumisesta päättää kuitenkin osuuskunnan kokous siten kuin 4 luvussa säädetään, jos sitä vaativat jäsenet, joilla on vähintään viisi prosenttia tai säännöissä määrätty pienempi osa kaikkien jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä.

8 §

Kokouskutsu ja ilmoitus jäsenille

Vastaanottavassa osuuskunnassa on kutsuttava koolle osuuskunnan kokous tai ilmoitettava suunnitelmasta jäsenille samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Jäsen voi kuukauden kuluessa ilmoituksesta kirjallisesti vaatia, että sulautumisesta on päätettävä osuuskunnan kokouksessa. Osuuskunnan ilmoituksen sisältöön ja jäsenten nähtävinä pidettäviin asiakirjoihin sovelletaan, mitä sulautumispäätöstä koskevasta kokouskutsusta ja asiakirjojen nähtävinä pi-

tämisestä säädetään 4 luvussa. Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun toimittamisessa noudatettavaan määräaikaan sovelletaan 4 luvun 11 §:ää, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen välinen aika on vähintään kuukausi.

9 §

Osuuskunnan kokouksen päätös

Jos sulautumissuunnitelmaa ei hyväksytty muutoksitta kaikissa sulautumiseen osallistuvissa osuuskunnissa, sulautuminen raukeaa. Sulautuvan osuuskunnan kokous voi kuitenkin muuttaa sulautumissuunnitelman määräystä vastikkeen jakamisesta osuuskunnan jäsenten sekä lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien omistajien kesken. Muutoksesta on viipymättä ilmoitettava muiden sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallituksille sekä osuuskunnan jäsenille samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan.

10 §

Sulautumispäätös kombinaatio-sulautumisessa

Kombinaatiosulautumisessa sulautumissuunnitelma korvaa perustettavan osuuskunnan perustamiskirjan.

Sulautumisesta päättävän osuuskunnan kokouksen on valittava vastaanottavan osuuskunnan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat, jollei sulautumissuunnitelmassa muuta määrätä.

11 §

Sulautumista vastustavan jäsenyyden päätyminen

Sulautuvan osuuskunnan jäsenellä, joka ei ole kannattanut sulautumispäätöstä, on oikeus erota osuuskunnasta ja oikeus osuusmaksun palautukseen siten kuin 4 luvun 25 §:ssä säädetään.

Jos jäsenyys päättyy myöhemmin kuin 30 päivän kuluttua sulautumispäätöksestä, osuudesta maksetun määrän palautukseen sovelletaan vastaanottavan osuuskunnan jä-

seniä koskevia 10 luvun 1—6 §:n säännöksiä ja sääntöjen määräyksiä. Sama koskee palautusta silloin, kun jäsen on kannattanut sulautumispäätöstä.

Lupa sulautumisen täytäntöönpanoon

12 §

Täytäntöönpanolupa

Sulautumisen täytäntöönpanoon tarvitaan rekisteriviranomaisen lupa. Osuuskuntien on haettava lupaa neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman hyväksymisestä. Tytäryhteisösulautumisessa lupaa hakee emosuuskunta. Jos lupahakemusta ei tehdä määräajassa tai lupaa ei myönnetä, sulautuminen raukeaa.

Lupahakemukseen on liitettävä:

- 1) hyväksytty sulautumissuunnitelma liitteineen;
- 2) sulautumispäätökset;
- 3) selvitys 11 §:n 1 momentin perusteella palautettavien sulautuvan osuuskunnan osuusmaksujen yhteenlasketusta enimmäismäärästä;
- 4) selvitys 10 luvun 1—5 §:n perusteella ennen sulautumisen rekisteröintiä suoritettavien sulautuvan osuuskunnan osuusmaksujen palautusten yhteenlasketusta enimmäismäärästä.

Rekisteriviranomaisen on myönnettävä lupa sulautumiseen, jos osuuskunnan velkojat eivät vastusta hakemusta 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai ovat peruneet vastustuksensa taikka ovat tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan saaneet maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

13 §

Kuulutus velkojille

Rekisteriviranomaisen on annettava kuulutus sulautuvan osuuskunnan velkojille. Kuulutus on annettava myös vastaanottavan osuuskunnan velkojille, jos sulautuminen on 5 §:ssä tarkoitetun lausunnon mukaan omiaan vaarantamaan osuuskunnan velkojen maksun. Kuulutuksessa on mainittava velkojan oikeudesta vastustaa hakemusta ilmoittamalla siitä rekisteriviranomaiselle kirjallisesti ennen kuulutuksessa mainittua määräpäivää.

Rekisteriviranomaisen on aikaisintaan neljä kuukautta ja viimeistään kuukausi ennen määräpäivää rekisteröitävä kuulutus, ilmoitettava siitä osuuskunnalle ja julkaistava se virallisessa lehdessä.

Osuuskunnan on viimeistään kolme viikkoa ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus tunnetuille velkojilleen. Osuuskunnan hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus ilmoitusten lähettämistä on toimitettava rekisteriviranomaiselle viimeistään määräpäivänä.

Jos velkoja vastustaa hakemusta, rekisteriviranomaisen on ilmoitettava siitä osuuskunnalle viipymättä määräpäivän jälkeen.

Rekisteriviranomaisen on käsiteltävä hakemus viipymättä kuukauden kuluttua määräpäivästä.

14 §

Velkojan vastustus ja hakemuksen käsittely

Rekisteriviranomaisen on lykättävä hakemuksen käsittelyä, jos velkoja ja osuuskunta viimeistään määräpäivänä sitä yhdessä pyytävät tai osuuskunta osoittaa panneensa viireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

Tuomioistuimen on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitettu asia viivytyksettä.

15 §

Kuulutus ja saneerausmenettely

Yrityksen saneeruksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettu saneerausmenettely korvaa 13 §:ssä tarkoitettua kuulutuksen, eikä velkojalla ole oikeutta vastustaa sulautumista tämän lain nojalla, jos kaikki sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat kuuluvat samaan konserniin ja niitä koskeva saneerausohjelma vahvistetaan samanaikaisesti.

Sulautumissuunnitelma ja muut 12 §:n 2 momentissa tarkoitettut asiakirjat on liitettävä ehdotukseen saneerausohjelmaksi.

Sulautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

16 §

Sulautumisen rekisteröinti

Osuuskuntien on tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta neljän kuukauden kuluessa sitä koskevan luvan myöntämisestä tai sulautuminen raukeaa.

Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta korvaa kombinaatiosulautumisessa 2 luvussa tarkoitettua rekisteri-ilmoituksen. Muilta osin vastaanottavan osuuskunnan rekisteröintiin sovelletaan 2 luvun säännöksiä.

Jos sulautumiseen osallistuvista osuuskunnista useamman kuin yhden omaisuuteen on voimassa yritys kiinnityslaisissa (634/1984) tarkoitettu yritys kiinnitys, sulautumista ei saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä hakemuksen perusteella osuuskuntien ja kiinnityksen haltijoiden sopimusta kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä.

Rekisteröinnissä on otettava huomioon sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta, jollei siihen ole estettä eikä ajankohta ole myöhemmin kuin neljän kuukauden kuluttua ilmoituksesta.

17 §

Rekisteröinnin oikeusvaikutukset

Sulautuvan osuuskunnan varat ja velat, lukuun ottamatta 20 luvun 1 tai 2 §:ään taikka tilintarkastuslain 44 §:ään perustuvaa vaatimusta, siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle osuuskunnalle, kun sulautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Samanaikaisesti sulautuva osuuskunta purkautuu.

Sulautuvan osuuskunnan purkautuessa sen jäsenille syntyy oikeus vastikkeeseen ja heistä tulee vastaanottavan osuuskunnan jäseniä sulautumissuunnitelman mukaisesti. Vastaanottavan tai sulautuvan osuuskunnan omistamat sulautuvan osuuskunnan osuudet, lisäosuudet ja sijoitusosuudet eivät kuitenkaan tuota oikeutta vastikkeeseen.

Sulautuvan osuuskunnan hallituksen ja toi-

mitusjohtajan on annettava sulautuvan osuuskunnan jäsenten kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty osuuskunnan kokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jakamisesta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan, mitä tilintarkastuksesta säädetään. Jäsenten kokoukseen sovelletaan, mitä osuuskunnan kokouksesta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen ja selvityksen jatkamiseen sulautuvan osuuskunnan purkaututtua sovelletaan, mitä 19 luvun 19 ja 21 §:ssä säädetään sekä, jos kysymys on 20 luvun 5 §:n mukaisesta kanteesta, mitä 19 luvun 20 §:ssä säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin 6 luvun 9 §:ssä säädetään.

18 §

Sulautumispäätöksen moittiminen

Edellä 4 luvun 26 §:n 2 ja 3 momentista poiketen sulautumispäätöstä koskeva kanne on pantava vireille kuuden kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksen päätöksestä. Tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava kanteen vireilletulosta ja asiassa annetusta lainvoimaisesta tuomiosta rekisteriviranomaiselle.

Vaikka sulautuminen on rekisteröity, se peruuntuu, jos sulautumispäätös tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan on pätemätön. Sulautuva osuuskunta ja vastaanottava osuuskunta ovat yhteisvastuussa sellaisesta vastaanottavan osuuskunnan velvoitteesta, joka on syntynyt sulautumisen rekisteröinnin jälkeen, mutta ennen kuin rekisteriviranomainen on kuuluttanut tuomioistuimen lainvoimaisesta tuomiosta.

17 luku

Jakautuminen

1 §

Jakautumistavat ja jakautuvan osuuskunnan selvitystila

Osuuskunta (*jakautuva osuuskunta*) voi

jakautua siten, että jakautuvan osuuskunnan varat ja velat osittain tai kokonaan siirtyvät selvitysmenettelyttä yhdelle tai useammalle perustettavalle osuuskunnalle (*vastaanottava osuuskunta*), jakautuvan osuuskunnan jäsenistä tulee kunkin vastaanottavan osuuskunnan jäseniä ja jakautuvan osuuskunnan jäsenet saavat kunkin vastaanottavan osuuskunnan osuuksia. Vastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Jos jäsennelle tarjotaan osuuksien vastikkeeksi muuta omaisuutta kuin vastaanottavan osuuskunnan osuuksia, hänellä on oikeus saada tällaisen vastikkeen sijasta rahakorvaus, jollei säännöissä toisin määrätä.

Jakautuminen voi tapahtua siten, että:

1) jakautuvan osuuskunnan kaikki varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle vastaanottavalle osuuskunnalle ja jakautuva osuuskunta purkautuu; taikka

2) osa jakautuvan osuuskunnan varoista ja veloista siirtyy yhdelle tai useammalle vastaanottavalle osuuskunnalle.

Jakautuminen voidaan toteuttaa, vaikka jakautuva osuuskunta on asetettu selvitystilaan, jollei osuuskunnan omaisuutta ole ryhdytty jakamaan jäsenille.

2 §

Jakautumissuunnitelma, sen rekisteröinti ja liitteet

Jakautuvan osuuskunnan hallituksen on laadittava jakautumissuunnitelma, jota koskee soveltuvin osin, mitä 16 luvun 4—6 §:ssä säädetään kombinaatiosulautumisesta.

Jakautumissuunnitelmassa on lisäksi oltava:

1) ehdotus jakautuvan osuuskunnan varojen ja velkojen jakamisesta kullekin jakautumiseen osallistuvalla osuuskunnalle;

2) selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä vastaanottavalle osuuskunnalle tulevan ja jakautuvalla osuuskunnalle jäävän omaisuuden arvioinnissa;

3) ehdotus siitä, miten varojen siirto vastaanottavan osuuskunnan omaan pääomaan vaikuttaa jakautuvan osuuskunnan omaan pääomaan.

3 §

Osuuskunnan kokouksen päätös

Jakautuvan osuuskunnan kokous päättää jakautumisesta siten kuin 4 luvussa säädetään.

Muilta osin jakautumista koskevaa päätöstä koskee soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8—10 ja 18 §:ssä säädetään. Jakautuvan osuuskunnan jäsenen jäsenyyden päättymiseen ja osuismaksun palautukseen sovelletaan 16 luvun 11 §:ää.

4 §

Lupa jakautumisen täytäntöönpanoon ja jakautumisen täytäntöönpano

Jakautuvan osuuskunnan on haettava jakautumisen täytäntöönpanoon rekisteriviranomaisen lupa, johon sovelletaan, mitä 16 luvun 12—14 §:ssä säädetään. Jakautuvan osuuskunnan on tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta. Ilmoituksesta on voimassa, mitä 16 luvun 16 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään kombinaatiosulautumisesta.

Jos jakautuvan osuuskunnan omaisuuteen on voimassa yritysikiinnityslaisissa tarkoitettu yritysikiinnitys, jakautumista ei saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä osuuskunnan ja kiinnityksen haltijoiden sopimusta kiinnitysten jakamisesta jakautuvan ja vastaanottavien osuuskuntien kesken ja kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä.

5 §

Jakautumisen oikeusvaikutukset

Jakautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät jakautumissuunnitelmassa määrättyllä tavalla vastaanottavalle osuuskunnalle, kun jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Samanaikaisesti jakautuva osuuskunta purkautuu 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna jakautumisessa.

Jakautuvan osuuskunnan jäsenille syntyy jakautumisen rekisteröinnillä oikeus vastikkeeseen, ja heistä tulee vastaanottavan osuuskunnan jäseniä. Jakautuvan osuuskunnan omistamat omat sijoitusosuudet eivät kuitenkaan tuota oikeutta vastikkeeseen.

Jos jakautuva osuuskunta purkautuu, sen hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava lopputilitys, johon sovelletaan, mitä 16 luvun 17 §:n 3 momentissa säädetään.

6 §

Jakautumissuunnitelman ulkopuoliset varat ja velat

Jos 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna jakautumisessa ilmaantuu varoja, joita ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa, ne kuuluvat jakautuvan osuuskunnan jäsenille ja vastaanottaville osuuskunnille samassa suhteessa kuin jakautuvan osuuskunnan nettoomaisuus jaetaan jakautumissuunnitelman mukaan.

Jakautuva osuuskunta ja vastaanottavat osuuskunnat vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan osuuskunnan velasta, joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity.

Sellaisista jakautuvan osuuskunnan veloista, joista toinen osuuskunta vastaa jakautumissuunnitelman mukaan, osuuskunnan vastuun kokonaismäärä on kuitenkin enintään sille jäävän tai siirtyvän netto-omaisuuden arvo. Jakautumissuunnitelmassa mainitusta velasta velkoja voi vaatia suoritusta yhteisvastuun perusteella vasta, kun on todettu, ettei hän saa suoritusta velalliselta tai vakuudesta.

18 luku

Osuuskunnan muuttaminen osakeyhtiöksi

1 §

Yhteisömuodon muuttaminen ja osuuskunnan selvitystila

Osuuskunta voi muuttua osakeyhtiöksi ilman selvitysmenettelyä siten, että osuuskunnan jäsenet saavat vastikkeena osakeyhtiön kaikki osakkeet.

Jos jäsenelle tarjotaan osuuksien vastikkeeksi muuta omaisuutta kuin osakeyhtiön osakkeita, hänellä on oikeus saada tällaisen vastikkeen sijasta rahakorvaus, jollei säännöissä toisin määrätä.

Yhteisömuotoa voidaan muuttaa, vaikka

osuuskunta on asetettu selvitystilaan, jollei sen omaisuutta ole ryhdytty jakamaan jäsenille.

2 §

Yhteisömuodon muutossuunnitelma

Osuuskunnan hallituksen on laadittava yhteisömuodon muutossuunnitelma, jota koskee soveltuvin osin, mitä 16 luvun 4—6 §:ssä säädetään kombinaatiosulautumisesta. Suunnitelmassa on lisäksi oltava ehdotus osakeyhtiön osakepääomasta ja muusta omasta pääomasta. Osakeyhtiön osakepääomaan sekä siitä suunnitelmassa ja sen liitteenä annettavaan selvitykseen ja lausuntoon sovelletaan lisäksi, mitä osakeyhtiölain 2 luvun 4 ja 4 a §:ssä säädetään.

Jos osuuskunta muutetaan julkiseksi osakeyhtiöksi, sovelletaan lisäksi, mitä osakeyhtiölain 17 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään.

3 §

Osuuskunnan kokouksen päätös

Osuuskunnan kokous päättää yhteisömuodon muuttamisesta siten kuin 4 luvussa säädetään.

Muilta osin päätöstä yhteisömuodon muuttamisesta koskee soveltuvin osin, mitä 16 luvun 9, 10 ja 18 §:ssä säädetään.

4 §

Jäsenyyden päättyminen

Osakeyhtiöksi muuttuvan osuuskunnan jäsenellä, joka ei ole kannattanut muutospäätöstä, on oikeus erota osuuskunnasta siten kuin 4 luvun 25 §:ssä säädetään.

Jos jäsenyys päättyy myöhemmin kuin 30 päivän kuluttua yhteisömuodon muuttamisesta koskevasta osuuskunnan kokouksen päätöksestä, entisellä jäsenellä on oikeus hyväksytyyn muutossuunnitelman mukaiseen vastikkeeseen.

5 §

Täytäntöönpanolupa ja muutoksen rekisteröinti

Yhteisömuodon muuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon tarvitaan rekisteriviranomaisen lupa, jos:

1) rekisteröitävän osakeyhtiön sidotun oman pääoman yhteismäärä on pienempi kuin se osuuskunnan oman pääoman yhteismäärä, josta on vähennetty ylijäämä ja sitä vastaavat erät;

2) osuuskunta palauttaa 4 §:n nojalla osuusmaksua enemmän tai aikaisemmin, kuin mitä palautuksesta säädetään 10 luvun 1—6 §:ssä; taikka

3) osuuskunnan säännöissä määrätään jäsenen lisämaksuvelvollisuudesta.

Luvan hakemiseen, hakemuksen käsitteilyyn ja luvan myöntämiseen sovelletaan, mitä 16 luvun 12—14 §:ssä säädetään.

Osakeyhtiölle valitun hallituksen on tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus osakeyhtiöksi muuttamisen täytäntöönpanosta neljän kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksen päätöksestä tai 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä. Muuttamista koskeva päätös raukeaa, jos ilmoitusta ei tehdä määräajassa tai rekisteröiminen evätään. Ilmoitusta koskee soveltuvin osin, mitä osakeyhtiön perustamisesta kaupparekisteriin tehtävästä ilmoituksesta säädetään.

6 §

Rekisteröinnin oikeusvaikutukset

Osuuskunta muuttuu osakeyhtiöksi, kun yhteisömuodon muuttaminen merkitään kaupparekisteriin. Samalla säännöissä määrätty jäsenten lisämaksuvelvollisuus lakkaa. Osuuskunnan oikeus 20 luvun 1 tai 2 §:ään taikka tilintarkastuslain 44 §:ssä tarkoitettuun vahingonkorvaukseen ei siirry osakeyhtiölle.

Yhteisömuodon muutoksen rekisteröinnistä osuuskunnan jäsenille syntyy oikeus vastikkeeseen ja heistä tulee osakeyhtiön osakkeenomistajia muutossuunnitelman mukaisesti. Samalla syntyy oikeus 4 §:ssä tarkoitettuun osuudesta maksetun määrän palautukseen ja vastikkeeseen.

Osuuskunnan hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava osuuskunnan jäsenten kokouksessa tilitys, johon sovelletaan, mitä 16 luvun 17 §:n 3 momentissa säädetään.

19 luku

Selvitystila, purkaminen, rekisteristä poistaminen, saneeraus ja konkurssi

Päätös selvitystilasta ja rekisteristä poistamisesta

1 §

Osuuskunnan kokouksen ja rekisteriviranomaisen toimivalta

Osuuskunnan kokous päättää osuuskunnan asettamisesta selvitystilaan sekä selvitystilaan asettamista tai rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen tekemisestä.

Rekisteriviranomainen määrää osuuskunnan selvitystilaan tai poistettavaksi rekisteristä, jos jokin 3 §:ssä säädetyistä edellytyksistä on olemassa.

2 §

Osuuskunnan kokouksen päätös

Osuuskunnan kokouksen on päätettävä osuuskunnan asettamisesta selvitystilaan, jos osuuskunnan on sääntöjen mukaan lopetettava toimintansa tai jos jäsenmäärä on vähentynyt 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla (*pakkoselvitystila*). Omien sijoitusosuuksien mitätöimiseen liittyvästä osuuskunnan velvollisuudesta asettaa osuuskunta selvitystilaan säädetään 12 luvun 14 §:ssä. Osuuskunnan kokous voi päättää selvitystilaan asettamisesta myös muusta syystä (*vapaaehtoinen selvitystila*).

Vapaaehtoisen selvitystilän sijasta osuuskunnan kokous voi päättää selvitystilaan asettamista tai rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen tekemisestä rekisteriviranomaiselle.

Osuuskunnan kokouksen päätökseen sovelletaan 4 luvun säännöksiä.

3 §

Rekisteriviranomaisen päätös

Rekisteriviranomainen määrää osuuskunnan selvitystilaan tai rekisteristä poistettavaksi, jos:

1) osuuskunnalla ei ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista hallitusta;

2) osuuskunnalla ei ole rekisteriin merkittyä säännöissä edellytettyä toimitusjohtajaa;

3) osuuskunnalla ei ole rekisteriin merkittyä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 6 §:ssä tarkoitettua edustajaa;

4) osuuskunta ei ole rekisteriviranomaisen kehotuksesta huolimatta ilmoittanut 6 luvun 9 §:n mukaisesti tilinpäätösasiakirjoja rekisteröitäviksi vuoden kuluessa tilikauden päätymisestä;

5) osuuskunta on sääntöjen määräyksen tai jäsenmäärän vähentymisen perusteella asetettava selvitystilaan tai osuuskunnan kokouksen on päätettävä omien sijoitusosuuksien mitätöimisestä tai selvitystilasta, mutta osuuskunnan kokous ei ole tehnyt tällaista päätöstä;

6) osuuskunta on asetettu konkurssiin, joka on rauennut varojen puutteeseen; taikka

7) osuuskunta on hakenut selvitystilaan asettamista tai rekisteristä poistamista.

Selvitystilaan määräämistä tai rekisteristä poistamista tarkoittavan asian voi, jollei asiasta muualla tässä luvussa säädetä toisin, panna vireille hallitus, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja, osuuskunnan jäsen, velkoja tai muu, jonka oikeus saattaa riippua asianmukaisesta rekisteröinnistä tai selvitystilaan määräämisestä. Rekisteriviranomainen voi ottaa 1 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettua asian käsiteltäväksi myös omasta aloitteestaan.

Rekisteriviranomaisen on määrättävä osuuskunta selvitystilaan tai poistettavaksi rekisteristä, jollei ennen asian ratkaisemista näytetä, ettei siihen enää ole perustetta.

4 §

Korjaus- ja huomautuskehotukset

Edellä 3 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa rekisteriviranomai-

sen on sopivalla tavalla kehoitettava osuuskuntaa korjaamaan rekisteriin merkityissä tiedoissa olevat puutteet.

Jollei 1 momentissa tarkoitettuja puutteita korjata, kehoitus on lähetettävä osuuskunnalle kirjallisesti, ja kehotuksesta on käytävä ilmi, että osuuskunta voidaan määrätä selvitystilaan tai poistaa rekisteristä, jollei puutteita korjata määräpäivään mennessä. Tämä kehoitus on merkittävä viran puolesta rekisteriin ja julkaistava virallisessa lehdessä aikaisintaan neljä kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen määräpäivää. Samalla on kehoitettava niitä jäseniä ja velkojia, jotka haluavat esittää selvitystilaan määräämistä tai rekisteristä poistamista koskevia huomautuksia, tekemään huomautuksensa kirjallisesti määräpäivään mennessä. Asia voidaan ratkaista, vaikka osuuskunnan ei voitaisi näyttää vastaanottaneen kehoitusta.

Jos osuuskunta hakee selvitystilaan määräämistä tai rekisteristä poistamista, rekisteriviranomaisen on kehoitettava osuuskunnan jäseniä ja velkojia esittämään huomautuksensa siten kuin 2 momentissa säädetään.

5 §

Rekisteristä poistamisen edellytykset

Jos osuuskunnan varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä jäsen, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenetelyn kustannuksista, rekisteriviranomaisen on selvitystilaan määräämisen sijasta poistettava osuuskunta rekisteristä.

6 §

Selvitysmiesten valinta

Jos osuuskunnan kokous tai rekisteriviranomainen tekee päätöksen selvitystilasta, samalla on valittava yksi tai useampi selvitysmies hallituksen, toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston tilalle.

Jollei selvitystilassa olevalla osuuskunnalla ole rekisteriin merkittyjä toimikelpoisia selvitysmiehiä, rekisteriviranomaisen on määrättävä selvitysmiehet. Selvitysmiesten määräämistä voi hakea se, jonka oikeus voi riippua

siitä, että osuuskunnalla on edustaja. Jos osuuskunnan varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä jäsen, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenetelyn kustannuksista, rekisteriviranomaisen on selvitysmiehen määräämisen sijasta poistettava osuuskunta rekisteristä.

Selvitysmenettely

7 §

Selvitystilan alkaminen

Selvitystila alkaa, kun sitä koskeva päätös on tehty. Osuuskunnan kokous voi kuitenkin päättää, että vapaaehtoinen selvitystila alkaa päätöksentekopäivää myöhempänä päivänä.

8 §

Osuuskunnan kokouksen päätöksen rekisteröinti

Jos osuuskunnan kokous on tehnyt päätöksen osuuskunnan asettamisesta selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä tehtävä selvitystilaa koskevasta päätöksestä ja selvitysmiesten valinnasta ilmoitus rekisteröimistä varten.

9 §

Tilinpäätös selvitystilaa edeltävältä ajalta

Jos osuuskunta on asetettu selvitystilaan, hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja konsernitilinpäätös siltä selvitystilaa edeltäneeltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty osuuskunnan kokouksessa. Tilinpäätös on mahdollisimman pian esitettävä osuuskunnan kokouksessa. Tilinpäätöstä koskee soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, tältä tilikaudelta on annettava erillinen tilinpäätös ja konsernitilinpäätös.

Jos osuuskunnan kokous asettaa osuuskunnan vapaaehtoisesti selvitystilaan, se voi päättää, ettei 1 momentissa tarkoitettua tilin-

päätöstä laadita. Päätös voidaan tehdä myös selvitystilaan asettamisen jälkeen.

Selvitysmiehet voivat osuuskunnan kokouksen päätöksestä huolimatta velvoittaa hallituksen ja toimitusjohtajan laatimaan tilinpäätöksen.

10 §

Julkinen haaste velkojille

Selvitysmiesten on haettava julkinen haaste osuuskunnan velkojille. Julkisesta haasteesta on voimassa, mitä määräajasta velkomisasi-oissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetussa asetuksessa (32/1868) säädetään, jollei 2 momentista muuta johdu.

Julkinen haaste haetaan rekisteriviranomaiselta. Haasteesta velkojia on kehotettava ilmoittamaan saatavansa kirjallisesti rekisteriviranomaiselle tämän ilmoittamaan määräpäivään mennessä. Mitä muussa laissa säädetään paikalletulopäivästä, koskee mainittua määräpäivää. Haaste on julkaistava virallisessa lehdessä viimeistään kuukausi ennen määräpäivää. Selvitysmiesten on viimeistään kolme viikkoa ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus osuuskunnan tunnetuille velkojille. Rekisteriviranomaisen on ilmoitettava sille ilmoitetuista saatavista selvitysmiehille viipymättä määräpäivän jälkeen. Rekisteriviranomainen merkitsee haasteen antamisen rekisteriin viranpuolesta.

11 §

Osuuskunnan kokous ja edustajisto selvitystilan aikana

Selvitystilassa olevan osuuskunnan kokoukseen sovelletaan osuuskunnan kokousta koskevia tämän lain säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Jos se on tarpeen selvitystilan lopettamiseksi ja toiminnan jatkamiseksi, osuuskunnan kokous voi päättää myös sääntöjen muuttamisesta ja oman pääoman ehtoisen rahoituksen hankkimisesta.

Selvitystilassa olevan osuuskunnan edustajiston jäsenten toimikausi jatkuu selvitystilan päättymiseen asti. Edustajiston kokous voi

kuitenkin päättää, että sääntöjen mukainen edustajiston vaali järjestetään myös selvitystilan aikana.

12 §

Selvitysmiesten tehtävät

Mitä tässä laissa säädetään hallituksesta ja hallituksen jäsenistä, koskee myös selvitysmiehiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

Selvitysmiehet hoitavat osuuskunnan asioita selvitystilan aikana. Heidän on mahdollisimman pian muutettava rahaksi selvitystä varten tarvittava määrä osuuskunnan omaisuutta sekä maksettava osuuskunnan velat. Osuuskunnan liiketoimintaa saadaan jatkaa siinä määrin kuin tarkoituksenmukainen selvittely sitä vaatii.

13 §

Tilinpäätös selvitystilan aikana

Selvitysmiesten on laadittava kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, jotka on esitettävä varsinaisen osuuskunnan kokouksen hyväksyttäväksi. Mitä tässä laissa säädetään hallituksen esityksestä ylijäämää tai tappiota koskeviksi toimenpiteiksi, ei sovelleta näihin tilinpäätöksiin.

Oma pääoma voidaan merkitä taseeseen yhdeksi eräksi ja ilmoittaa sarakkeen ulkopuolella osuus-, lisäosuus- ja sijoitusosuuspääoma jaoteltuna lajeittain sääntöjen määräysten mukaan.

Omaisuuksia ei saa merkitä taseeseen korkeampaan arvoon kuin todennäköiseen luovutushintaan luovutuksesta johtuvat erilliskulut vähennettyinä. Jos omaisuudesta arvioidaan saatavan olennaisesti enemmän kuin mitä taseeseen on merkitty tai jos velan ja selvityskulujen maksamiseen arvioidaan tarvittavan taseen mukaisesta velasta olennaisesti poikkeava määrä, näin arvioidut määrät on ilmoitettava sarakkeen ulkopuolella vastaavien omaisuus- ja velkaerien kohdalla.

14 §

Tilintarkastus selvitystilan aikana

Tilintarkastajien tehtävä ei lakkaa osuus-

kunnan joutuessa selvitystilaan. Mitä 7 luvussa säädetään, noudatetaan soveltuvin osin selvitystilan aikana. Tilintarkastuskertomuksen tulee lisäksi sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä tarpeettomasti pitkitetty.

15 §

Selvitystilassa olevan osuuskunnan konkurssi

Jos osuuskunnan varat eivät riitä velkojen maksamiseen, selvitysmiesten on luovutettava osuuskunnan omaisuus konkurssiin.

16 §

Velkojen maksaminen ja omaisuuden jakaminen jäsenille

Julkisen haasteen määräpäivän ja kaikkien tiedossa olevien velkojen maksamisen jälkeen selvitysmiesten on jaettava osuuskunnan omaisuus jäsenille. Jos velka on riittävä tai erääntymätön taikka sitä ei muusta syystä voida maksaa, velan maksamiseen tarvittavat varat on pantava erilleen ja jäännös jaettava. Jäsenelle voidaan turvaavaa vakuutta vastaan antaa ennakkoa hänen jako-osuudestaan.

Jäsenen jako-osuus on:

- 1) osuudelle tuleva osuus jaettavasta omaisuudesta, kuitenkin enintään osuusmaksusta osuuskunnalle suoritettu määrä; sekä
- 2) jäsenten lukumäärän mukainen osuus osuuksista maksettujen määrien palautuksen jälkeen jäävästä säästöstä.

Edellä 2 momentin estämättä säännöissä voidaan määrätä säästön:

- 1) jakamisesta jäsenille muun perusteen mukaan;
- 2) jakamisesta lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien omistajille; sekä
- 3) käyttämisestä säännöissä määrättyyn tai osuuskunnan kokouksen määräämään tarkoitukseen.

Jos jako-osuus on pienempi kuin jakamisen kustannukset, tuomioistuin voi selvitysmiesten hakemuksesta määrätä jako-osuuden luovuttamisesta valtiolle. Muussa tapauksessa noudatetaan, mitä 21 §:ssä säädetään.

17 §

Lopputilitys

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiesten on viivytyksettä annettava lopputilitys hallinnostaan laatimalla koko selvitysmenettelyä koskeva kertomus. Kertomuksessa on oltava myös selostus osuuskunnan omaisuuden jakamisesta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätöksiä koskevat asiakirjat koko selvitystilan ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajille, joiden on kuukauden kuluessa kertomuksen saamisesta annettava lopputilitystä ja selvitystilan aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus.

Tilintarkastuskertomuksen saatuaan selvitysmiesten on viivytyksettä kutsuttava jäsenet osuuskunnan kokoukseen, jossa lopputilitys käsitellään.

18 §

Purkuajankohta ja -ilmoitus

Osuuskunta on purettu, kun selvitysmiehet ovat esittäneet lopputilityksen osuuskunnan kokouksessa.

Selvitysmiesten on viivytyksettä ilmoitettava osuuskunnan purkaminen rekisteröitäväksi.

19 §

Jaon moittiminen ja jako-osuuden menettäminen

Jos jäsen tahtoo moittia jakoa, kanne osuuskuntaa vastaan on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin osuuskunnan kokouksessa.

Jäsen menettää oikeutensa jako-osuuteen, jollei hän ilmoittaudu nostamaan jako-osuutta viiden vuoden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin osuuskunnan kokouksessa.

20 §

Vahingonkorvauskanne puretun osuuskunnan lukuun

Puretun osuuskunnan jäsenet, joilla on vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty

pienempi osa osuuskunnan koko äänimäärästä, voivat kirjallisesti vaatia selvitysmiehiä kutsumaan osuuskunnan kokouksen koolle käsittelemään 20 luvussa tarkoitetun kanteen nostamista. Tällöin noudatetaan, mitä 4 luvun 10 §:n 2 momentissa sekä 20 luvun 4 ja 5 §:ssä säädetään. Kanne on kuitenkin pantava vireille vuoden kuluessa lopputilityksen esittämisestä.

21 §

Selvitystilän jatkaminen

Jos osuuskunnan purkamisen jälkeen ilmaantuu uusia varoja tai osuuskuntaa vastaan nostetaan kanne taikka muutoin tarvitaan selvitystoimenpiteitä, selvitystä on jatkettava. Selvitysmiesten on viivytyksettä tehtävä tästä ilmoitus rekisteröimistä varten.

Selvitystä ei kuitenkaan 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa jatketa, jos osuuskunnan varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei ole tietoa eikä jäsen, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastataksaan selvitysmenettelyn kustannuksista.

22 §

Selvitystilän lopettaminen

Jos osuuskunnan kokous on päättänyt vapaaehtoisesta selvitystilasta taikka rekisteriviranomainen on määrännyt osuuskunnan selvitystilaan jäsenten lukumäärän vähentymisen perusteella, osuuskunnan kokous voi päättää selvitystilän lopettamisesta ja osuuskunnan toiminnan jatkamisesta. Päätöstä ei kuitenkaan saa tehdä, jos selvitystilaan on tämän lain tai sääntöjen mukainen peruste taikka jos osuuskunnan omaisuutta on jaettu tai jäseniltä on peritty lisämaksuja. Ennen päätöksen tekemistä on hankittava tilintarkastajien lausunto asiasta. Päätökseen sovelletaan muutoin, mitä 4 luvussa säädetään.

Kun 1 momentissa tarkoitettu päätös on tehty, osuuskunnalle on valittava johto sääntöjen mukaisesti.

Kun hallitus on valittu, selvitysmiesten on viivytyksettä tehtävä selvitystilän lopettamista koskevasta päätöksestä ja hallituksen vaa-

lista ilmoitus rekisteröimistä varten. Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen rekisteröintiä. Osuuskunnan velkojille haettu julkinen haaste jää vaikutuksitta, kun selvitystila on lopetettu tämän pykälän mukaisesti.

23 §

Toiminta purkamisen jälkeen

Purettu osuuskunta ei voi hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Osuuskunnan puolesta sen purkamisen jälkeen tehdystä toimesta vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet. Selvitysmiehet voivat kuitenkin ryhtyä toimenpiteeseen selvitystoimien jatkamiseksi ja osuuskunnan asettamiseksi konkurssiin.

Jos osuuskunnan kanssa sen purkamisen jälkeen tehdyn sopimuksen osapuoli ei tien-nyt, että osuuskunta oli purettu, hän voi luopua sopimuksesta.

Jos purettu osuuskunnalla ei ole selvitysmiestä, haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:ssä säädetään.

Rekisteristä poistaminen

24 §

Poistamisen ajankohta

Osuuskunta on poistettu rekisteristä, kun poistamista koskeva rekisteriviranomaisen päätös on merkitty rekisteriin.

25 §

Poistetun osuuskunnan edustajat

Rekisteristä poistettua osuuskuntaa edustaa tarvittaessa yksi tai useampi edustaja. Edustajien kelpoisuudesta toimia osuuskunnan puolesta säädetään 26 §:ssä. Edustajia koskee muutoin soveltuvin osin, mitä selvitysmiehistä säädetään. Edustajat valitaan ja erotetaan jäsenten kokouksessa, johon sovelletaan, mitä osuuskunnan kokouksesta säädetään.

Jos rekisteristä poistetulla osuuskunnalla ei ole edustajaa, haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:ssä säädetään.

26 §

Toiminta poistetun osuuskunnan lukuun

Rekisteristä poistettu osuuskunta ei poistamisen jälkeen voi hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Osuuskunnan puolesta sen rekisteristä poistamisen jälkeen tehdystä toimesta vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet. Osuuskunnan edustajat voivat kuitenkin ryhtyä toimenpiteeseen selvitystoimien aloittamiseksi tai hakea osuuskunnan asettamista konkurssiin. Jos osuuskunnan kanssa sen rekisteristä poistamisen jälkeen tehdyn sopimuksen osapuoli ei tiennyt, että osuuskunta oli poistettu rekisteristä, hän voi luopua sopimuksesta.

Rekisteristä poistetun osuuskunnan edustajat voivat 1 momentin säännöksistä huolimatta ryhtyä toimiin, jotka ovat välttämättömiä osuuskunnan velan maksamiseksi tai osuuskunnan omaisuuden arvon säilyttämiseksi. Osuuskunnan puolesta tehdyistä toimista on tarvittaessa tehtävä merkintä osuuskunnan kirjanpitoon. Rekisteristä poistamisen vaikutuksesta yritys kiinnityksen voimassaoloon säädetään yritys kiinnityslaisissa.

27 §

Poistetun osuuskunnan varojen jakaminen

Rekisteristä poistetun osuuskunnan varoja voidaan jakaa osuuskunnan jäsenille vain, jos osuuskunta selvitetään tässä luvussa säädettyllä tavalla. Osuuskunnan edustajat voivat kuitenkin jakaa osuuskunnan omaisuuden jäsenille ilman selvitysmenettelyä, jos rekisteristä poistamisesta on kulunut viisi vuotta, osuuskunnan varat ovat enintään 8 000 euroa ja osuuskunnalla ei ole tunnettuja velkoja. Jäsenet vastaavat saamiensa varojen määrällä osuuskunnan velkojen maksamisesta.

28 §

Vahingonkorvauskanne poistetun osuuskunnan lukuun

Rekisteristä poistetun osuuskunnan jäsenet, joilla on vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan koko äänimäärästä, voivat kirjallisesti vaatia osuus-

kunnan edustajia kutsumaan osuuskunnan kokouksen koolle käsittelemään 20 luvussa tarkoitettua kanteen nostamista. Tällöin noudatetaan, mitä 4 luvun 10 §:n 2 momentissa sekä 20 luvun 4 ja 5 §:ssä säädetään.

29 §

Poistetun osuuskunnan selvittäminen

Jos rekisteristä poistamisen jälkeen tarvitaan selvitystoimia, rekisteriviranomaisen on sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrättävä osuuskunta selvitystilaan. Osuuskuntaa ei kuitenkaan määrätä selvitystilaan, jos osuuskunnan varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä jäsen, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenettelyn kustannuksista.

Yrityssaneeraus ja konkurssi

30 §

Saneeraus

Hakemus osuuskuntaa koskevan, yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitettua menettelyä aloittamisesta voidaan tehdä osuuskunnan kokouksen päätöksellä. Myös hallitus voi tehdä hakemuksen, jos se katsoo asian kiireellisyyden sitä vaativan. Hallituksen on tällöin viipymättä kutsuttava koolle osuuskunnan kokous käsittelemään kysymystä hakemuksen jatkamisesta.

31 §

Konkurssi

Osuuskunnan omaisuus voidaan luovuttaa konkurssiin vain hallituksen tai, jos osuuskunta on selvitystilassa, selvitysmiesten päätöksellä. Konkurssin aikana osuuskuntaa edustavat konkurssivelallisen hallitus ja toimitusjohtaja taikka ennen konkurssin alkamista valitut selvitysmiehet. Konkurssin aikana voidaan kuitenkin valita uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä.

Jos konkurssin päättyessä omaisuutta ei ole jäljellä, osuuskunta on purettu, kun konkurssihallinto on antanut lopputilityksen. Kon-

kurssihallinnon on viivytyksettä tehtävä purkamisesta ilmoitus rekisteröimistä varten.

Jos omaisuutta on jäljellä konkurssin päättyessä eikä osuuskunta ollut selvitystilassa, kun sen omaisuus luovutettiin konkurssiin, hallituksen on viipymättä kutsuttava osuuskunnan kokous koolle päättämään, onko osuuskunnan toimintaa jatkettava vai onko osuuskunta asetettava selvitystilaan. Jos osuuskunnan kokous tekee osuuskunnan toiminnan jatkamista koskevan päätöksen, hallituksen on viipymättä tehtävä tästä ilmoitus rekisteröimistä varten. Jos osuuskunta on selvitystilassa, kun se asetetaan konkurssiin, noudatetaan, mitä 20 §:ssä säädetään.

Jos osuuskunnan konkurssi on päättynyt ja osuuskunnalle ilmaantuu uusia varoja, menettellään 3 momentissa säädetyllä tavalla.

20 luku

Vahingonkorvausvelvollisuus

1 §

Johdon vastuu

Hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen, toimitusjohtaja tai selvitysmies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimesaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut osuuskunnalle. Sama koskee vahinkoa, jonka hän on tätä lakia tai sääntöjä rikkomalla aiheuttanut jäsenelle tai jollekulle muulle.

2 §

Jäsenen vastuu

Jäsen on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain tai sääntöjen rikkomiseen tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta on aiheuttanut osuuskunnalle, jäsenelle tai jollekulle muulle.

3 §

Vastuun sovittelu ja jakaminen

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakaantumisesta useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä

vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

4 §

Päätös kanteen vireillepanosta

Vahingonkorvauskanteen vireillepanosta osuuskunnan lukuun 1 tai 2 §:n taikka tilintarkastuslain 44 §:n nojalla päätetään osuuskunnan kokouksessa. Hallituksella on kuitenkin oikeus päättää rangaistavaan tekoon perustuvan korvauskanteen vireillepanosta.

Osuuskunnan kokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä tai kanteen nostamatta jättämisestä ei estä osuuskuntaa panemasta vireille kannetta, jos kokoukselle ei tilinpäätöksessä tai tilintarkastuskertomuksessa taikka muutoin ole annettu olennaisesti oikeita ja täydellisiä tietoja kanteen perusteena olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä.

Jos osuuskunta asetetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty kahden vuoden kuluessa siitä, kun osuuskunnan kokouksessa päätettiin myöntää vastuuvapaus tai olla nostamatta kannetta, konkurssipesä saa tämän päätöksen estämättä panna kanteen vireille. Sama koskee selvittäjää, jos edellä mainitun ajan kuluessa on aloitettu osuuskuntaa koskeva, yrityksen saneerausesta annetussa laisissa tarkoitettu menettely.

5 §

Vähemmistön kanneoikeus

Jäsenten vaatimuksesta kanne voidaan panna vireille osuuskunnan lukuun 4 §:n 1 ja 2 momentin estämättä, jos:

1) osuuskunnan kokouksessa on myönnetty vastuuvapaus tai muutoin päätetty olla nostamatta korvauskannetta, mutta päätöstä vastaan ovat äänestäneet jäsenet, joilla on vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan koko äänimäärästä;

2) päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä koskevassa asiassa ei ole tehty kahdeksan kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä; taikka

3) päätöstä korvauskanteen nostamisesta koskevassa asiassa ei muutoin ole tehty kahden

kuukauden kuluessa siitä, kun asiaa olisi pitänyt käsitellä osuuskunnan kokouksessa.

Kanteen voivat panna vireille jäsenet, joilla on vähintään neljäsosa tai säännöissä määrätty pienempi osa osuuskunnan koko äänimäärästä. Jos jäsen luopuu kanteesta sen vireillepanon jälkeen, muut kanteen vireille panneet jäsenet voivat jatkaa kanteen ajamista.

Kanne on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettua osuuskunnan kokouksen päätöksestä tai 1 momentissa tarkoitettua määräajan päättymisestä tai, jos on vaadittu 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettua tarkastuksen toimittamista, siitä kun tarkastuksesta annettu lausunto on esitetty osuuskunnan kokouksessa, tai kun tarkastajan määräämistä tarkoittava hakemus on hylätty.

Kanteen vireille panneet jäsenet vastaavat oikeudenkäyntikuluista. He ovat kuitenkin oikeutettuja saamaan osuuskunnalta korvauksen niistä siinä määrin kuin osuuskunnalle oikeudenkäynnillä voitettavat varat siihen riittävät. Tuomioistuin voi määrätä, että kanteen vireille panneille jäsenille on suoritettava heidän osuuksilleen tuleva osuus osuuskunnalle voitetuista varoista.

6 §

Kanteen vireillepanoajat

Kannetta osuuskunnan lukuun 1 tai 2 §:n taikka tilintarkastuslain 44 §:n nojalla ei voida panna vireille, ellei kanne perustu rangaistavaan tekoon:

1) hallituksen jäsentä, hallintoneuvoston jäsentä tai toimitusjohtajaa vastaan, kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin;

2) tilintarkastajaa vastaan, kolmen vuoden kuluttua siitä, kun se tilintarkastuskertomus, lausunto tai todistus, johon kanne perustuu, esitettiin; eikä

3) jäsentä vastaan, kahden vuoden kuluttua päätöksestä tai toimenpiteestä, johon kanne perustuu.

Jos osuuskunnan lukuun ajettavan kanteen vireillepanoajaksi on kulunut umpeen, 4 §:n

3 momentissa tarkoitettua kannetta ei voida panna vireille sen jälkeen, kun kuukausi on kulunut konkurssissa toimitetusta valvonnasta.

21 luku

Säästökassatoiminta*Säästökassatoimintaa harjoittava osuuskunta ja toiminnan säännöt*

1 §

Toiminnan edellytykset

Osuuskunta, jonka pääasiallisena toimialana on vähittäiskauppa, saa toimintansa rahoittamiseksi harjoittaa säästökassatoimintaa vastaanottamalla takaisin maksettavia euromääräisiä rahavaroja jäseniltään 7 §:ssä tarkoitettuja ehtoja täyttävälle tilille (*jäsensijoitus*), jos osuuskunnan jäsenmäärä on vähintään 500 ja rahana maksettu osuuspääoma vähintään 80 000 euroa.

Osuuskunta, joka on konsernin emon tai tytärosuuskunta, saa vastaanottaa jäsensijoituksia vain, jos konsernin pääasiallisena toimialana on vähittäiskauppa.

2 §

Toiminnan edellytysten lakkaaminen

Jos säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan jäsenmäärä tai osuuspääoma laskee alle 1 §:n 1 momentissa säädetyn, osuuskunnan on keskeytettävä jäsensijoitusten vastaanottaminen. Jos jäsenmäärä tai osuuspääoma ei palaudu 1 §:n 1 momentissa säädettyyn kuuden kuukauden kuluessa, osuuskunnan on lopetettava säästökassatoiminta. Osuuskunnan on tällöin sanottava irti jäsensijoitusvarat ja sen jälkeen lopetettava jäsensijoitustilit tiliehtojen mukaisesti.

Jos osuuskunta on 1 momentin mukaisesti lopettanut säästökassatoiminnan, osuuskunta ei saa uudestaan aloittaa säästökassatoimintaa ennen kuin sen jäsenmäärä ja osuuspääoma ovat olleet 1 §:n 1 momentissa säädetyn mukaiset yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuoden.

Jos säästökassatoimintaa harjoittavan

osuuskunnan taikka, jos osuuskunta on kirjanpitolaissa tarkoitettu emo- tai tytäryritys, konsernin pääasiallisena toimialana ei enää ole vähittäiskauppa, osuuskunnan on lopetettava säästökassatoiminta sekä sanottava irti jäsenajoitusvarat ja sen jälkeen lopetettava jäsenajoitustilit tiliehtojen mukaisesti.

Jos osuuskunta on 3 momentin mukaisesti lopettanut säästökassatoiminnan, osuuskunta ei saa uudestaan aloittaa säästökassatoimintaa ennen kuin osuuskunnan tai konsernin pääasiallisena toimialana on vähintään yhden täyden tilikauden ollut vähittäiskauppa.

Jäsenajoituksen tehneellä jäsenellä on oikeus irtisanoa määräaikaissijoitus erääntymään välittömästi, jos osuuskunta on lopettanut säästökassatoiminnan 1 tai 3 momentissa säädetyllä tavalla.

3 §

Säästökassatoiminnan säännöt

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan on otettava sääntöjensä osaksi säästökassatoimintaa koskevat säännöt. Osuuskunnan on toimitettava ne ja niiden muutokset valtiovarainministeriön vahvistettaviksi. Osuuskunta ei saa aloittaa säästökassatoimintaa ennen kuin ministeriö on vahvistanut säästökassatoimintaa koskevat säännöt. Säästökassatoimintaa koskevat säännöt eivät saa sisältää jäsenten kannalta kohtuuttomia määräyksiä.

Säästökassatoimintaa koskevissa säännöissä on mainittava ainakin:

- 1) keiltä jäsenajoituksia saadaan vastaanottaa;
- 2) missä jäsenajoituksia voidaan vastaanottaa;
- 3) kuinka säästökassatoiminnan tarkastus järjestetään, erityisesti säästökassatarkastuksen suorittavien tilintarkastajien oikeudet, velvollisuudet ja tarkastuksen sisältö;
- 4) kuinka 10 §:ssä säädetyt kassavarantovelvoitteen seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään;
- 5) miten jäsenajoitusten rajat määrätään;
- 6) miten jäsenajoituksia koskevat tiedonannot toimitetaan jäsenajoituksen tehneiden jäsenten tietoon;
- 7) milloin ja missä 13 §:ssä tarkoitettu

osavuosikatsaus sekä 14 §:ssä tarkoitettu tilinpäätös ja tilinpäätöstiedote ovat jäsenajoituksen tehneiden jäsenten saatavilla.

Säästökassatoimintaa koskeviin sääntöihin on lisäksi otettava muut valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomat määräykset.

Säästökassatoimintaa koskevissa säännöissä ei voida määrätä, että osuuskunnalla on erityisiä säästökassakonttoreita, joissa ei ole muuta toimintaa.

Säästökassan toiminta

4 §

Tilinomistaja

Osuuskunta saa ottaa jäsenajoituksia vastaan ainoastaan jäseniltään ja jäsentensä alaikäisiltä lapsilta (*jäsenajoittaja*) heidän omistamilleen tileille.

Jos jäsenajoittajan jäsenyys osuuskunnassa lakkaa tai jos jäsenajoitukseen perustuva saaminen siirtyy sellaiselle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, joka ei ole osuuskunnan jäsen, osuuskunnan on sanottava jäsenajoitusvarat irti vuoden kuluessa siitä, kun osuuskunta on saanut tapahtumasta tiedon, ja sen jälkeen lopetettava jäsenajoitustili tiliehtojen mukaisesti. Näin on meneteltävä myös, kun alaikäinen jäsenajoittaja tulee täysivaltaiseksi. Määräaikaissijoitus on kuitenkin voimassa sen eräpäivään asti.

5 §

Säästökassan toimipisteet

Osuuskunta voi vastaanottaa jäsenajoituksia osuuskunnan, sen tytäryrityksen ja osuuskunnan keskusliikkeen sekä osuuskunnan osakkuusyrityksen, jonka äänimäärästä ja osakepääomasta säästökassatoimintaa harjoittavat osuuskunnat omistavat enemmistön, sellaisissa Suomessa sijaitsevilla toimipisteillä, joissa se säästökassatoimintaa koskevien sääntöjen mukaan on sallittu.

6 §

Säästökassatoiminnan markkinointi

Osuuskunta ei saa säästökassatoimintaansa

markkinoidessaan antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja eikä muutoinkaan käyttää jäsenarjoittajan kannalta sopimatonta tai hyvän tavan vastaista menettelyä.

Markkinaoikeus voi kieltää osuuskuntaa jatkamasta 1 momentin vastaista markkinointia taikka uudistamasta sellaista tai siihen rinnastettavaa markkinointia. Markkinaoikeus voi myös antaa kiellon väliaikaisena, jolloin kiello on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Kiellon noudattamista voidaan tehostaa uhkasakolla.

7 §

Jäsentilin ehdot

Jäsenarjoitusten vastaanottamisessa käytettävien jäsenarjoitustilien yleiset ehdot hyväksyy valtiovarainministeriö. Tiliehdot eivät saa sisältää jäsenarjoittajien kannalta kohtuuttomia tai kilpailua vääristäviä määräyksiä.

Jäsenarjoituksesta osuuskunta saa suorittaa hyvityksenä ainoastaan tiliehtojen mukaisen koron. Jäsenarjoitukseen perustuvan muun etuuden antaminen on kielletty.

8 §

Jäsenarjoitustodiste

Jos jäsenarjoituksesta annetaan erillinen todiste, se on asetettava nimetylle henkilölle. Todisteeseen ja tilirekisteriin merkitään jäsenarjoittajan tai, jos jäsenarjoittaja on alaikäinen, hänen vanhempansa jäsennumero osuuskunnassa. Jäsenarjoitus voidaan siirtää ainoastaan nimetylle henkilölle, mistä on oltava maininta todisteessa. Jäsenarjoitustilin käyttöön voidaan liittää ehto, jonka mukaan tiliä voi käyttää muukin kuin jäsenarjoittaja.

Jos säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan jäsenarjoituksesta antama todiste, jossa on nimenomainen ehto, ettei varoja saa nostaa palauttamatta todistetta tai tekemättä siihen maksumerkintää, on kadonnut, asiakirjan omistajan on annettava katoamisesta tieto osuuskunnalle ja samalla ilmoitettava, milloin ja miten asiakirja on kadonnut. Osuuskunnan on kuulutettava todisteen katoamisesta ilmoituksella, joka on asiakirjan omistajan kustannuksella julkaistava kerran

virallisessa lehdessä. Jollei asiakirjaa ole löydetty kuuden kuukauden kuluessa kuuluttamisesta, todisteen omistaja on oikeutettu tiliehtojen mukaisesti perimään saatavansa, eikä entinen todiste anna puhevaltaa osuuskuntaa vastaan sen jälkeen, kun jäsenarjoitusvarat on maksettu.

9 §

Kuittaus

Säästökassatoimintaa harjoittava osuuskunta ei saa vastasaatavallaan kuitata sellaisia yksityishenkilön jäsenarjoitustilillä olevia tai hänelle maksettaviksi osoitettuja varoja, joita ei lain mukaan saa ulosmitata. Osuuskunnan on ennen kuittausa selvitettävä varojen ulosmittauskelpoisuus. Kuittausvaatimuksesta on ilmoitettava jäsenarjoittajalle. Tämän momentin vastainen kuittaus on mitätön.

Jos varojen ulosmittauskelpoisuuden selvittäminen ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia vaivoja, osuuskunta saa kuitenkin vaatia kuittausa, jos se ilmoittaa jäsenarjoittajalle kuittausvaatimuksen yhteydessä kirjallisesti 1 momentissa säädetystä kuittausoikeuden rajoituksesta sekä tässä momentissa säädetystä kuittauksen peruuntumisesta. Kuittaus peruuntuu, jos jäsenarjoittaja 14 päivän kuluessa kuittausvaatimuksesta tiedon saatuaan esittää selvityksen siitä, etteivät varat ole ulosmittauskelpoisia. Jollei kuittausvaatimuksen tiedoksisaannin ajankohdasta voida esittää muuta selvitystä, vaatimuksen katsotaan tulleen jäsenarjoittajan tietoon seitsemäntenä päivänä vaatimusta koskevan ilmoituksen lähettämisestä. Jos jäsenarjoittajalle ei anneta tässä momentissa säädettyjä tietoja, kuittaus on mitätön.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske jäsenarjoittajan nimenomaiseen valtuutukseen perustuvia veloituksia jäsenarjoitustilillä olevista varoista. Jäsenarjoittaja voi peruuttaa valtuutuksen milloin tahansa. Sopimus, jolla vähennetään jäsenarjoittajalle tämän pykälän mukaan kuuluvia oikeuksia, on mitätön.

10 §

Kassavaranto

Säästökassatoimintaa harjoittavalla osuus-

kunnalla on oltava jäsenajoitusten laatuun ja määrään nähden riittävä kassavaranto, joka on vähintään 25 prosenttia vaadittaessa maksettavien jäsenajoitusten määrästä ja vähintään 10 prosenttia osuuskunnan muiden jäsenajoitusten määrästä.

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan kassavarantoon luetaan:

- 1) osuuskunnan kassa;
- 2) kuukauden kuluessa erääntyvät ja kuukauden irtisanomisajan kuluttua nostettavissa olevat saamiset kotimaisilta ja niihin rinnastettavilta ulkomaisilta luottolaitoksilta sekä säästökassatoimintaa harjoittavien osuuskuntien keskusliikkeeltä;
- 3) helposti markkinoitavat saamistodisteet.

11 §

Jäsenajoitusten vakuudet

Säästökassatoimintaa harjoittava osuuskunta voi järjestää takauksen tai muun vakuuden jäsenajoittajan saamisen turvaamiseksi. Vakuusjärjestelystä ja sen kattavuudesta on annettava selostus osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöstiedotteessa. Jos osuuskunta ei ole järjestänyt takausta tai muuta vakuutta, myös tästä on mainittava osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöstiedotteessa. Osuuskunnan on lisäksi 15 §:n mukaisesti julkistettava tieto vakuusjärjestelyissä tai vakuudenarvossa tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Osuuskunnan tiedonantovelvollisuus

12 §

Tiedonantovelvollisuus

Säästökassatoimintaa harjoittava osuuskunta on velvollinen pitämään riittävät tiedot jäsenajoituksen arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista jäsenajoittajien saatavilla kaikissa niissä toimipisteissä, joissa jäsenajoituksia osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevien sääntöjen mukaan voidaan vastaanottaa.

13 §

Osavuositarkastus ja vuosikatsaus

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuus-

kunnan on laadittava osavuositarkastus kultaikin yli kuuden kuukauden pituiselta tilikaudeltaan. Osavuositarkastus on laadittava tilikauden kuudelta ensimmäiseltä kuukaudesta.

Jos osuuskunnan tilikautta on pidennetty säännöissä aikaisemmin määrätystä, osuuskunnan on lisäksi laadittava vuosikatsaus tilikauden 12 ensimmäiseltä kuukaudesta. Mitä osavuositarkastuksesta säädetään, koskee myös vuosikatsausta.

Osuuskunnan hallitus antaa osavuositarkastuksen. Jos osuuskunnan tilintarkastaja on tarkastanut tarkastuksen, tilintarkastajan mahdolliset muistutukset ja huomautukset on liitettävä tarkastukseen.

Jos osuuskunnan on laadittava konsernitilinpäätös, osavuositarkastus annetaan konsernin tietoina.

Osavuositarkastus on laadittava hyvän kirjanpitoalan mukaisesti, ja siinä on annettava oikeat ja riittävät tiedot, jotta jäsenajoittaja voi tehdä perustellun arvion osuuskunnan toiminnasta ja tuloksesta sekä niiden kehityssuunnasta.

Osavuositarkastuksessa on selostettava osuuskunnan toimintaa, tuloskehitystä ja investointeja sekä rahoitustilanteen ja toimintaympäristön muutoksia edellisen tilikauden jälkeiseltä ajalta. Tarkastuskaudella toimintaan ja tulokseen vaikuttaneista poikkeuksellisista seikoista on annettava selostus. Osavuositarkastuksessa esitettävien tietojen on oltava vertailukelpoisia edellisen tilikauden vastaavan tarkastuskauden tietojen kanssa. Osavuositarkastuksessa on myös selostettava osuuskunnan toiminnan ja tuloksen kannalta olennaisia tarkastuskauden jälkeisiä tapahtumia sekä osuuskunnan todennäköistä kehitystä kuluvana tilikautena siinä määrin kuin se on mahdollista. Tarkemmat säännökset tarkastuksen sisällöstä ja annettavien tietojen esittämistä annetaan valtiovarainministeriön asetuksella.

Osavuositarkastus on asetettava jäsenajoittajien nähtävälle ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tarkastuskauden päättymisestä.

Osavuositarkastus on pidettävä jäsenajoittajien nähtävänä kaikissa niissä toimipisteissä, joissa jäsenajoituksia osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevien sääntöjen mukaan

voidaan ottaa vastaan. Osavuosikatsaus on lisäksi pyynnöstä toimitettava maksutta jäsenarjoittajille.

Osuuskunnalle voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus osavuosikatsauksen sisällöstä ja laatimisesta, jos poikkeuksen myöntäminen ei vaaranna jäsenarjoittajien asemaa. Poikkeuksen myöntämisen perusteista säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella.

Poikkeuksen osavuosikatsauksen sisällöstä myöntää kirjanpitolautakunta ja poikkeuksen katsauksen laatimisesta valtiovarainministeriö. Katsaukseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta. Kirjanpitolautakunnan ja valtiovarainministeriön on välittömästi ilmoitettava poikkeusta koskevasta hakemuksesta ja sitä koskevasta ratkaisusta toisilleen.

14 §

Tilinpäätös ja tilinpäätöstiedote

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan on annettava tilinpäätöksessään oikeat ja riittävät tiedot jäsenarjoituksen arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista. Tarkemmat säännökset tilinpäätöksen sisällöstä ja annettavien tietojen esittämistavasta annetaan valtiovarainministeriön asetuksella.

Tilinpäätös on pidettävä jäsenarjoittajien nähtävänä viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan varsinaista kokousta kaikissa niissä toimipisteissä, joissa jäsenarjoituksia osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevien sääntöjen mukaan voidaan ottaa vastaan. Tilinpäätöksen ohessa jäsenarjoittajien nähtävänä on pidettävä myös tilintarkastuskertomus. Osuuskunnan on kuitenkin asetettava tilintarkastuskertomus jäsenarjoittajien nähtävälle välittömästi, jos tilintarkastajat:

- 1) ovat tehneet muistutuksen suorittamansa tilintarkastuksen perusteella;
- 2) eivät puolla taseen ja tuloslaskelman vahvistamista tai vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille;
- 3) eivät ole yhtyneet hallituksen ehdotukseen ylijäämän käyttämisestä, mikäli päätöksen tekeminen siitä 8 luvun 2—5 §:n mukaan saattaa tulla kysymykseen, tai tappiota koskeviksi toimenpiteiksi; tai
- 4) katsovat, että tilikauden aikana jäsen-

arjoittajien nähtävälle asetettuja osavuosikatsauksia ei ole laadittu niitä koskevien sääntösten mukaisesti.

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan on laadittava tilinpäätöksen pääkohdat sisältävä tiedote välittömästi tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen (*tilinpäätöstiedote*). Jos osuuskunnan on laadittava konsernitilinpäätös, tilinpäätöstiedote annetaan konsernin tietoina. Tarkemmat säännökset tilinpäätöstiedotteen sisällöstä ja annettavien tietojen esittämistavasta annetaan valtiovarainministeriön asetuksella.

Tilinpäätöstiedote on pidettävä jäsenarjoittajien nähtävänä kaikissa niissä toimipisteissä, joissa jäsenarjoituksia osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevien sääntöjen mukaan voidaan ottaa vastaan.

Tilinpäätös ja tilinpäätöstiedote on pyynnöstä toimitettava maksutta jäsenarjoittajille.

Osuuskunnalle voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus tilinpäätöksen sisällöstä sekä tilinpäätöstiedotteen sisällöstä ja laatimisesta, jos poikkeuksen myöntäminen ei vaaranna jäsenarjoittajien asemaa. Poikkeuksen myöntämisen perusteista säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella. Poikkeuksen tilinpäätöksen ja tilinpäätöstiedotteen sisällöstä myöntää kirjanpitolautakunta ja poikkeuksen tilinpäätöstiedotteen laatimisesta valtiovarainministeriö. Tilinpäätökseen ja tilinpäätöstiedotteeseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta. Kirjanpitolautakunnan ja valtiovarainministeriön on välittömästi ilmoitettava poikkeusta koskevasta hakemuksesta ja sitä koskevasta ratkaisusta toisilleen.

15 §

Jatkuva tiedonantovelvollisuus

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan on ilman aiheetonta viivästystä julkistettava kaikki sellaiset päätöksensä sekä osuuskuntaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan jäsenarjoituksen arvoon.

Valtiovarainministeriö voi hakemuksesta myöntää 1 momentissa säädetystä julkistamisvelvollisuudesta poikkeuksen, jos julkistamatta jättäminen ei vaaranna jäsenarjoitta-

jien asemaa. Edellytyksenä on lisäksi, että julkistaminen olisi yleisen edun vastaista tai siitä olisi osuuskunnalle olennaista haittaa. Poikkeusta on haettava välittömästi velvollisuuden synnyttyä.

Tarkastus, tiedonsaantioikeus ja salassapitovelvollisuus

16 §

Säästökassatoiminnan tarkastus

Osuuskunnan tilintarkastajat tarkastavat myös säästökassatoimintaa.

Säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan kokouksen on valittava vähintään yksi tilintarkastaja, joka on Keskuskaupakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Jos osuuskunnalla on keskusliike, yhdeksi tilintarkastajaksi on valittava keskusliikkeen nimeämä hyväksytty tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.

Tilintarkastajien oikeuksista ja velvollisuuksista sekä tarkastuksen sisällöstä määrätään osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevissa säännöissä.

17 §

Ministeriön tiedonsaantioikeus

Valtiovarainministeriöllä on oikeus saada säästökassatoimintaa harjoittavalta osuuskunnalta ja sen tilintarkastajalta ministeriön tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarvittavat tiedot sekä jäljennökset ministeriön tässä laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamisen kannalta tarpeellisiksi katsomista asiakirjoista ja muista tallenteista.

18 §

Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava osuuskunnan hallitukselle ja valtiovarainministeriölle osuuskuntaa koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan säästökassatoimin-

taa koskevia säännöksiä tai hallinnollisia määräyksiä taikka tiliehtoja;

2) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen; taikka

3) vaarantavan osuuskunnan toiminnan jatkumisen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sellaista seikkaa tai päätöstä, jonka tilintarkastaja on saanut tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä osuuskunnan kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä tai säätiossä.

Osuuskunnan hallituksen on julkistettava 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu tilintarkastajan ilmoitus 12 ja 15 §:ssä säädettyllä tavalla.

Tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan taloudellisen vahingon, joka osuuskunnalle on aiheutunut liiketoimen selvittämisestä, epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamisesta taikka liiketoimen keskeyttämisestä tai liiketoimesta kieltäytymisestä vain, jos tilintarkastaja ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota häneltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia. Tilintarkastajan korvausvelvollisuudesta on muutoin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

19 §

Salassapitovelvollisuus

Joka osuuskunnan, sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön tai säätion taikka osuuskunnan keskusliikkeen toimieliimen jäsenenä, varajäsenenä tai palveluksessa taikka sen toimeksiannosta säästökassatoimintaan liittyvää tehtävää suorittaessaan on saanut tietää jäsensijoittajan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään osuuskunnan kokoukselle, edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla jäsenelle.

Osuuskunnalla ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvalla yhteisöllä ja säätioillä on velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja

tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain mukaan oikeus saada sellaisia tietoja.

Osuuskunnalla ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin kuuluvalla yhteisölle tai säätiölle taikka osuuskunnan keskusliikkeelle, jos sen hallintoelinten jäseniä tai sen henkilöstöä koskee 1 momentissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus.

Erinäisiä säännöksiä

20 §

Poikkeaminen säästökassatoimintaa koskevista säännöksistä ja määräyksistä

Jos säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tai varajäsen, osuuskunnan palveluksessa oleva tai tilintarkastaja ei ole toiminnassaan noudattanut tämän luvun tai rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) säännöksiä, osuuskunnan sääntöjä tai säästökassatoimintaa koskevia sääntöjä tai viranomaisen määräyksiä, lääninhallitus voi tilintarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta sakon uhalla velvoittaa säännöksiä tai määräyksiä rikkooneen täyttämään velvollisuutensa.

Jos säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan toiminnassa on olennaisesti poikettu lain tai asetuksen säännöksistä, viranomaisen lain tai asetuksen perusteella antamista määräyksistä tai osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevista säännöistä taikka jos osuuskunta ei enää täytä säästökassatoiminnalle säädettyjä edellytyksiä, lääninhallitus voi tilintarkastajan, osuuskunnan jäsenen tai sellaisen jäsensijoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen vaatimuksesta, jonka jäsenistä vähintään puolet on jäsensijoittajia, määrätä säästökassatoiminnan lopetettavaksi.

Jos säästökassatoiminta on määrätty lopetettavaksi 2 momentin mukaisesti, osuuskunta ei saa aloittaa säästökassatoimintaa uudelleen, ennen kuin valtiovarainministeriö on vahvistanut osuuskunnalle uudet säästökassatoimintaa koskevat säännöt.

21 §

Muun osuuskunnan oikeus ottaa vastaan takaisinmaksettavia varoja

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen osuuskuntien lisäksi osuuskunta, joka toimii vain jäsentensä piirissä ja jonka jäseniä voivat olla vain määrätyn yhteisön henkilöstöön kuuluvat, saa vastaanottaa muita kuin arvopaperimarkkina-lain (495/1989) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja, takaisin maksettavia varoja jäseniltään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen osuuskunnan vastaanottamista varoista antaman todisteen kuolettamiseen sovelletaan, mitä tämän luvun 8 §:n 2 momentissa säädetään. Muita tämän luvun säännöksiä ei sovelleta 1 momentissa tarkoitettuun osuuskuntaan.

22 luku

Rangaistussäännökset

1 §

Osuuskuntarikos

Joka tahallaan

1) rikkoo 16 luvun 5 §:n, 17 luvun 2 §:n tai 18 luvun 2 §:n säännöksiä tilintarkastajan lausunnon laatimisesta,

2) rikkoo säännöksiä pääomallainan pääoman palauttamisesta, koron tai muun hyvityksen maksamisesta tai vakuuden antamisesta,

3) jakaa osuuskunnan varoja tämän lain säännösten vastaisesti taikka

4) antaa rahallainan, vakuuden tai muuten varoja 8 luvun 7 §:n säännösten vastaisesti, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

1) antaa osuus-, lisäosuus- tai sijoitusosuuskirjan 9 luvun 13 §:n, 11 luvun 11 §:n tai 12 luvun 7 §:n vastaisesti taikka antaessaan väliaikaistodistusta, optiotodistusta tai

juoksevaa vaihtovelkakirjaa menettelee tämän lain säännösten vastaisesti,

2) rikkoo osuuskunnan kokouksen pöytäkirjan tai jäsenten yksimielisten päätösten nähtävillä pitämistä koskevaa säännöstä,

3) laiminlyö jäsen-, lisäosuus- tai sijoitusosuusluettelon pitämisen tai niiden nähtävänä pitämisen, taikka

4) rikkoo 6 luvun säännöksiä tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen laatimisesta taikka tämän lain säännöksiä osuuskunnan sulautumista, jakautumista, yhteisömuodon muuttamista tai selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikkomuksesta* sakkoon.

Osuuskuntarikkomuksesta tuomitaan myös se, joka törkeästi huolimattomuudesta menettelee 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

3 §

Säästökassarikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) harjoittaa säästökassatoimintaa ilman 21 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja vahvistettuja sääntöjä tai menettelee mainitun luvun 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla,

2) vastaanottaa jäsensijoituksia vastoin 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja jäsentilin ehtoja, taikka

3) vastoin tämän lain säännöksiä käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan "säästökassa"-nimitystä,

on tuomittava *säästökassarikkoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

4 §

Säästökassarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 21 luvun 6, 13 tai 14 §:n säännöksiä säästökassatoiminnan markkinoinnista, osavuositarkastuksesta, vuositarkastuksesta,

tilinpäätöksestä ja tilinpäätöstiedotteesta,

2) laiminlyö 21 luvun 11 tai 15 §:ssä säädetyn tiedonantovelvollisuuden, taikka

3) muutoin kuin 3 §:ssä tarkoitettulla tavalla rikkoo osuuskunnan säästökassatoimintaa koskevia sääntöjä,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *säästökassarikkomuksesta* sakkoon.

Säästökassarikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 21 luvun 21 §:n säännöksiä.

5 §

Säästökassatoimintaa koskevan salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 21 luvun 19 §:ssä tarkoitettun salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 ja 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

23 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Oikeuspaikka

Sen estämättä, mitä riita-asioiden oikeuspaikasta säädetään, 20 luvun 4 tai 5 §:ssä tarkoitettun korvauskanteen saa panna vireille osuuskunnan kotipaikan tuomioistuimessa. Sama tuomioistuin voi käsitellä myös rikokseen perustuvan korvausvaatimuksen sekä 12 luvun 12 tai 13 §:ssä, 16 luvun 12 §:n 3 momentissa, 17 luvun 4 §:ssä tai 18 luvun 5 §:ssä tarkoitettun kanteen siitä, onko velkoja saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

2 §

Tiedoksianto osuuskunnalle

Haaste ja muu tiedoksianto katsotaan osuuskunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle tai muulle, jolla on oikeus yksin tai

yhdessä toisen kanssa kirjoittaa toiminimi. Jollei osuuskunnalla ole kaupparekisteriin merkittyä hallituksen jäsentä, toimitusjohtajaa tai muuta, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjoittaa osuuskunnan toiminimi, tiedoksi antamisessa osuuskunnalle noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:ssä säädetään.

Jos hallitus tahtoo panna vireille kanteen osuuskuntaa vastaan, sen on kutsuttava osuuskunnan kokous koolle valitsemaan asiamies edustamaan osuuskuntaa. Haaste katsotaan tällöin osuuskunnalle toimitetuksi, kun se on esitetty osuuskunnan kokouksessa.

Jos hallitus tahtoo moittia osuuskunnan kokouksen päätöstä, kannevaltaa ei ole 4 luvun 26 §:n 2 momentin mukaisesti menetetty, jos kutsu osuuskunnan kokoukseen, jossa asiamies asetetaan, on toimitettu kolmen kuukauden kuluessa siitä osuuskunnan kokouksesta, jonka päätöstä kanne koskee.

3 §

Täytäntöönpanokielto

Kun osuuskunnan kokouksen päätöksen moittimista koskeva kanne on pantu vireille, tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta ennen asian ratkaisemista määrätä, ettei päätöstä saa panna täytäntöön. Tuomioistuin voi myös antaa tällaisen määräyksen väliaikaisesti, kunnes asia tulee tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tuomioistuin voi, jos aihetta siihen ilmaantuu, peruuttaa antamansa määräyksen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ratkaisusta ei saa erikseen valittaa. Ratkaisusta on viran puolesta viivytyksettä annettava rekisteriviranomaiselle tieto, jos osuuskunnan kokouksen päätös on sellainen, että siitä lain mukaan on tehtävä ilmoitus rekisteröimistä varten.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

4 §

Välimiesmenettely

Jos sääntöjen mukaan riita toisaalta osuuskunnan ja toisaalta hallituksen tai hallituneuvoston tai niiden jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai jäsenen välillä on välmiesten ratkaistava, sitä koskevalla määräyksellä on sama vaikutus kuin välityssopimuksella.

Jos osuuskunnan ja hallituksen välinen riita siirretään välmiesten ratkaistavaksi, noudatetaan, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään asiamiehen asettamisesta ja määräjän laskeamisesta.

5 §

Rekisteriviranomainen ja ilmoitukset sille

Tässä laissa tarkoitettuna rekisteriviranomaisena toimii patenti- ja rekisterihallitus.

Osuuskunnasta rekisteriviranomaiselle annettavista ilmoituksista ja tiedonannoista on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, voimassa, mitä niistä muualla säädetään.

24 luku

Voimaantulo

1 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1489

L a k i**osuuskuntalain voimaanpanosta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Voimaantulo

Osuuskuntalaki (1488/2001), jäljempänä *uusi laki*, tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Uudella lailla kumotaan 28 päivänä toukokuuta 1954 annettu osuuskuntalaki (247/1954), siihen myöhemmin tehtyne muutoksineen, jäljempänä *vanha laki*.

Uutta lakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa kaupparekisteriin ilmoitettuun osuuskuntaan, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Konsernisuhde

Uuden lain 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua tytäryhteisöä koskee soveltuvin osin, mitä muualla säädetään osuuskunnan tytäryhteisöstä.

3 §

Perustaminen

Osuuskunnan perustamiseen ja rekiste-

röimiseen sovelletaan vanhaa lakia, jos perustamiskirja on allekirjoitettu viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001 ja perustaminen ilmoitetaan rekisteröitäväksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2002 ja jollei tästä laista muuta johdu.

4 §

Uuden lain vastaiset sääntömääräykset

Sääntöihin sisältyvän, uuden lain vastaisen määräyksen sijasta noudatetaan uuden lain säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Uuden lain vastaisten sääntöjen muutos uuden lain mukaisiksi on ilmoitettava rekisteröitäväksi samalla, kun muu sääntöjen muutos ilmoitetaan rekisteröitäväksi. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006. Jäljempänä 10 §:ssä tarkoitettussa sääntöjen muuttamista koskevassa ilmoituksessa ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa uuden lain vastaisen sääntöjen määräyksen muuttamisesta uuden lain mukaiseksi. Rekisteriviranomainen voi asettaa osuuskunnalle uhkasakon tässä momentissa tarkoitettun velvoitteen täyttämisen tehosteeksi.

Uuden lain vastaisia sääntöjä ei voida rekisteröidä 31 päivänä joulukuuta 2001 jäl-

keen tehdyn ilmoituksen perusteella, jollei tästä laista muuta johdu.

Jäsenyys, osuuskunnan kokous ja edustajisto

5 §

Jäsenyys ja jäsenluettelo

Jos hallitus tai muu osuuskunnan elin on päättänyt jäsenen erottamisesta ennen 1 päivää tammikuuta 2002, erottamiseen sovelletaan vanhaa lakia.

Jäsenen osoitetta ei tarvitse merkitä jäsenluetteloon, jos jäseneksi ottamisesta päätetään ennen 1 päivää tammikuuta 2002.

Jos jäseneksi ottamista koskeva vanhan lain 19 §:n 2 momentissa ja uuden lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu sääntöjen määräys on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002, tällaiseen määräykseen sovelletaan vanhan lain 19 §:n 2 momenttia ja 25 §:n 2 momenttia 31 päivään joulukuuta 2003.

6 §

Osuuskunnan kokous

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 tehtyyn osuuskunnan kokouksen päätökseen, pöytäkirjaan ja päätöksen rekisteröintiin sekä päätökseen perustuvaan jäsenen ylimääräiseen eroamis- ja palautusoikeuteen ja vahingonkorvausvastuuseen ja päätöksen moittimiseen sovelletaan vanhaa lakia, jollei tästä laista muuta johdu.

7 §

Kokouskutsu

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 toimitettavaan osuuskunnan kokousta koskevaan kokouskutsuun sovelletaan vanhaa lakia, jollei tästä laista muuta johdu. Sama koskee asiakirjoja, jotka on pidettävä jäsenten nähtävinä ennen uuden lain voimaantuloa.

8 §

Jäsenen asiamies ja tytäryhteisön äänioikeus

Uuden lain 4 luvun 6 §:n 2 momentin

ensimmäisen virkkeen säännöstä jäsenen oikeudesta käyttää asiamiestä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004 osuuskuntaan, jonka perustamiskirja on laadittu ennen 1 päivää tammikuuta 2002.

Uuden lain 4 luvun 5 §:n 2 momentin rajoitusta osallistumisesta osuuskunnan kokoukseen sovelletaan ennen 1 päivää tammikuuta 2002 jäseneksi otettuun tytäryhteisöön ja säätiöön 1 päivästä tammikuuta 2004.

9 §

Sääntöjen muuttaminen

Jos osuuskunnan kokous tekee uutta lakia koskevan hallituksen esityksen antamisen jälkeen uuden lain mukaisen päätöksen, jota kokous ei voi tehdä vanhan lain mukaan, päätös on pätevä, jos se tehdään uuden lain mukaisesti. Tällaisen päätöksen tekemistä koskevassa kokouskutsussa on lisäksi mainittava uuteen lakiin perustuvasta asiakirjojen nähtävinä pitämisestä. Kanne päätöksen julistamiseksi pätemättömäksi tai sen muuttamiseksi on pantava vireille uuden lain 4 luvun 26 §:ssä säädetyn määräajan kuluessa uuden lain voimaantulosta.

Jos vanhan lain 53 §:ssä tarkoitettu sääntöjen määräys jäsenten erisuuruudesta äänimäärästä on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002, määräyksen muuttamista koskeva päätös on pätevä, jos sitä kannattavat osuuskunnan kokouksessa jäsenet, jotka edustavat vähintään kahta kolmasosaa annetuista äänistä, eikä säännöissä määrätä tiukemmista päätösvaatimuksista. Päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006 tai se raukeaa. Sama koskee tällaisen osuuskunnan sääntöjen muuttamista siten, että jäsenten erisuuruista äänimäärää voidaan muuttaa uuden lain 4 luvun 20 §:n 5 momentissa tarkoitettulla enemmistöpäätöksellä.

Päätös sääntöihin otettujen, sääntöjen muuttamista koskevien määräysten muuttamisesta siten, että säännöistä poistetaan kahden kokouksen päätöksentekoa koskeva vaatimus vanhan lain 63 §:n 2 tai 3 momentissa tai 103, 152 tai 158 a §:ssä tarkoitettujen asian taikka osuusmaksun korottamisen osalta, on pätevä, jos päätöstä kannattavat yhdessä

osuuskunnan kokouksessa jäsenet, jotka edustavat vähintään kahta kolmasosaa annetuista äänistä. Sääntöjen muuttamisesta voidaan päättää tällä tavalla, jos kokouskutsuun ja jäsenten nähtävinä pidettäviin asiakirjoihin sovelletaan uuden lain säännöksiä ja kokouskutsu toimitetaan viimeistään kuukautta ennen kokousta. Päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2003 tai se raukeaa.

Uuden lain mukaisesti tehtävä päätös osuuskunnan sääntöjen muuttamisesta voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi ennen uuden lain voimaantuloa ja rekisteröidä siten, että sääntöjen muutos tulee voimaan samana päivänä kuin uusi laki.

10 §

Euron käyttöönotto

Osuuskunnan osuusmaksu, vararahasto ja muut sääntöjen määräykset voivat olla Suomen markan määräisiä, jos osuuskunnan perustamiskirja on allekirjoitettu ennen 1 päivää tammikuuta 2002. Vararahaston vähimmäismäärä ja uudessa laissa euromääräisenä ilmoitettu rahamäärä muunnetaan Suomen markoiksi Euroopan unionin neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 123 artiklan 4 kohdan nojalla antaman lopullisen vaihtokurssin mukaisesti.

Osuuskunnan kokouksen päätös osuusmaksua koskevien sääntöjen määräyksissä mainittujen markkamäärien muuttamisesta euromääräisiksi on pätevä, jos päätöstä kannattavat yhdessä osuuskunnan kokouksessa jäsenet, jotka edustavat yli puolta annetuista äänistä tai, jos äännet menevät tasan, puheenjohtaja yhtyy päätökseen. Päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006 tai se raukeaa.

Päätös sääntöjen muuttamisesta siten, että osuusmaksua korotetaan tai alennetaan lähimpään ylempänä tai alempana olevaan tasalukuun taikka niiden välillä olevaan euron kymmenesosaan tai neljäsosaan tai tasasenttiin, on pätevä, jos se tehdään ja ilmoitetaan rekisteröitäväksi 2 momentissa säädetyllä tavalla. Tällainen päätös voidaan tehdä osuusmaksun euromääräiseksi muuntamisen yhteydessä tai sen jälkeen. Osuusmaksun alenta-

misesta voidaan päättää tällä tavalla vain, jos osuusmaksusta maksetun määrän ja alennetun osuusmaksun erotus voidaan kokonaan palauttaa jäsenille. Päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006 tai se raukeaa.

Jos lisäosuusmaksuja koskeva sääntöjen määräys on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002, osuuskunnan kokous voi päättää lisäosuusmaksua koskevien markkamäärien muuttamisesta euromääräisiksi 2 momentissa säädetyllä tavalla ja lisäosuusmaksun alentamisesta 3 momentissa säädetyllä tavalla. Pätevän päätöksen edellytyksenä on lisäksi, että päätöstä kannattavat myös ne lisäosuuden omistajat, jotka edustavat 2 momentissa säädettyä enemmistöä kokouksessa annetuista lisäosuuden omistajien äänistä. Sama koskee sellaisen sijoitusosuuden nimellisarvon muuttamista euromääräiseksi ja nimellisarvon alentamista, jota vastaavasta sijoitusosuuspääomaerästä on päätetty ennen 1 päivää tammikuuta 2002.

11 §

Edustajisto

Jos ennen 1 päivää tammikuuta 2002 on ilmoitettu rekisteröitäväksi sääntöjen määräys kuutta vuotta pidemmästä edustajiston toimikaudesta, päätökset sääntöjen muuttamisesta uuden lain mukaisiksi ja uuden edustajiston valinnasta on ilmoitettava rekisteröitäviksi viimeistään 29 päivänä helmikuuta 2008.

Johto, tilinpäätös ja tilintarkastajat

12 §

Hallituksen valinta

Jos ennen 1 päivää tammikuuta 2002 on ilmoitettu rekisteröitäväksi sääntöjen määräys hallituksen jäsenten asettamisesta vanhan lain 68 §:n 2 momentissa tarkoitettussa järjestyksessä eikä tällaisia jäseniä ole asetettu säännöissä määrättyllä tavalla, uuden lain 5 luvun 1 §:n 4 momentissa säädetty kuukauden määräaika lasketaan 1 päivästä tammikuuta 2002.

13 §

Hallinnon hoitaja

Vanhan lain 80 §:ssä tarkoitettuja sääntöjen määräyksiä hallinnon hoitajasta sovelletaan, kunnes sääntöjä ensimmäisen kerran muutetaan. Määräyksiä sovelletaan kuitenkin enintään 31 päivään joulukuuta 2006.

14 §

Päätökset ja pöytäkirjat

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 tehtyyn hallituksen ja hallintoneuvoston kokouksen päätökseen ja pöytäkirjaan sovelletaan vanhaa lakia.

15 §

Johdon korvausvastuu

Osuuskunnan johtoon kuuluvan vahingonkorvausvastuuseen, joka perustuu tekoon tai laiminlyöntiin ennen 1 päivää tammikuuta 2002, sovelletaan vanhaa lakia.

16 §

Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

Tilinpäätökseen sovelletaan tilinpäätöstä koskevia uuden lain säännöksiä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001 jälkeen seuraavaksi alkavalta tilikaudelta. Ennen uuden lain soveltamiseen siirtymistä laadittavaan tilinpäätökseen sovelletaan vanhan lain säännöksiä.

Jos emo-osuuskunta jakaa varoja jäsenille taikka lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien omistajille taikka palauttaa pääomallainan pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä, emo-osuuskunnan velvollisuus laatia konsernitilinpäätös alkaa kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2002.

Jos sen tilikauden viimeinen päivä, jolta laadittavaan tilinpäätökseen osuusmaksun palautus perustuu, on ennen 1 päivää tammikuuta 2002, osuuskunnan ei kuitenkaan tarvitse laatia konsernitilinpäätöstä tällaisen osuusmaksun palautusta varten.

Jos osuuskunta on laiminlyönyt ennen

1 päivää tammikuuta 2002 syntyneen velvollisuuden toimittaa tilinpäätöksensä rekisteriviranomaiselle, laiminlyöntiin sovelletaan vanhan lain 106 §:ää 31 päivään joulukuuta 2002.

17 §

Tilintarkastajat

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 valitun tilintarkastajan toimikausi päättyy vanhan lain mukaisesti.

Varojen käyttäminen, vararahasto, osuudet, lisäosuudet ja sijoitusosuudet

18 §

Varojen käyttäminen ja vararahasto

Vararahaston ja ylikurssirahaston alentamiseen sovelletaan vanhaa lakia 28 päivään helmikuuta 2002.

Jos vararahastoa on ennen 1 päivää tammikuuta 2002 alennettu tappion kattamiseksi, vanhan lain 37 §:n 3 momentin säännöstä ylijäämän jakorajoituksesta sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2002.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 annettuihin lainoihin, varoihin ja vakuuksiin ei sovelleta uuden lain 8 luvun 7 §:n säännöksiä, ellei niihin liittyviä ehtoja muuteta 31 päivän joulukuuta 2001 jälkeen.

19 §

Osuudet ja liittymismaksut

Osuuskunnassa, jonka perustamiskirja on allekirjoitettu ennen 1 päivää tammikuuta 2002, vapaaehtoisten osuuksien antamiseen sovelletaan vanhan lain 26 §:ää 31 päivään joulukuuta 2006 asti.

Vapaaehtoisten osuuksien antamisvelvollisuutta koskevaa sääntöjen määräystä ei tarvitse muuttaa uuden lain 9 luvun 3 §:n 4 momentin mukaiseksi, jos määräys on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002.

Jos osuusmaksua on ennen 1 päivää tammikuuta 2002 alennettu tappion kattamiseksi, vanhan lain 37 §:n 2 momentin säännöstä

ylijäämän jakorajoituksesta sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2002.

Vanhan lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pääsymaksua koskevaan sääntöjen määräykseen sovelletaan uuden lain säännöksiä liittymismaksusta, jos määräys on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002. Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 rekisteröitäväksi ilmoitettua pääsy- tai muuta liittymismaksua koskevaa sääntöjen määräystä ei tarvitse muuttaa uuden lain mukaiseksi.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 annettuun osuuteen perustuvan osuuskunnan saatavan luovuttamiseen ja panttaamiseen sovelletaan vanhaa lakia.

20 §

Osuusmaksun palautus

Jos sen tilikauden viimeinen päivä, jolta laadittavaan tilinpäätökseen osuusmaksun palautus perustuu, on ennen 1 päivää tammikuuta 2002, palautettavan määrän laskemiseen sovelletaan vanhaa lakia.

21 §

Lisäosuusmaksut ja sijoitusosuudet

Jos lisäosuusmaksuja koskeva sääntöjen määräys on ilmoitettu rekisteröitäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002, osuuskunta voi antaa tällaisen määräyksen perusteella uusia lisäosuuksia 31 päivään joulukuuta 2006. Määräystä ei tarvitse muuttaa uuden lain mukaiseksi.

Jos sijoitusosuuspääomasta tai sen korottamisesta on päätetty ennen 1 päivää tammikuuta 2002, sijoitusosuuspääoman ja sen korotuksen rekisteröintiin sovelletaan vanhan lain säännöksiä. Osuuskunnan täysin maksettu sijoitusosuuspääoma on kuitenkin ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2002. Vanhan lain perusteella annetun sijoitusosuuden ehtoihin sovelletaan vanhaa lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä tai säännöissä toisin määrätä. Jos sijoitusosuuteen oikeuttavan optiolainan tai vaihtovelkakirjalainan ottamisesta on päätetty ennen 1 päivää tammikuuta 2002, lainan

rekisteröintiin sovelletaan vanhaa lakia. Tällaisen lainan ottamista koskeva päätös on kuitenkin ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2003, jollei lainaa ole sitä ennen ilmoitettu rekisteröitäväksi. Jos päätös lainan ottamisesta on tehty ennen 1 päivää tammikuuta 2002, mutta lainan merkintäaika alkaa mainittuna päivänä tai sen jälkeen, lainaan sovelletaan uuden lain säännöksiä rekisteröinnistä kuitenkin siten, että uuden lain 12 luvun 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu määräaika lasketaan 1 päivästä tammikuuta 2002 lähtien. Tällaista sijoitusosuutta, optiolainaa ja vaihtovelkakirjaa koskevaa sääntöjen määräystä ei tarvitse muuttaa uuden lain mukaiseksi.

Vanhan lain perusteella annetuista lisäosuuksista ja sijoitusosuuksista osuuskunnalle maksettu määrä otetaan huomioon osuusmaksusta palautettavaa määrää laskettaessa siten kuin vanhassa laissa säädetään ja osuuskunnan säännöissä määrätään. Sijoitusosuuspääoman alentamista koskevan osuuskunnan kokouksen päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan vanhaa lakia 28 päivään helmikuuta 2002. Jos lisäosuuspääomaa tai sijoitusosuuspääomaa on alennettu tappion kattamiseksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002, vanhan lain 163 c §:ssä ja 188 §:n 3 momentissa säädettyjä ylijäämän jakorajoituksia sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2002.

Osuuskunnan kokous voi päättää vanhaan lakiin perustuvien lisäosuusmaksuja ja sijoitusosuuspääomaa koskevien sääntöjen määräysten poistamisesta säännöistä siten kuin vanhassa laissa säädetään, jos päätös ilmoitetaan rekisteröitäväksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2003.

Yritysrakenteen muuttaminen ja säästökassatoiminta

22 §

Sulautuminen ja yhteisömuodon muuttaminen

Sulautumiseen sovelletaan vanhaa lakia, jos sulautumissopimus on hyväksytty jossakin sulautumiseen osallistuvassa osuuskunnassa ennen 1 päivää tammikuuta 2002.

Osuuskunnan muuttamiseen osakeyhtiöksi sovelletaan vanhaa lakia, jos osuuskunnan

kokous on päättänyt yhteisömuodon muuttamisesta ennen 1 päivää tammikuuta 2002.

Sulautumista tai yhteisömuodon muuttamista koskevan osuuskunnan kokouksen päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan vanhaa lakia 28 päivään helmikuuta 2002. Jakautumista koskevan osuuskunnan kokouksen päätöksen täytäntöönpanoon vaadittavaa lupaa voidaan hakea rekisteriviranomaiselta 1 päivästä maaliskuuta 2002.

23 §

Selvitystila ja rekisteristä poistaminen

Jos osuuskunnan jäsenmäärän lisäämiselle varattu vanhan lain 102 §:ssä mainittu aika on päättynyt ennen 1 päivää tammikuuta 2002 ja jäsenmäärä on edelleen kolmea pienempi, selvitystilaa koskevaan päätökseen ja sen laiminlyöntiin sovelletaan vanhan lain 102 ja 108 §:ää.

Jos selvitysmiehet esittävät uuden lain 19 luvun 17 §:ssä tarkoitetun lopputilityksen osuuskunnan kokoukselle ennen 1 päivää tammikuuta 2002, vanhaa lakia sovelletaan jako-osan nostamiseen 31 päivään joulukuuta 2006.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 kaupparekisteriin merkitty osuuskunta, jonka konkurssi on rauennut varojen puutteeseen, voidaan poistaa rekisteristä osuuskunnan pyynnöstä. Poistamisen edellytyksenä on, että osuuskunta ei harjoita liiketoimintaa eivätkä osuuskunnan varat riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa sekä että jäsen, velkoja tai muu ei ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenetelyn kustannuksista.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Jos osuuskunta on poistettu rekisteristä ennen 1 päivää tammikuuta 2002, osuuskunnan varoja ei saa jakaa uuden lain 19 luvun 27 §:ssä tarkoitetulla tavalla ennen 1 päivää tammikuuta 2007.

Selvitystilaa tai rekisteristä poistamista koskevaan hakemukseen, julkiseen haasteesseen ja asiaa koskevaan viranomaisen päätökseen sovelletaan vanhaa lakia 28 päivään helmikuuta 2002.

24 §

Säästökassatoiminta

Osavuositarkastusta koskevia uuden lain säännöksiä sovelletaan osavuositarkastukseen viimeistään 31 päivän joulukuuta 2001 jälkeen seuraavaksi alkavalta tilikaudelta tai sen osalta.

Säästökassatoiminnan tarkastusta koskevia uuden lain säännöksiä sovelletaan tarkastukseen viimeistään 31 päivän joulukuuta 2001 jälkeen seuraavaksi alkavan tilikauden alusta.

Säästökassatarkastajan vahingonkorvausvastuuseen, joka perustuu tekoon tai laiminlyöntiin ennen 1 päivää tammikuuta 2002, sovelletaan vanhaa lakia.

Säästökassan markkinointia koskevan uuden lain 21 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun kiellon asettamiseen sovelletaan vanhaa lakia 28 päivään helmikuuta 2002.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

N:o 1490

L a k i**kaupparekisterilain 10 ja 18 a §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/1979) 10 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 373/1981, 1242/1989, 1122/1993 ja 578/1996, sekä *lisätään* 18 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 147/1997, uusi 2 momentti seuraavasti:

10 §

Osuuskunnan perusilmoituksessa on mainittava:

- 1) osuuskunnan toiminimi;
- 2) perustamiskirjan allekirjoituspäivä;
- 3) osuuskunnan toimiala;
- 4) osuuskunnan kotipaikka;
- 5) osuuskunnan osoite;
- 6) osuusmaksun määrä;
- 7) hallituksen puheenjohtajan sekä jokaisen jäsenen ja varajäsenen henkilötiedot;
- 8) tilintarkastajan, päävastuullisen tilintarkastajan ja varatilintarkastajan henkilötiedot;
- 9) osuuskunnan tilikausi;
- 10) jos osuuskunnalla on toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen, kummankin henkilötiedot;
- 11) jos osuuskunnalla on hallintoneuvosto, sen puheenjohtajan sekä jokaisen jäsenen ja varajäsenen henkilötiedot;
- 12) jos säännöissä määrätään osuuskunnan toiminimen kirjoittamisesta, sääntöjen määräys sekä, jos jollekulle on annettu oikeus toiminimen kirjoittamiseen yksin tai yhdessä toisen kanssa, hänen henkilötietonsa;

13) jos säännöissä määrätään lisäosuuksista, lisäosuusmaksun määrä ja lisäosuusien lukumäärä tai enimmäismäärä lisäosuuslajeittain;

14) jos säännöissä määrätään sijoitusosuuksista, sijoitusosuusmaksun määrä, sijoitusosuusien lukumäärä tai enimmäismäärä ja sijoitusosuuspääomasta maksettu määrä sijoitusosuuslajeittain;

15) jos säännöissä määrätään jäsenten velvollisuudesta suorittaa ylimääräisiä maksuja, osuuskuntalain (1488/2001) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot; sekä

16) jos säännöissä määrätään jäsenten lisämaksuvelvollisuudesta, osuuskuntalain 15 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Osuuspankin perusilmoituksessa on 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi mainittava päivä, jona pankin säännöt on vahvistettu. Lisäksi on ilmoitettava osuuspankin liittymisestä osuuspankkilain (1271/1990) 7 a §:n mukaisen osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön jäseneksi tai siitä eroamisesta.

18 a §

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskunnan vararahaston, ylikurssirahaston ja sijoitusosuuspääoman alentamista, osuuskuntien sulautumista, osuuskunnan jakautumista ja yhteisömuodon muuttamista sekä osuuskunnan selvitystilaa koskevat asiat siten kuin osuuskuntalaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Jos osuuskunta on antanut sijoitusosuuksia ennen tämän lain voimaantuloa, osuuskunnan perus- tai muutosilmoituksessa on mainittava

myös sijoitusosuuspääomasta maksettu määrä.

Osuuskunnan tilikausi ja tilintarkastajat on ilmoitettava kaupparekisteriin viimeistään, kun osuuskunnalle on lain voimaantulon jälkeen syntynyt muu kuin osuuskunnan johtoon kuuluvan henkilön eroamista tai tehtävän lakkaamista koskeva ilmoitusvelvollisuus. Jos osuuskunta laiminlyö ilmoitusvelvollisuuden, rekisteriviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa osuuskunnan tulee täyttää ilmoitusvelvollisuus. Jollei osuuskunta täytä ilmoitusvelvollisuutta asetetussa määräajassa, ilmoitus, jonka yhteydessä tilikausi ja tilintarkastajat olisi tullut ilmoittaa, raukeaa.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1491

L a k i

yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä maaliskuuta 2001 annetun yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 14 §:n
2 momentti seuraavasti:

14 §

Vastuu ilmoitusten tekemisestä

Muutosilmoituksen tekemisestä on osakeyhtiössä, osuuskunnassa, säästöpankissa, vakuutusyhdistyksessä ja valtion liikelaitoksessa vastuussa myös toimitusjohtaja, sekä yhtiössä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (809/1991), ja asumisoikeusyhtiössä lisäksi isännöitsijä. Jos yksityinen elin-

keinonharjoittaja tai avoimen yhtiön yhtiömies taikka kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies kuolee, on myös hänen kuolinpesänsä osakas, ei kuitenkaan perintökaaren (40/1965) 21 luvun 18 §:ssä tarkoitettu osakas, vastuussa ilmoituksen tekemisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1492

L a k i**toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/1979) 7 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentti sekä 12 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti ja 12 §:n 2 momentti laissa 148/1997, seuraavasti:

7 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, on toiminimen muodosta voimassa seuraavaa:

5) osuuskunnan toiminimessä tulee olla sana "osuuskunta", yhdysosa "osuus" tai lyhennys "osk", eikä tällaisessa toiminimessä saa olla henkilön nimeä eikä jäsenten lisämaksuvelvollisuutta koskevaa mainintaa;

Yksityisen osakeyhtiön aputoiminimeen ei saa sisällyttää sanaa "osakeyhtiö" tai lyhennystä "oy", julkisen osakeyhtiön aputoiminimeen sanoja "julkinen osakeyhtiö" tai lyhennystä "oyj" eikä osuuskunnan aputoiminimeen sanaa "osuuskunta", yhdysosaa "osuus" tai lyhennystä "osk".

12 §

Edellä 1 momentista poiketen sellaisen sulautumisen tai jakautumisen yhteydessä, jota tarkoitetaan osakeyhtiölaissa (734/1978) tai osuuskuntalaissa (1488/2001), rekisteröintiin perustuva oikeus toiminimeen on voimassa päivästä, jona sulautumis- tai jakautumissuunnitelma on saapunut rekisteriviranomaiselle rekisteröintiä varten. Sama koskee rekisteröintiin perustuvaa oikeutta toiminimeen osuuskuntalaissa tarkoitetun yhteisömuodon muuttamisen yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1493

L a k i**yrityskiinnityslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun yrityskiinnityslain (634/1984) 11 §:n 2 momentti, 21 a §, 27 §:n 2 momentti ja 34 §, sellaisina kuin ne ovat 11 §:n 2 momentti, 21 a ja 34 § laissa 149/1997 sekä 27 §:n 2 momentti laissa 1096/2000, seuraavasti:

11 §

Elinkeinonharjoittajaa koskevat muutokset

Yrityskiinnityksen voimassaolosta ja kiinnityksen tuottamasta etuoikeudesta yhteisön sulautuessa taikka osakeyhtiön tai osuuskunnan jakautuessa on voimassa, mitä asianomaista yhteisöä koskevassa laissa säädetään.

21 a §

Kiinnityksen jakaminen

Yrityskiinnitykset, jotka koskevat osakeyhtiölaissa (734/1978) tarkoitetun jakautuvan osakeyhtiön kaikkea elinkeinotoimintaan kuuluvaa irtainta omaisuutta tai on vahvistettu yhtiön määrättyyn osaan tai määrättyllä alueella harjoitettavaan elinkeinotoimintaan kuuluvaan irtaimen omaisuuteen, voidaan jakautuvan yhtiön hakemuksesta jakaa yhtiön ja kiinnityksenhaltijoiden sopimalla tavalla kokonaan tai osittain vastaanottaville osakeyhtiöille. Sama koskee osuuskuntalaissa (1488/

2001) tarkoitetun jakautuvan osuuskunnan omaisuuteen vahvistetun yrityskiinnityksen jakamista.

Kiinnitystä ei saa jakaa siten, että se on voimassa kahden tai useamman yhtiön tai osuuskunnan omaisuuteen saman sitoumuksen vakuudeksi.

27 §

Yrityskiinnityksen poistaminen rekisteristä

Rekisteriviranomainen voi poistaa yrityskiinnityksen rekisteristä, jos sellaista elinkeinonharjoittajaa koskevat merkinnät, jonka omaisuuden yrityskiinnitys on vahvistettu, poistetaan kaupparekisteristä kaupparekisterilain (129/1979) 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Osakeyhtiön tai osuuskunnan omaisuuteen vahvistettu yrityskiinnitys voidaan poistaa kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun yhtiö tai osuuskunta on poistettu rekisteristä osakeyhtiölain 13 luvun 5 b §:ssä tai osuuskuntalain 19 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Ennen kuin kiinnitys poistetaan rekisteristä

tässä momentissa tarkoitetusta syystä, rekisteriviranomaisen on varattava tiedossaan olevalle kiinnityksenhaltijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

34 §

Kiinnityksenhaltijan oikeuden turvaaminen

Elinkeinoharjoittaja, jonka omaisuuteen on vahvistettu yrityskiinnitys, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kiinnityksenhaltijalle yrityksen tai sen kiinnitetyn osan toiminnan lopettamisesta, yrityksen tai sen osan tai yrityksen 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun omaisuuden luovuttamisesta, yrityksen sulau-

tumisesta, osakeyhtiön tai osuuskunnan jakautumisesta, elinkeinoharjoittajaa koskevista 11 §:ssä tarkoitetuista muutoksista, kiinnitettyä omaisuutta kohdanneesta 15 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta tapahtumasta sekä muista kiinnityksenhaltijan oikeuteen olennaisesti vaikuttavista tapahtumista yrityksessä. Hänen on annettava kiinnityksenhaltijalle tämän pyynnöstä myös muut kiinnitettyä omaisuutta koskevat vakuuden arvon toteamiseksi tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1494

L a k i

osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain (734/1978) 12 luvun 7 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 145/1997, seuraavasti:

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

7 §

Rahalainen saa kuitenkin 1 momentin
estämättä antaa lähipiiriin kuuluvalle, jos:

2) velallinen on yhtiön kanssa samaan
konserniin kuuluva osakeyhtiö tai osuuskunta
taikka näihin rinnastuva ulkomainen yhteisö;
taikka

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1495

L a k i**kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n ja 8 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun kirjanpitolain (1336/1997) 3 luvun 1 §:n 4 ja 5 momentti ja 8 luvun 5 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 629/2001, seuraavasti:

3 luku

Tilinpäätös

1 §

Tilinpäätöksen sisältö

Sen estämättä, mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, kirjanpitovelvollinen saa jättää toimintakertomuksen laatimatta, jos sekä päättyneellä tilikaudella että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt enintään yksi 9 §:n 2 momentissa säädetyistä rajoista. Osakeyhtiön tai osuuskunnan on kuitenkin aina esitettävä liitetietoina ne toimintakertomukselta edellytetyt tiedot, jotka osakeyhtiölain (734/1978) tai osuuskuntalain (1488/2001) perusteella on ilmoitettava.

Mitä 4 momentissa säädetään, ei sovelleta julkiseen osakeyhtiöön eikä sellaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan, jonka toimintaker-

tomuksen sisällöstä säädetään muualla kuin kirjanpitolaissa, osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa.

8 luku

Erinäiset säännökset

5 §

Kirjanpitoa koskevat säännökset muissa laeissa

Tämän lain estämättä on kirjanpitovelvollisuudesta ja kirjanpidosta sekä tilinpäätöksen julkistamisesta voimassa, mitä niistä erikseen muualla laissa säädetään tai mitä asianomainen viranomainen on muun lain nojalla määrännyt. Osakeyhtiön tai osuuskunnan toimintakertomuksen tietojen esittämistapaan sovelletaan kuitenkin, mitä 3 luvun 1 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään.

HE 176/2001
 TaVM 21/2001
 EV 217/2001

11 410301/205

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 2001.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1

päivänä tammikuuta 2002 tai sen jälkeen. Kirjanpitovelvollinen saa soveltaa tätä lakia kirjanpitoon sinä tilikautena, joka on kulu-
massa, kun laki tulee voimaan.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1496

L a k i

konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssipesien hallinnon valvonnasta 31 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (109/1995) 1 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1095/2000, seuraavasti:

1 §

Konkurssiasiamies voi erityisestä syystä päättää, että valtio ottaa vastatakseen osakeyhtiön ja osuuskunnan selvitysmenettelyn kustannuksista. Konkurssiasiamies voi tällöin määrätä, että selvitysmies laatii yhtiön tai

osuuskunnan toiminnasta konkurssiasiamiehen tarkemmin määrämällä tavalla konkurssisäännön (31/1868) 50 b §:n 1 momentissa tarkoitettua selvitystä vastaavan selvityksen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1497

L a k i**eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä 28 päivänä joulukuuta 2001
 annetun lain (1528/2001) 2 §:n 8 kohta, 3 §:n 1 momentin 7 kohta ja 11 § seuraavasti:

2 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka sää-
 detään sen toimivaltaan kuuluviksi:

8) osuuskuntalaisissa (1488/2001);

3 §

Asian vireillepano

Markkinaoikeudessa tulee vireille:

7) osuuskuntalain nojalla käsiteltävä asia
 säästökassatoimintaa tarkastavan tilintarkas-
 tajan tai sellaisen jäsensijoittajien etujen
 valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdis-

tyksen hakemuksesta, jonka jäsenistä vähin-
 tään puolet on jäsensijoittajia;

11 §

*Hakemuksen tiedoksianto säästökassaa
 koskevassa asiassa*

Markkinaoikeuden on annettava 3 §:n
 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu yhdistyk-
 sen hakemus tiedoksi säästökassaa tarkasta-
 valle osuuskunnan tilintarkastajalle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maa-
 liskuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
 teisiin.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 1498

Valtioneuvoston asetus
kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, *muutetaan* 23 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisteriasetuksen (208/1979) 5 §:n 4 momentti, 13 §, 20 §:n 2 ja 3 momentti sekä 21 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 4 momentti asetuksessa 157/1997, 13 § asetuksessa 1411/1993 ja 21 § asetuksessa 1243/1989, seuraavasti:

5 §

Osakeyhtiön tai osuuskunnan jakautumisen täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen perusteella tehdään merkintä sekä jakautuvan että vastaanottavan yhteisön kohdalle.

Jos kauppa- ja teollisuusministeriö on antanut osuuskuntalain 5 luvun 5 §:n 1 momentissa tai 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvan, ilmoitukseen on liitettävä selvitys luvan antamisesta.

20 §

Jos sulautuminen sulautumissuunnitelman rekisteröinnin jälkeen raukeaa, on sulautuvan yhtiön tehtävä tästä muutosilmoitus.

Sulautumisen yhteydessä vastaanottavaa yhtiötä koskeva muutosilmoitus tai perustettavaa uutta yhtiötä koskeva peruselmoitus on tehtävä samanaikaisesti sulautumisen täytäntöönpanosta tehtävän muutosilmoituksen kanssa.

21 §

Osuuskuntalain sulautumista koskevissa säännöksissä määrätyt osuuskuntien ja osakeyhtiöiden ilmoitukset rekisteriviranomaiselle on tehtävä vastaanottavan ja jokaisen sulautuvan yhteisön yhteisellä ilmoituksella, jollei osuuskuntalaisia toisin säädetä.

Sulautumisen yhteydessä vastaanottavaa osuuskuntaa koskeva muutosilmoitus tai perustettavaa uutta osuuskuntaa koskeva peruselmoitus on tehtävä samanaikaisesti sulautu-

13 §

Osuuskunnan peruselmoitukseen on liitettävä alkuperäinen perustamiskirja ja osuuskuntalain (1488/2001) 2 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus. Tarvittaessa ilmoitukseen on liitettävä selvitys osuuskunnan hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenen, varajäsenen ja puheenjohtajan, osuuskunnan toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä osuuskunnan tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valinnasta, selvitys mainittujen henkilöiden ja tilintarkastusyhteisön suostumuksesta tehtävään, hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtävää lukuun ottamatta, sekä selvitys toiminimen kirjoittamisoikeuden antamisesta.

Jos osuuskunnan säännöille on saatava asianomaisen viranomaisen vahvistus, peruselmoitukseen on myös liitettävä alkuperäisenä tai virallisesti oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sääntöjen vahvistamista koskeva päätös.

4186

N:o 1498

misen täytäntöönpanosta tehtävän muutostil-
moituksen kanssa.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä
tammikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

Lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen

N:o 1499

Valtioneuvoston asetus
yrityskiinnitysasetuksen 12 ja 13 a §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, *muutetaan* 30 päivänä syyskuuta 1985 annetun yrityskiinnitysasetuksen (778/1985) 12 §:n 1 momentin 6 kohta ja 13 a §, sellaisina kuin ne ovat asetuksessa 158/1997, seuraavasti:

12 §

Muistutustietoina merkitään rekisteriin:

6) kaupparekisteriin merkityn elinkeinonharjoittajan sulautuminen sekä yhteisön jakautuminen;

13 a §

Merkintä jakautumisesta tehdään sekä jakautuvan että vastaanottavan yhteisön rekisteritietoihin.

Merkinnät sellaisista jakautuvan yhteisön

omaisuuteen kohdistuvista voimassa olevista kiinnityksistä ja muistutustiedoista, jotka jaetaan vastaanottavalle yhteisölle, siirretään vastaanottavan yhteisön rekisteritietoihin.

Kun yhteisö jakautuu, hakemukseen, joka koskee kiinnitysten jakoa ja etuoikeusjärjestyksen järjestämistä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kiinnitysten keskinäisen etuoikeuden muuttamisesta säädetään.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2001

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

Lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 1488—1499, 11 arkkia

EDITA OYJ, HELSINKI 2001

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904